

EL GENERAL MAULET

EL TEMPS

ETMANARI D'INFORMACIÓ GENERAL

29 JUNY 1998 • NUM. 732 • 20 FF / 450 PTES. / 2,67 EUROS

X
I
N
A

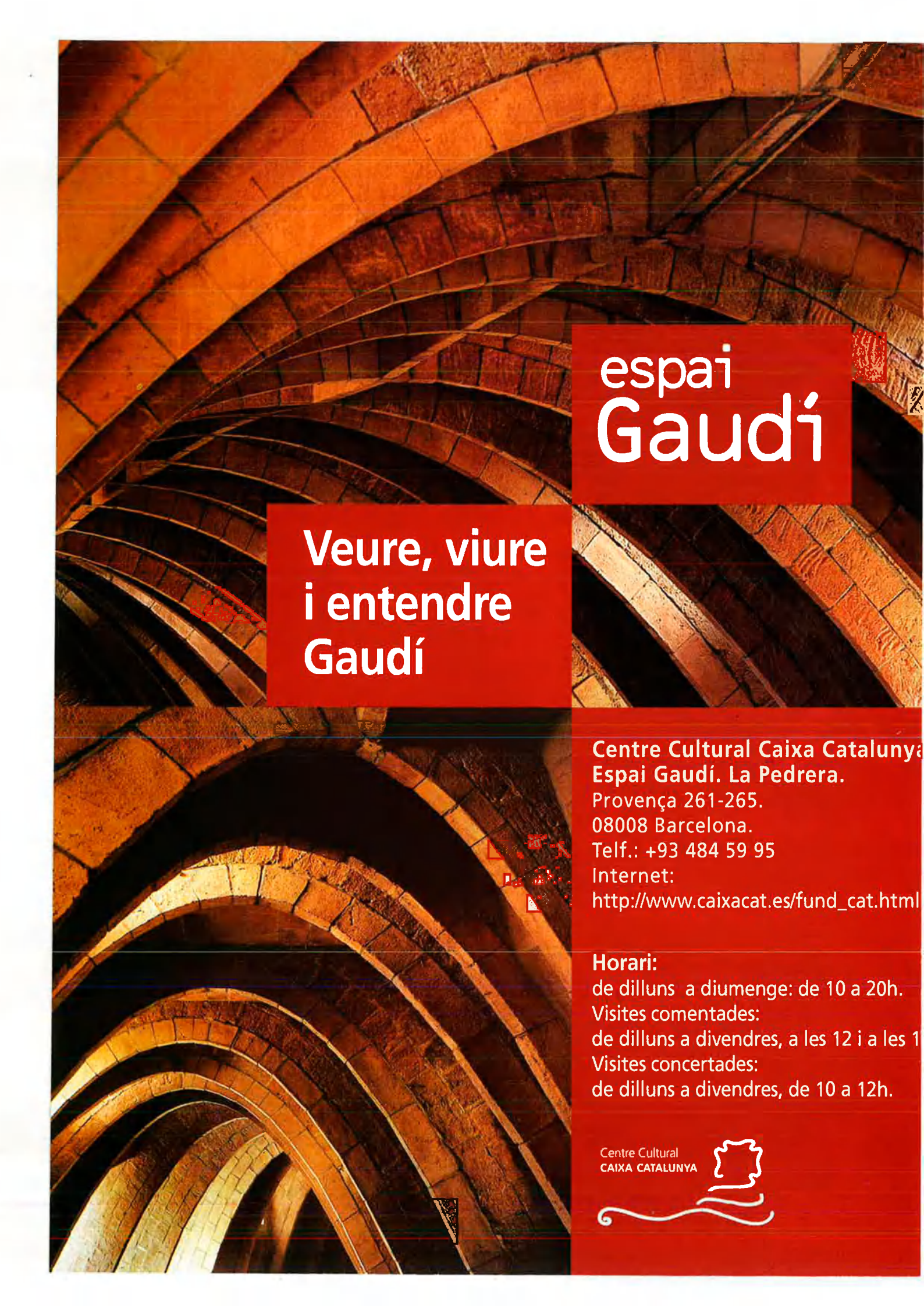
ensenya les dents

Bill Clinton visita Pequín
quan tot el món viu pendent
del gegant asiàtic

1999

eleccions

Tensions pre-electorals als partits polítics

espai
Gaudí

Veure, viure
i entendre
Gaudí

Centre Cultural Caixa Catalunya
Espai Gaudí. La Pedrera.

Provença 261-265.

08008 Barcelona.

Telf.: +93 484 59 95

Internet:

http://www.caixacat.es/fund_cat.html

Horari:

de dilluns a diumenge: de 10 a 20h.

Visites comentades:

de dilluns a divendres, a les 12 i a les 18h.

Visites concertades:

de dilluns a divendres, de 10 a 12h.

Centre Cultural
CAIXA CATALUNYA

1968

1998

SEBAS / EL GAT AMISABLE

EN PORTADA

20

Una altra primavera arriba a Pequín?

Antoni Castel / Oriol Cortacans
Clinton visita la Xina en un moment en què tot el món viu pendent d'aquesta gran potència asiàtica.

PAÍS

28

Trienni negre

Francesc Bayarri
Balanc dels tres anys de govern d'Eduardo Zaplana.

33

UV, un comensal amb molta gana

Ester Pinter
Unió Valenciana gestiona de forma clientelar la part que va tocar-li en l'anomenat "pacte del pollastre".

36

El PSPV decideix el seu candidat a la Generalitat

Salvador Giménez
El PSPV tria el candidat per presentar-se a la presidència de la Generalitat.

37

"Estem a dos punts del PP"

Francesc Viadel
Entrevista a Joan Romero, secretari general del PSPV-PSOE i candidat a les primàries.

40

PSC-PSOE, 20 anys de joc d'equilibri

Enric Rimbau
El retorn de Maragall marca el vintè aniversari dels socialistes catalans.

42

L'esquerra d'Eivissa fa pinya contra el PP

Joan Lluís Ferrer
L'esquerra d'Eivissa i Formentera cerca una fórmula per repetir l'èxit de les passades eleccions.

ARXIU / RAFA GIL

Amb Sant Joan, arriba el regnat del foc, un element protagonista de bona part de les festes del País Valencià.

ARXIU / EFE

Bill Clinton visita la Xina quan al gegant asiàtic bufen nous aires d'apertura amb el nou cap del govern, Zhu Rongji.

ARXIU / F. FLUXIÀ

El govern d'Eduardo Zaplana compleix tres anys amb una gestió marcada pels escàndols i les operacions d'imatge.

44

Els verds, davant la maduració política

Joan Morales
La convocatòria de noves eleccions l'any que ve ha trasbalsat Els Verds.

ENTREVISTA

46

"Enamorar-se ja és un handicap"

Àlex Milián
Entrevista a Joaquina Alemany, presidenta de l'Institut Català de la Dona.

SOCIETAT

50

Roda ritual del foc

Joan E. Pellicer
Per Sant Joan, molts pobles fan festes en què el foc té un lloc destacat.

54

La Universitat més gran d'Europa

Àlex Milián
Els centres coordinats en l'Institut Joan Lluís Vives ofereixen més de 400 cursos aquest estiu.

58

L'espai de Mallorca al Principat

Miquel Payeras
El Consell de Mallorca inaugurarà al setembre a Barcelona L'Espai Mallorca.

CULTURA

60

Joan Baptista Basset, el general maulet

Jordi Querol
EL TEMPS recupera la memòria de qui fou el maulet més aferrissat.

65

L'integrisme islàmic, contra el rai

Lluc Soler
El rai, proscrit per l'integrisme, és la veu de molts joves del Magrib.

LA GALERIA

73

Grec 98: un aparador de la cultura de fi de segle

Beatriz Cabezas

El Festival d'Estiu de Barcelona Grec 98 comença dijous 25.

OPINIO

11

Un país sense selecció

Pere Martí

12

Etapé respon

Fabià Estapé / Toni Canís

13

Quan hem tornat a Cuba

Toni Canís

15

Kosovo i les pors d'Europa

Llibert Ferri

16

A Delors no li fan cas

Ernest Udina

17

Que n'hem de fer del PSOE?

Salvador Cot

18

En tito i en Pepito

Ramon Barnils

Una opció electoral

J. J. Pérez Benlloch

La via andorrana

Pau Viciano

19

Elogi de la caça

Martí Domínguez

71

L'opinió de Pere Gimferrer

Agustí Pons

82

Maestrat, maestrazgo

Joan Francesc Mira

Anar al cine

Les particularitats del món del cinema han impedit fins ara que la normalització del català haja avançat en aquest camp, però en canvi sí que ho ha fet en els altres camps de la comunicació. En aquests moments, buscar en la cartellera de València una pel·lícula en valencià és perdre el temps (*Gràcies per la propina* ja n'ha desaparegut fa mesos) i a Barcelona només hi ha *Sa majestat Mrs. Brown*. La resta del país és un reflex del que passa a les capitals.

Es evident que, si els governs no s'hi posen seriosament, la situació continuarà així encara durant molts anys. En aquesta qüestió, actuar amb energia i decisió no és dolent. És l'única sortida, si del que es tracta és de normalitzar l'ús de la llengua. Però això no vol dir que no s'haja d'anar molt alerta a fer passos en

fals. A València no hi ha perill: més que passos en fals, el govern Zaplana els fa enrere. A Palma de Mallorca hi ha calma, massa calma. I a Barcelona, en canvi, el projecte del govern Pujol d'aplicar quotes a l'exhibició de pel·lícules en les sales comercials ha obert la polèmica i ha posat de manifest que, en el món del cinema, les coses són molt complicades. Probablement encara es poden complicar més, segons com siga el sistema de quotes que el govern català decideixa aplicar si, finalment, tira endavant la iniciativa.

Analitzant en perspectiva el camp recorregut en la normalització lingüística, és evident que a Catalunya hi ha hagut avenços importants en els camps de la televisió, la ràdio i el teatre, on la producció en català ha aconseguit pràcticament el lideratge. Ha costat molt i no serà fàcil

mantenir aquest lideratge, però s'ha aconseguit. En el camp de la premsa escrita la situació és més desigual, però també hi ha hagut passos endavant molt contundents, com les edicions en català dels diaris *Segre*, de Lleida, i *El Periódico*, de Barcelona. Tothom sap que al País Valencià les coses són força més difícils, però també són molt esperançadors els avenços en l'ús del català a les universitats. Són dades més que suficients per a traure conclusions. En quasi tots aquests camps, la norma-

lització s'ha aconseguit per la via de l'impuls polític de l'ús del català, promocionant-lo i abocant-hi esforços, subvencions i ajudes públiques. De vegades, en resposta a la demanda social. I en altres ocasions, fent-la aflorar. El cas de la universitat al País Valencià és diferent, perquè respon més aviat a la pressió social a favor de l'ús de la llengua dels sectors més conscienciats de la societat. Però en qualsevol cas, d'una manera o d'una altra, aquests avenços marquen un camí.

La solució de les quotes és nova i no està clar quin pot ser el resultat d'aplicar-la. Portada a les últimes conseqüències, el marc legal que defineixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia i l'actual mapa polític podria abocar-nos a un rígid meitat i meitat en l'ús de la llengua, a una situació de bilingüisme "perfecte" que de fet consagraria la inferioritat de condicions de la llengua més dèbil. Potser no passaria, però també pot ser que sí. Què fa, si no, el ministeri de Justícia, quan reclama que tota la retolació dels jutjats de Catalunya siga en català i en castellà? Reclama, amb totes les penques, la "seua" quota. ■

"En quasi tots els camps on s'ha avançat, ha estat per la via de l'impuls polític de l'ús del català, promocionant-lo i abocant-hi esforços, subvencions i ajudes públiques."

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Av. del Baró de Càr- cer, 40, 13. 46001-València. Telèfon: 96 352 48 69. Fax: 96 352 09 83.
 REDACCIÓ DE BARCELONA: Rambla de Catalunya, 121, 1-2, esc. A. 08008-Barcelona. Telèfon: 93 238 42 62. Fax: 93 238 42 63.
 REDACCIÓ DE MALLORCA: Costa de la Pols, 6, 1-7. 07003-Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: 971 72 07 63.
 SUBSCRIPCIONS: 902 131 025.
 ADREÇA INTERNET: <http://www.eltmps.com>
 CORREU ELECTRÒNIC: temps@bcn.servicom.es

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
 EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Jordi Fortuny.
 REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Francesc Viadel (*Cap de redacció*), Miquel Calvet, Laia Climent (*Coordinació Cultural i Llibres*), Salvador Giménez, Mario Reyes i Xelo Tortosa (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE BARCELONA: Pere Martí (*Cap de redacció*), Joan Morales (*Cap de producció*), Oriol Cortacans, Alex Milian i Gemma Morales (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras.
 PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (*Correcció lingüística*), Lina Casanovas (*Maquetació*), David Fernández (*Portada i gràfics*), Rosanna Puchades (*Gràfics*).

RÚBRICUES: Ramon Barnils, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega, Joan F. Mira, J. J. Pérez Benlloch, Agustí Pons, Joan de Sagarra, Xavier Vinader.

COL·LABORADORS: A. Alfaro, V. Arqué, J. Balló, Ll. Bonada, A. Bosch, F. de P. Burguera, R. Cabezas (*La Galeria*), F. Calafat, R. de la Calle, T. Cañís (*Economia*), A. Castel, Eliseu T. Climent, P. Codonyan (*Perpinyà*), A. Cort, M. Domínguez, X. Duran (*Ciència*), Ll. Ferri (*Món*), J. Fines-tres, C. Gàmez, A. Gil, J. Iborra, V. Jiménez, V. Lozano, R. Melià, T. Mes-tres, X. Montanyà, A. Muns, J. M. Oleaque, M. Ollé, A. Papiol, M. Porta Perales, A. Reig, E. Rimbau, J. Roura, E. Sanjuan, J. Sebastià, M. Serra, J. Ll. Sirera, Ll. Soler, M. Soler, F. Tor-rent, M. Vicent.

COL·LABORADORS GRÀFICS: P. Carmona, J. Celià, R. Cugat, R. Gil, X. Gómez, V. A. Jiménez, S. Llosà, M. Margenat, G. Matamala, S. Sàez, M. Vila.

ARXIU: Jesús Prats (*Fotografia*), Rosa Serrano (*Documentació*).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Salva Mar-tínez, València. Tel.: 96 352 48 69. Anava Publicitat, València. Tel.: 96 397 30 94. Anava Publicitat, Barcelo-na. Tel.: 93 238 42 62.

SUBSCRIPCIONS: Quica Sena.
 ADMINISTRACIÓ: Pilar Martí, Assump-tió Palau.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMAT-GES I FOTOMECÀNICA: Jemagraf, SL.
 IMPRESSIÓ: Rivadeneira, SA.
 DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser re-produïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fo-tocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

ALS NOSTRES LECTORS

El juny de l'any que ve hi ha les eleccions municipals, les europees i també les autonòmiques al País Valencià i a les Illes Balears. Fins i tot pot ser perfectament que abans, al març, es facin les eleccions al Parlament de Catalunya. Per això, els partits polítics ja tenen els nervis a flor de pell, com els lectors podran comprovar en les informacions que publiquem aquesta setmana.

Molt lluny, a l'Àsia, també estan nerviosos per uns motius ben dife-rents: principalment, la recessió econòmica del Japó, que ja té conse-qüències als altres països de la regió i que pot tenir-ne també aviat a la Xina, país al quan de-liquem el tema de portada. La situació és molt complexa, de final incert, que pot posar fi als anys de prosperitat que ha viscut últimament l'economia mundial. Llavors sí que ens posarí-em nerviosos de veritat.

Jordi Fortuny
Director

Superman, 60 aniversari

A l'article "Tots som Clark Kent d'alguna manera" aparegut en EL TEMPS, núm. 729 i signat per Oriol Cortacans i Joan M. Oleaque, hi ha una sèrie de dades equivocades amb un gran marge d'error. A la pàgina 29 s'afirma, parlant d'un altre actor que inter-pretà Superman amb molta més fama als EUA que Christopher Reeve: "...es tracta de John Reeve, que va encarnar Superman en una sèrie de televisió els anys 30 i 40. Aquest Reeve va fer uns 160 episodis de la sèrie i es va identificar tant amb el personat-ge que quan es va acabar la sèrie va tenir una gran depressió i es va suïcidar". L'actor es deia George Reeves, qui interpretà la pri-mera pel·lícula de Superman al cinema (abans els havia fet Kirk Alyn en els serials matinals dels dissabtes *Superman*, 1948, i *Atom Man vs. Superman*, 1950) titulada *Superman and the Mole Men*, que després s'utilitzaria com a episodis 25 i 26 del total de 104 que constituïren la sèrie de televisió que durà fins el 1957.

Pel que fa al seu suposat suïcidi, aquest ha generat rius de tinta, principalment als Estats Units, on se'l considera l'actor repre-sentant de Superman per excel·lència, per damunt de Christopher Reeve, i hi ha sufi-cients indicis que es va tractar d'un assas-sinat.

Mariano Bayona
 (col·laborador d'Ediciones Zinco
 per a temes de Superman)
 Barcelona

Perpinyà, 6 de juny

Com a integrant del Comitè Republicà per la Llengua Catalana, la Federació per la Llengua i la Cultura Catalana es felicita de l'èxit de la manifestació que va tenir lloc a Perpinyà el 6 de juny 1998: 1.500 persones (500 segons la policia i l'*Indépendant*, 2.000 segons l'*Avui*) van desfilar pacífica-ment pels carrers de Perpinyà per reivindi-car la reconeixença oficial del català i un estatut per la llengua (...) Una moció ha es-tat enviada al primer ministre, al president de la República, als presidents de l'Assem-blea Nacional i del Senat, moció que dema-na la modificació de la Constitució per re-conèixer totes les llengües del territori de la república i que França ratifiqui la Conven-ció de les llengües minoritàries (...)

Alà Baylac-Ferrer
 Perpinyà

Les cartes al director han de ser com més breus millor, màxim quinze ratlles mecanografiades, i han d'anar signades i amb el número de DNI. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció, però, per motius d'espai, no en garanteix la publicació.

Fe d'errades. En la revista núm. 731, corres-ponent a la setmana passada, l'article d'anàlisi de la pàgina 13 és de Toni Cañís i no d'Albert Closas. Igualment, vam tenir un lapsus en la informació de la pàgina 22 titulada "Una llar-ga llista d'obres a fer", perquè en lloc d'es-mentar el "govern Zaplana" o el "govern d'Eduardo Zaplana", havíem de dir "govern de Joan Llerma". Demanem disculpes.

ACCÉS I ÚS GRATUÏT DE L'ADREÇA D'INTERNET

Aula d'adults

Aula de nens des dels 5 anys

Centre Autoaprenentatge Multimèdia

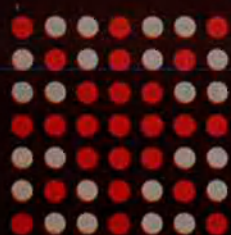
Amigó, 74

Vendrell, 1

Amigó, 83

Ensenyant l'autèntic **ANGLÈS** a Catalunya

CURSOS D'ESTIU - MATRÍCULA OBERTA

The British Council Institut Britànic

Amigó, 74 i 83 - Tel. 414 68 88 / Vendrell, 1 - Tel. 418 72 01 - Barcelona

25

L TEN

GENERAL

EL TEMPS Avinyuda del Baró de Càrcer, 40. 13a. Tel. (96)352 46 69 - CIF A-46186821 - 46001 VALÈNCIA

PP i PSC, contra el decret del català al cine

El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, acompanya el conseller de Cultura, Joan M. Pujals, en la defensa del decret que vol augmentar la presència del català a les sales de cinema.

ENRIC RIMBAU

Després de l'onada de crítiques contra el decret que ha anunciat el Departament de Cultura per augmentar el percentatge de projeccions de pel·lícules en català a les sales de cinema del Principat, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va defensar la iniciativa i va oferir un diàleg obert a les parts implicades en sortir d'una reunió amb el conseller de Cultura, Joan Maria Pujals.

Des de l'oposició, el PSC-PSOE ha denunciat la falta de diàleg de la Generalitat, a l'hora de desplegar la Llei del Català i ha criticat el caràcter obligatori de la proposta del govern. Els socialistes catalans han amenaçat dient que si l'executiu no rectifica donaran per trencat el consens que va permetre l'aprovació de la nova llei per normalitzar l'ús del català.

'Sa majestat Miss Brown' era l'única pel·lícula que es podia veure en català, de les més de 80 que es projecten a Barcelona, fins que la setmana passada es va estrenar 'Subjúdice', de Josep M. Forn.

Esquerra Republicana de Catalunya considera que el govern ha de ser prou valent per tirar endavant el decret, sense fer cas dels "xantatges" del PSC, del qual critica que és absurd que un afer cultural, com ara la normalització del català, sigui deixat en mans del lliure mercat. La formació independentista critica també el conseller Pujals per no haver lligat bé el projecte abans de fer-lo públic.

El Partit Popular també s'hi ha oposat, com en les darreres iniciatives parlamentàries que es refereixen a la normalització del català. El PP considera que l'oposició del PSC a aquesta proposta de decret respon al penediment dels socialistes per haver donat suport a la llei del català.

De la seva part, Iniciativa per Catalunya, que es mos-

tra moderadament a favor del text de Cultura, critica també que la Generalitat hagi fet pública la proposta "sense buscar un consens previ" i que el període de debat obert, de quinze dies, és insuficient. Iniciativa per Catalunya considera que "les reaccions de Madrid i dels sectors neoliberals eren esperables". Els ecosocialistes critiquen el sistema d'ajuts previst en l'avantprojecte i defensen la necessitat de normalitzar la situació del cinema en l'àmbit de la llengua, però sense oblidar de fomentar i protegir la producció pròpia.

Les crítiques al text també han vingut, en especial, dels exhibidors, distribuïdors i productors de cinema que consideren que el decret pot perjudicar els seus interessos econòmics.

Contra les crítiques, Jordi

Pujol ha declarat que el text encara està obert a la discussió i que en cap cas es pot parlar de "perjudicar els drets de les persones", ja que la iniciativa només pretén que els ciutadans de Catalunya tinguin l'opció de triar entre veure el "75% de les còpies d'una pel·lícula en castellà i un 25% de les còpies del mateix film en català". Tenint en compte aquestes xifres el cap de l'executiu de Catalunya va preguntar-se "qui es pot sentir ofès?"

Pel que fa a les sancions que preveu el projecte del Departament de Cultura, el president va dir que el desenvolupament de la llei de política lingüística es vol portar de la manera més suau possible i alhora va advertir, però, que totes les lleis comporten unes sancions.

El PSIB triarà entre Andreu Crespi i Francesc Antich

Les primàries dels socialistes balears s'han encetat sense sorpreses. Els militants del PSIB-PSOE hauran de triar el candidat a president del Govern balear entre els dos aspirants que ja es coneixien. Per una banda l'actual secretari general del PSIB, Andreu Crespi, i per l'altra Francesc Antich, que és el màxim responsable orgànic a Mallorca. Els candidats tenen els seus propis aparells i grups de suport: Antich a Mallorca, i Crespi a Menorca, Eivissa i al municipi de Calvià (Mallorca), emblema del poder municipal socialista.

Antonio Asensio és el nou propietari del Mallorca

Dilluns dia 15. Palma. Antonio Asensio compareixia en roda de premsa davant els mitjans de comunicació locals i reconeixia públicament per primera vegada allò que era sabut per molta gent: que ell era el vertader propietari del Mallorca.

Asensio explicà que només ho és des del passat dia 3 quan comprà les accions que fins aleshores tenia Bartomeu Beltran. Però també explicà que hi havia "uns crèdits" de Beltran amb ell que amb l'anunciada marxa del president-metge, o bé s'havien de pagar o bé el creditor, és a dir Asensio, es quedava amb el club. D'alguna manera, idò, es reconeixia implícitament l'engany dels tres anys de

ARXIU / EFE

Asensio, president del grup Zeta, va aparèixer públicament a Palma per reconèixer que és el propietari del Mallorca.

Beltran perquè evidentment si el crèdit era prou gran com per quedar-se el club, també ho eren com pel controlar-lo, que és el que més o manco tothom sospitava.

Antonio Asensio donà garanties de futur, tant esporti-

ves com econòmiques, però a Palma la sensació de provisionalitat—que s'obrí amb l'anunci de la dimissió de Beltran—no s'ha tancada i els rumors de tota casta sobre l'incert futur del Mallorca segueixen vius.

ANÀLISI

Un país sense selecció

Pere Martí

No es tracta de parlar encara més de futbol. Però és que una vegada més, estan a punt de fer-nos un altre gol. Coincidint amb la celebració del mundial de França, i gràcies a una oportuna resolució del parlament basc, el tema de les seleccions esportives catalanes torna a estar damunt la taula. La polèmica ha coincidit a més, amb el fet que tant la legislació esportiva catalana com la legislació estatal en aquesta matèria estan en procés de revisió. I per tant, obertes a canvis si algú els planteja.

Si no tenim seleccions catalanes és per un doble motiu. Primer, perquè la llei espanyola ho impedeix. I després, perquè les federacions catalanes no estan reconegudes per les seves respectives internacionals. Aquest segon problema seria més fàcil de superar si es resolgués el primer. Canviar la llei catalana només depèn del Parlament de Catalunya i hi ha majoria suficient per fer-ho. Només m'imagino el PP votant-hi en contra. Actualment la llei de l'esport reconeix de manera implícita la creació de seleccions pròpies quan en dels seus articles s'expressa que la Generalitat, d'acord amb les federacions catalanes, haurà de promoure activitats esportives en l'àmbit autonòmic i internacional. Si es vol, en-

cara es podria ser més explícit, sobretot per reactivar el debat en l'opinió pública, però la batalla política s'ha de donar al Congrés. L'actual llei de l'esport espanyola de 1990, hereta de la "Loapa esportiva" del 82, prohibeix explícitament a les federacions catalanes de participar en competicions internacionals. Si s'apliqués al peu de la lletra, no s'hauria pogut celebrar ni el partit amistós entre les seleccions de Catalunya i Bulgària de futbol del passat mes de desembre.

El PP vol aprovar durant aquesta legislatura una nova llei de l'esport. Però el PP no pot aprovar cap llei que no rebi el suport de dues formacions nacionalistes, el PNB i CiU, tot i que per allò del *antes roja que rota*, per aquesta matèria també podria buscar un pacte amb el PSOE i IU. Sigui com sigui, ara que s'ha obert la discussió de la nova llei, és el moment de posar damunt la taula aquesta reivindicació. Pot semblar secundària, però no ho és. En un moment en què els estats cedeixen una part del seu simbolisme tradicional—moneda i exèrcit— a entitats superiors, les seleccions nacionals es converteixen en referents de pertinença col·lectius, en nous elements de defensa d'una identitat comuna. Un país sense llengua i cultura no existeix. Però sense selecció tampoc. Per això intenten que combreguem amb la seva.

La cadena de supermercats Mercadona, propietat de l'empresari valencià Juan Roig, ha decidit canviar d'estratègia, i en comptes d'estendre la seva xarxa a poc a poc com una taca d'oli —com havia fet fins ara— ha optat per una política més agosarada. Mercadona ha comprat Paquer, una petita cadena de supermercats catalana propietat de les famílies Paniello i Querol, que factura uns 200.000 milions de pessetes anuals i compta amb 30 establiments oberts al Principat i uns 750 empleats.

La cervesera Damm, l'única amb capital autòcton que queda, invertirà 5.000 milions de pessetes en la diversificació del seu negoci. Damm té pràcticament tancada la compra d'un celler de vins a la Rioja o la Ribera del Duero, últimament de moda, i pensa adquirir una embotelladora d'aigua mineral fora de Catalunya. També estudia la possibilitat d'introduir-se en altres sectors de l'alimentació. Però no és l'única empresa catalana del sector de les begudes que va de compres. Freixenet ha anunciat que també vol comprar un celler a la Ribera del Duero valorat en uns 1.000 milions de pessetes, després que el seu competidor, Codorniu, s'hagi quedat amb Bodegas Bilbaínas, de la Rioja. Freixenet està buscant també entrar en el capital d'algun celler a Sud-amèrica o bé adquirir-lo. Actualment sondeja els mercats de Xile, Argentina i Uruguai.

Aigües de Barcelona 'inunda' l'Horta

Aigües de Barcelona, el potent grup participat per la Caixa de Pensions i la francesa Lyonnaise des Eaux, ha comprat per 408 milions de pessetes el 51% del capital d'Hidra, la tercera empresa de distribució d'aigües del País Valencià (després d'Aigües de València i Egevasa).

Com que Aigües de Barcelona ja posseïa l'altre 49% del capital, ara la companyia catalana s'ha convertit en l'únic accionista d'Hidra. Fins ara, Hidra estava controlada per Egevasa, que pertany a la Diputació de València. El mateix president de la diputació, Manuel Tarancón, va tancar l'operació el passat dia 17 a Barcelona. Hidra abasteix uns 145.000 habitants de Torrent (a l'Horta sud), Sueca, Culle-

Ricard Fornesa, president d'Aigües de Barcelona.

ra i altres poblacions, que a l'estiu augmenten fins als 256.000 habitants. A través d'altres empreses filials, Aigües de Barcelona ja participa en més activitats al País Valencià, com ara la gestió del futur hospital d'Alzira.

Negre presenta el seu equip per a la Cambra

El dijous 25 de juny el ple de la Cambra de Comerç de Barcelona escollirà el qui durant els propers quatre anys serà el president de la institució. El ple podrà triar entre el fins ara president, que es presenta a la reelecció, Antoni Negre, i el president de Fico-sa Internacional, una multinacional de components per a l'automoció, Josep M. Pujol.

Si el segon candidat va presentar en solitari davant la premsa la seva proposta, Antoni Negre va fer un desembarcament mediàtic acompanyat de tot el que podria ser el nou equip de govern de la Cambra. Negre proposa com a vice-presidents Enric Crous, director general de Damm, Josep Lluís Jové, director general d'Aigües de Barcelona,

Negre és un dels candidats a la presidència de la Cambra.

i Josep Cercós, president de Winterthur-Espanya. Aquests i Santiago Sardà, de Fomento de Contrataciones y Contratas, seran els tesorers.

La candidatura de Negre compta, doncs, amb noms clau que poden dificultar el marge de maniobra de l'altre candidat, Josep M. Pujol.

EL RUMOR

Diuen que el PP vol rentar la cara a la ràdio i la televisió valencianes amb una profunda remodelació de càrrecs. Es parla del possible nomenament de Rafael Blasco a la direcció general de RTVV en substitució de Josep Vicent Villares. Blasco havia estat conseller d'Obres Públiques en l'època socialista, és cunyat del secretari d'Organització del PSOE, Ciprià Ciscar, i va ser un dels impulsors de la televisió valenciana. Ara, però, ocupa la sots-secretaria de Planificació i Estudis de la Conselleria de Presidència del govern Zaplana. També canviarien la direcció de Canal 9 i els serveis informatius de la cadena. A Ràdio Nou es dona per feta la substitució del director, Paco Mora. Per a aquest lloc sonen els noms de l'ex-delegat de l'Abc a València, Inaqui Zaragüeta, un periodista a qui se li ha sentit dir en públic que el català i el valencià són llengües diferents.

BARÒMETRE

Servei Català de Col·locació

Total persones inscrites*	Inscrits que demanden col·locació
---------------------------	-----------------------------------

424.315	229.153
---------	---------

Total ofertes d'empreses rebudes*	Ofertes de la darrera setmana
-----------------------------------	-------------------------------

219.169	3.930
---------	-------

Cobertura última setmana	
Inscrits SCC ocupats	19,4%
Inscrits SCC aturats	80,5%
Inscrits SCC homes	37,5%
Inscrits SCC dones	62,4%

*Des de 08.05.95

ESTAPÉ RESPON

—El Mundial de futbol és economia o esport?

—Substancialment negoci.

—El fenomen dels hooligans britànics té una explicació econòmica?

—Ens portaria tristament a interpretacions de les SA alemanyes.

—La selecció catalana de futbol, mouria més diners que el Barça?

—No.

—Per què es posen tan nerviosos a Madrid quan

senten parlar d'aquest tema?

—Perquè no estan acostumats a cap situació en què el monopoli sigui substituït per la competència.

—Canviant de tema, l'economia japonesa ha entrat oficialment en recessió, això com ens pot afectar?

—De moment afectarà les empreses, especialment les japoneses que tenen fortes inversions a Espanya. I les repercussions no es limitaran a l'economia del nostre estat, sinó que probablement estem a les portes d'una depressió de caire mundial.

—Què haurà de fer el Japó per sortir d'aquesta situació?

—Qui tingui fe, resar.

—Al mateix temps, el

barril del petroli ha baixat de preu. Això què té a veure amb la situació del Japó?

—Crec que no té res a veure. El fenomen concret de la baixa del preu mitjà del barril del petroli brent no veig que tingui cap relació directa ni gairebé indirecta amb la recessió de l'economia japonesa. D'altra banda, crec que aquí, a EL TEMPS, en d'altres ocasions en què s'ha parlat de petroli, molta gent, fins i tot gent que ocupen escons, obliden que el petroli en els països productors importants, és a dir, Aràbia Saudita, els Emirats Units i Kuwait, accepten el pagament únicament amb una sola moneda i aquesta és el dòlar dels EUA.

València de Cable s'adjudica tot el País Valencià

El Ministeri de Foment ha adjudicat les llicències de prestacions de telecomunicacions per cable del nord i del sud del País Valencià a dues societats que tenen com a soci majoritari la concessionària d'aquests serveis a la ciutat de València, València de Cable.

L'empresa editora del diari *Las Provincias*, Federico Doménech, SA, participa amb un 7 % en València de Cable, que preveu invertir uns 100.000 milions de pessetes en deu anys i crear uns nou-cents llocs de treball directes.

La xarxa de cable al País Valencià oferirà, a més dels canals de televisió, serveis de telefonia bàsica que competiran amb els de Telefónica i Retevisión.

ANALISI

Quan hem tornat a Cuba

Toni Carís

No deixa de ser curiosa la doble coincidència. Ara fa un segle, una multitud d'indians catalans van haver de sortir de Cuba deixant la vida, l'amor i... alguns diners i propietats. I és precisament en l'any del centenari de la pèrdua de Cuba, quan un grup d'empresaris, la majoria catalans, ha decidit reconquerir l'illa. Aquest cop, sense canons ni vaixells de fusta, sinó amb un grapat de dòlars a la cartera, decidits a comprar el que Fidel estigui disposat a vendre's.

No hi han anat sols, però. Han necessitat del govern espanyol perquè els obrís el camí. I han hagut d'utilitzar el seu poder d'influència com a lobby davant del govern central per fer-lo canviar d'estratègia respecte al règim castrista. La burgesia catalana, l'antiga i la nova, sempre ha fet escala a Madrid per anar a defensar els seus interessos a l'Havana.

Fa cent anys, tant el govern espanyol, per nacionalisme, com els burgesos catalans, per negocis, estaven d'acord que la província del Carib no podia sortir del paraigua de la monarquia borbònica espanyola. A finals del segle XX, però, els punts de vista no eren, en principi, tan coincidents.

La política exterior del PP respecte a Cuba ha estat un munt de despropòsits. Ni els interessos hotelers mallorquins a Cu-

ba, representats a l'executiu espanyol per l'eivissenc Abel Matutes —ministre d'Afers Estrangers, a sobre—, havien pogut doblegar la decisió d'Aznar de negar a Castro el pa, l'aigua i l'aire per respirar, si fes falta.

Castro ha optat per l'obertura econòmica al capital exterior per evitar que l'olla de pressió de la misèria i la desorganització faci esclatar el règim. La via xinesa a la perpetuació del comunisme, per parlar fàcil. I, mentrestant, els empresaris catalans veuen que la possibilitat d'aconseguir un paper preponderant en els serveis i el turisme a l'illa se'ls va escapant. Empreses canadenques o italianes desembarquen en una illa en què els desembarcaments ja no impressionen ningú.

No és pas cap coincidència que hagi estat el Cercle d'Economia, un dels grups d'opinió i pressió catalans més influents, el que més hagi insistit perquè el govern espanyol canviï d'estratègia. Fins aconseguir-ho. I tampoc és coincidència que el primer gran gest d'acostament a Castro per part d'Aznar sigui una expedició comercial formada per empreses com Aigües de Barcelona, Roca Radiadors, Banc de Sabadell o Gas Natural, a més de destacats membres del Consorci de la Zona Franca i el Cercle. Encapçalats, a més, pel ministre d'Indústria i ex-president de la institució, Josep Piqué. És una oportunitat d'or per venjar-se de la història.

El divendres 26 de juny s'inaugura el Casal Jaume I de la Safor, al carrer de Sant Roc, 10-baix, de Gandia. A l'acte, que començarà a les 20.30 hores, intervindran representants dels blocs Jaume I de la comarca i Eliseu Climent. Posteriorment, s'inaugurarà l'exposició "Les marjals de la Safor" i tindrà lloc l'actuació de La Rondalla Agredolç. D'altra banda, el dissabte 27 s'inaugura el casal de Xàtiva, al carrer dels Bisbes, 3-baix, a les 20 hores. Actuarà la Colla de Dimonis de Barxeta, els dolçainers de Quatretonda, el Grup de Danses del Genovés i Feliu Ventura. Després parlarà l'escriptor Toni Cucarella.

L'ONG Amnistia Internacional (AI) ha presentat el seu informe anual titulat "Un any de promeses trencades". Respecte l'informe de l'any passat Amnistia Internacional ha detectat que s'han reduït les violacions als drets humans, però qualitativament les denúncies recollides en el nou informe són més greus. L'ONG també ha lamentat el trist rècord dels Estats Units, que durant l'any 1997 va fer 74 execucions. En el capítol de l'estat espanyol es denuncien les tortures que es fan a catorze presons, com també les actituds racistes d'algunes policies locals. Enguany l'informe d'amnistia Internacional no s'ha presentat en català.

Escalada de tensió entre els veïns de la Punta i Barberà per la ZAL

Els veïns de la Punta continuen la seua campanya de mobilitzacions contra la Zona d'Activitats Logístiques que vol construir el Port de València als seus terrenys. Així, el passat dijous 18 de juny unes 1.000 persones es van concentrar a les portes de l'ajuntament de València per protestar contra la quasi segura desaparició de més de 700.000 metres quadrats d'horta que ocuparà el projecte de la ZAL. Simbòlicament, membres d'Acció Ecologista-Agró van plantar-hi un hort, amb fem inclòs. Aquesta escenificació va anar acompanyada de la lectura de manifestos en què es criticaven durament l'alcalde de València, Rita Barberà, i el president de la Generalitat, Eduardo Zaplana.

Entre els polítics que es van adherir a l'acte es trobaven Glòria Marcos i Joan Ribó d'Esquerra Unida, Pere Mayor i Ferran Puchades del Bloc Nacionalista Valencià, Albert Taberner de Nova Es-

FERRAN MONTENEGRO / LEVANTE EMV

Membres de Salvem la Punta planten un hort al davant de l'ajuntament de València en protesta per la construcció de la ZAL.

querra i els candidats a les primàries socialistes de la ciutat de València, la regidora Ana Noguera i l'advocat Antonio Sotillo. Enmig de la música del grup Al Tall, els dirigents polítics de l'oposició van criticar durament els polítics del PP perquè consideren desmesurades les crítiques al projecte de la ZAL del port de València.

RAFA GIL

Un miler de persones van envoltar el palau de la Generalitat valenciana amb una senyera el passat dijous dia 18 de juny per reclamar un major ús del valencià. L'acte, organitzat per Escola Valenciana, va acabar amb un parlament de Vicent Romans i el lliurament de 40 mil signatures reclamant l'ús de la llengua.

Enllestit el Corpus de la Llengua Catalana

L'Institut d'Estudis Catalans ha enllestit el *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana* constituït per 52,3 milions de mots, alguns extrets de textos literaris i d'altres de textos no literaris publicats entre els anys 1833 i 1988. Aquesta obra correspon a la primera fase del *Diccionari del Català Contemporani* que coordina el lingüista Joaquim Rafel i Fontanals, secretari general del IEC.

El primer volum del *Corpus*, en suport electrònic i volum imprès, és a la venda des de fa tres anys i és el corresponent a la llengua no literària. L'obra, iniciada l'any 1985, ja pot consultar-se per Internet.

Divisió unionista en les eleccions a l'Assemblea d'Irlanda del Nord

ARXIU / EFE

David Trimble, líder del Partit Unionista de l'Ulster (UUP).

Els partits unionistes encaren les eleccions a l'Assemblea d'Irlanda del Nord del proper 25 de juny profundament dividits. El Partit Unionista de l'Ulster (UUP, probritànics moderats), continua situat a dalt de tot de les intencions de vot, però com més s'acosten les eleccions més baixen els seus percentatges. L'últim sondeig els situava en primer lloc amb un 27% dels vots, tan sols un punt per sobre dels nacionalistes moderats del Partit Socialdemòcrata i Laborista (SDLP). Aquest descens és degut a les tensions internes de la UUP, entre els partidaris i contraris a l'Acord de Pau. De fet, però, es calcula que si la UUP aconsegueix trenta escons a l'Assemblea, només

sis seran per als contraris a l'Acord. També contrari a l'Acord hi ha el partit unionista radical del reverend ultra Ian Paisley, el Partit Democràtic Unionista, que es manté entre el 15% i el 16%.

A més, en el camp unionista també podria obtenir alguna representació el Partit Unionista del Regne Unit (UKUP).

Pel que fa a l'àmbit nacionalista l'SDLP aspira a continuar creixent en els sondeigs i acabar superant fins i tot, en nombre de vots, els unionistes moderats. D'altra banda, els últims sondeigs situen els nacionalistes radicals del Sinn Féin en el 10% de la intenció de vot, xifra que fins i tot el mateix diari que ha publicat l'enquesta reconeix que s'ha de prendre amb cautela, ja que els votants d'aquest partit són reticents a dir a qui voten. En les últimes eleccions locals, l'any passat, el Sinn Féin va assolir el 16,9% dels vots de l'electorat nord-irlandès.

Després d'iniciar un enfrontament armat el passat 6 de maig, Eritrea i Etiòpia han entrat en una fase de pre-diàleg. La gran preocupació d'Etiòpia és, com a mínim, poder tornar a tenir en els ports d'Assab i Massaua una sortida al mar per a les seves mercaderies.

1001

La tensió a Xipre ha crescut de cop amb els moviments d'efectius militars tant pel cantó grec com pel cantó turc. A finals de la setmana passada el viceprimer ministre turc, Bulent Ecevit, va recordar que darrere de Grècia hi ha Rússia, que vol crear un cordó de països ortodoxos al voltant de Turquia.

ANALISI

Kosovo i les pors d'Europa

Llibert Ferri

Europa està fracassant a Kosovo com va fracassar a Bòsnia-Hercegovina. Qui ho ha proclamat és ni més ni menys que el mediador nord-americà Richard Holbrooke, l'artífex de la pau de Dayton. En la presentació de les seves memòries Holbrooke ha sentenciat que la Unió Europea no existeix com a negociador i que l'única institució amb capacitat de decisió i de pressió és l'OTAN: és a dir, la que expressa l'hegemonia militar nord-americana a Europa.

Holbrooke encerta quan assegura que un esclat a Kosovo pot ser encara més perillós que la guerra de Bòsnia perquè, començant per Albània i Macedònia i continuant per la minoria hogaresa de Sèrbia i de Romania, podria trencar el fràgil equilibri de fronteres i minories de l'Europa central i oriental. Té tota la raó, doncs, Holbrooke quan diu que només la presència nord-americana pot estroncar les tendències d'autoagressió del vell continent. El que no diu és que als Estats Units ja els va bé mantenir aquesta patologia europea que li garanteix l'hegemonia militar, econòmica i cultural.

La paràlisi davant les sotragades del Balcans expressa la lentitud amb què Europa continua paint la descomposició de l'escenari geopolític i geoestratègic de la guerra freda, que

semblava etern, i que feia sentir com posseïdora d'un futur ple de certeses: els estats? De segur que un dia o altre s'estingirien lentament sense sacsejades, pensava feliç l'antiga CEE. I els de davant, els de l'est? Doncs s'haurien de resignar a pertànyer a una altra mena d'eternitat. El gran dalta-baix de 1989 va fer miques aquestes certeses i l'anorèxia neoliberal que va aprimar els estats va dur també por i paràlisi.

Europa s'atabala quan sent parlar de vols rasants a la rodalia de Belgrad. La probable reacció irritada del Kremlin i de tot el potencial nacionalcomunista de la Duma, tan agermanat com està amb el règim serbi, la desconcerta i esgarrija com quan els tancs de Moscou va entrar a Budapest el 56 i a Praga el 68. És la mateixa poruga miopia que el 1990 demanava eleccions federals iugoslaves quan Iugoslàvia estava virtualment esquarterada. Pors difressades de diplomàcia i d'ambigüitat que el 1992 no van servir per conjurar el drama bosnià. Els mateixos temors que fa setmanes que embolcallen les iniciatives de l'OSCE i que cobreixen el mandat de mediació de Felipe González en una paròdia.

Els americans tornaran a treure les castanyes del foc de Iugoslàvia. Com podia imaginar Europa, que el país que havia estat la cara amable del comunisme esdevindria el seu pitjor espectre. El pitjor malson.

A Delors no li fan cas

Mentre l'ex-president de la Comissió Europea i nou Premi Internacional Catalunya insistia a Barcelona en la dimensió política que li cal a Europa perquè és la que ha de preservar el model de societat europea, els caps de govern –d'estat també en el cas de França– dels quinze el desmentien en la pràctica en la cimera de Cardiff. Van passar de puntetes sobre els tres temes de la cimera. Van aprovar els plans d'ocupació de cada estat però ningú va treure el tema d'una acció conjunta contra l'atur. Aquell "Llibre blanc" de Delors està ben oblidat. I bé que se'n queixa el premi Nobel d'economia Modigliani, qui diu no entendre "per què els quinze estan entestats a no tenir una lluita conjunta contra l'atur, que seria ben eficaç".

Quant a la reforma institucional, van decidir, almenys, fer una cimera extraordinària a l'octubre, després de les eleccions alemanyes, i sota la presidència austríaca, però com que ara l'ampliació cap a l'est sembla retardar-se del 2002 al 2006, no tenen pressa per arribar a un acord. I en la qüestió més punxeguda, el finançament del pressupost comunitari i especialment els fons de cohesió, s'han donat nou mesos de temps, fins a la cimera també extraordinària de març del 99, sota la presidència alemanya, per arribar a un difícil acord, que encara que sigui a darrera hora ben probablement es farà, pagant menys Alemanya i rebent menys diners Espanya.

A Delors, el creador dels fons de cohesió i l'impulsor de propostes institucionals que superin el "dèficit democràtic" com és l'elecció indirecta del president de la Comissió a través de les llistes d'eurodiputats, no li han fet cas a Cardiff. És lògic: el "frère Jacques" –com li van cantar a Delors els sindicalistes britànics quan va anar a un congrés de les Trade Unions en temps de la Thatcher– té efectivament la concepció d'una Europa política, que xoca frontalment amb la "renacionalització" que alguns volen. Un clar to de renacionalització té la carta que va condicionar la cimera de Cardiff. Chirac i Kohl van escriure

a Blair per censurar un hipotètic super estat europeu i per pregonar l'aplicació del principi de subsidiarietat, segons el qual el president francès entén que la Comissió Europea s'ha de limitar a algunes coordinacions i el canceller Kohl entén que el poder no solament ha d'estar en els estats i en els seus governs sinó també en els territoris federats. El *premier* britànic Blair està content perquè té bastants elements per interpretar la carta –tota una declaració de principis de l'eix franco-alemany– com un pronunciament contra la unitat política. Chirac assegura vida eterna a l'Europa de les Nacions, és a dir, dels estats, i ha criticat moltes decisions de la Comissió Europea, com si aquest organisme –tal com ha recordat el *Herald Tribune*– no fes el que li diuen els governs. Kohl ha fet, en canvi, una

maniobra electoral: per menjar-li terreny a qui el guanya en les enquestes de les properes eleccions de setembre, el tebi europeista Gerard Schröder, qui situa per primera vegada els interessos nacionals davant els comunitaris. Tot i així, Kohl és més delor-sià: fustigat a preguntes pels periodistes del seu país, ha dit ben clar: "no vull un superestat europeu però sí una Europa federal com és Alemanya". Semblaria però, que de sobte els estats, quan veuen

"Si no s'avança en la política, s'acomplirà el perill que va formular Delors en rebre el Premi Catalunya: 'asfíxia política'."

que això de l'euro funciona, agafen por del que han fet. I por del que ha de venir, perquè es molt difícil que l'euro funcioni bé sense harmonització fiscal i laboral, sense lluita conjunta contra l'atur, sense un cert poder polític que controli l'Europa monetària que ja té el màxim poder amb el Banc Central Europeu.

No vénen temps fàcils per a la UE. Hi haurà molt debat sobre la reforma institucional i més pels nous fons de cohesió del 2000 al 2006. Però continuarà la lluita entre els qui només volen cooperació intergovernamental i els qui volen integració política. Si no s'avança en la política, que és la que crea ciutadania europea, s'acomplirà el perill que va formular Delors en rebre el premi Catalunya: "asfíxia democràtica".

SALVADOR COT

Què n'hem de fer, del PSOE?

Permeteu-me una obvietat: si hi ha condemnes pel cas GAL José Barrionuevo i Rafael Vera no solament passaran una temporada a la presó sinó que hauran de ser expulsats del PSOE. Aquestes dues persones com a mínim, i això sense parlar, de Felipe González. Segona obvietat: no ho faran.

Fa pocs dies un dirigent del PSOE va convocar un esmorzar amb periodistes d'aquells en què no és permès reproduir literalment les declaracions (un *off the record*, en l'argot). Des del principi va afirmar que no tenen cap estratègia pensada per a després de la sentència que, en qualsevol cas, no hi haurà condemnes perquè Barrionuevo i Vera són innocents. Molt bé. Però, i si n'hi ha, què? Aleshores aquest diputat i membre de l'executiva va mirar amb cara de menyspreu el seu interlocutor (servidor de vostès, per què ens hem d'enganyar) i va dir: "Aquest procés és, des del principi, un judici polític contra el PSOE i no sentiran de nosaltres cap paraula que no sigui de solidaritat pel calvari personal pel qual estan passant Pepe i Rafa."

Entesos. És clar que la cosa anirà més o menys com en el cas Filesa. El PSOE pensa posar aquella cinta de casset que repeteix que ha estat una conspiració contra ells, que les condemnes són injustes i que les presons l'estan omplint de màrtirs. Començaran els pelegrinatges a les cel·les on estiguin tancats "Pepe" i "Rafa" que es dedicaran a llegir poesia en tres idiomes, a escoltar música clàssica i jazz i a investigar les possibilitats de l'ordinador personal a l'hora d'editar les seves memòries. Això a banda de reflexionar sobre el futur de l'esquerra a Europa i al món i sobre la necessitat ètica de renovar els partits democràtics en cerca d'una major participació del poble. A més aquests, com que si els condemnen els cauran més anys, són capaços d'elaborar teories més profundes encara que Josep Maria Sala i igual els entra un trànsit místic i acaben teoritzant sobre la fam al món o la perversitat intrínseca de l'estat i les seves seqüeles en el sistema capitalista. Sort que, almenys en aquest cas, no

podran extreure conclusions sobre quina és la llengua majoritària a les presons, perquè es quedaran en alguna de les que hi ha a prop de Madrid. Llevat que els dispersin, és clar, que és el que se suposa que s'ha de fer amb els terroristes. Però encara hi ha una possibilitat més perillosa per al "dia després". I és que un cop dictada sentència condemnatòria s'agafin a l'argument que tot ho justifica i que també va aparèixer, en aquest esmorzar a la seu del PSOE a Ferraz: "vam practicar el terrorisme d'estat per salvar vides i en això hi estava d'acord tothom perquè els qui morien eren culpables". Una excusa que han utilitzat universalment totes les dictadures del món i amb la qual s'ha omplert milions de fosses comunes.

No hi ha cap sensibilitat mitjanament progressista que no s'esgarri davant de casos com el de Segundo Marey o el de Lasa i Zabala. Com és que no hi ha hagut ni un sol dirigent del PSOE que hagi dit mai que el repugnen, com a mínim, els policies, comissaris, militars i governadors civils que van ordenar i executar aquestes atrocitats? A tant pot arribar el corporativisme dins d'un partit polític? És que no hi ha cap militant socialista en tota la ciutat d'Almeria que pensi que Barrionuevo -potser- és

reponsable d'una sèrie d'actes criminals i que cal que algú altre es presenti a les primàries per a la alcaldia?

Esperem, doncs, que siguin innocents i que l'esquerra majoritària a l'estat no entri en el túnel de la vergonya. Però que siguin innocents de veritat, no perquè els seus crims hagin prescrit. I que l'endemà de la sentència absolutòria algú investigui, descobreixi i faci públic qui va pagar i organitzar els delictes. Si no és així, si "Pepe" i "Rafa" són delinqüents, que els veiem tornant el carnet del partit socialista i siguin menystinguts pels seus companys. Com ha passat amb Roldán o amb Mariano Rubio. Com ha passat amb els qui han confessat els crims que van cometre i que, de moment, per a "Pepe," no són més que delators.

"No hi ha cap sensibilitat mitjanament progressista que no s'esgarri davant de casos com el de Segundo Marey."

AMUNT...

Ramon
Barnils

En Tito i en Pepito

Ara sí que l'ha ben fotuda, en Pepito Borrell: fa uns dies va decidir finalment d'acceptar la invitació del director teatral Albert Boadella a entrenar-se per millorar prestació actoral en casos de debat transmissible per la televisió.

Deixant de banda els evidents mèrits televisius de Boadella ("Tito Bobadilla" que li diuen cercles socialistes de Madrid, poc amics d'exotismes), beneficiari d'una de les més escarides, mal fetes i ben pagades sèries socialistes de televisió,

aquella dels frares, queda aquesta veritat d'hemeroteca: tot polític que ha rebut el suport que acaba de rebre Borrell ha perdut; mentre que el seu enemic polític número u, Jordi Pujol, compta per victòries les derrotes dels boadellats.

El fenomen ha estat prou repetit perquè cercles barcelonins poc amics d'exotismes hagin pensat que en realitat el Flotats de Borrell és un agent electoral de Pujol. D'altres cercles, més oberts, no oblidem que per definició i per història els barrets de rialles eren i són al servei del poder; que el poder real és a Madrid ara com ara, i que si Pujol vol tenir pallasso propi ja sap què ha de fer, tenir poder real propi. Vegeu els afers Flotats i Boadella.

Les primeres informacions deien que quan els periodistes van preguntar a Boadella pel seu deixeble Borrell, va mostrar "sorpresa" que la seva obra s'hagués filtrat a la premsa. Si Borrell també se'n va sorprendre és que no sap amb qui se l'ha jugada. Efectivament.

FENT MEMÒRIA

Pau
Viciano

La via andorrana

Al sud de la Sénia, la vida política pot arribar a maniobres tan recargolades que desafien la capacitat de comprensió de les bones ànimes de l'altre costat. Des de fa uns mesos, el públic espera pacientment que un grup de persones designades pels partits parlamentaris, i en general sense cap relació amb el gremi dels filòlegs, dictamine sobre el conflicte lingüístic. El Consell Valencià de Cultura, presidit per un eminent bioquímic nord-americà, es proposa de revelar als ciutadans els misteris de quina llengua parlen i de com han d'escriure-la. Diuen que el judici que emetran es basarà en criteris científics i històrics. Ara bé, la drete majoritària creu que una dosi excessiva de veritat podria fer mal. Si no hi ha més remei, el dictamen haurà de reconèixer la unitat de la llengua, però sense esmentar el mot tabú: res de "català". En aquest sentit, no fa molt algú pretenia d'exhumar el terme "llemosí" per a referir-se a la llengua comuna, però l'intent, a més de tenir un regust arqueològic, era un crim de lesa filologia. Posats a buscar eufemismes, resultaria més pertinent el de "llengua andorrana". Els valencians no sols parlem el mateix que a Andorra, sinó que aquesta constatació científica no provocaria suspicàcies. Tot al contrari. El simpàtic principat pirinenc, amb les vaques i els formatges, la xocolata i els bancs, és una mena de Suïssa casolana. Com a andorrano-parlants tindríem la satisfacció de sentir la nostra llengua a l'ONU i, ben aviat, al festival d'Eurovisió. I fins i tot els colors de la seua bandera són també els oficials de la senyera valenciana. Provem-ho, doncs: Andorra, l'escapada.

I AVALL

J. J. Pérez
Benlloch

Una opció electoral

Ja anem sabent en què consisteixen les eleccions primàries dels socialistes valencians. Segons el que hem vist i sentit fins ara, es tracta principalment d'un concurs entre els aspirants a candidat per erigir-se en el millor crític del PP. En pura lògica, i tocant a les autonomies, hauria de guanyar qui es mostre més contundent, agut i maliciós en les investives contra el partit que governa i contra el seu líder, Eduardo Zaplana. Com que no hi ha programa que defensar, i com que han quedat exclosos els atacs personals entre

els concurrents, la campanya es resumeix en un exercici retòric, del qual tampoc no sobresurten les estridències, perquè sembla norma comuna nocaure en excessos demagògics.

Però tot depèn de la capacitat dialèctica i persuasiva dels protagonistes. Cadascú s'ha equipat amb l'acompanyament periodístic al seu abast i dia a dia es perceben les opcions dels mitjans i columnistes polítics. En aquest aspecte, resulta pintoresca la preferència que el diari conservador *Las Provincias* atorga a l'ex-ministre Antoni Asunción, cosa que pot acabar resultant tan positiva com una corda al coll. En la resta de rotatius de la capital es registra un repartiment aparent d'opinions que, amb tota seguretat, aniran decantant-se clarament al llarg de la setmana. Per modesta que siga, no amague la meua: ha de guanyar Joan Romero. Pense que és el millor preparat per afrontar el repte electoral... en l'any 2003. Un corredor de fons.

HISTÒRIES NATURALS

Martí Domínguez

Elogi de la caça

“Per a poder escriure sobre la vida dels animals s’ha de tindre una sensibilitat càlida i sincera envers tota criatura viva”, escrivia el famós naturalista austríac Konrad Lorenz. I això mateix vaig pensar quan vaig veure el darrer llibre d’Albert Masó, *Observar mariposas* (Planeta), escrit conjuntament amb Manuel Pijoan. Vaig pensar que Albert Masó és una de les persones que he conegut amb una sensibilitat més sincera envers la natura; una sinceritat que li brolla espontàniament i que es materialitza —que cristal·litza com l’amor de Stendhal— en innombrables conferències, cursos, exposicions fotogràfiques, articles i llibres d’una rigorosa exigència científica. En aquest país on l’ascensió social generalment estupiditza, Albert Masó ha mantingut sempre la seua llibertat d’esperit, la seua profunda il·lusió, i, sobretot, una ètica en el treball veritablement encomiable.

Ja fa uns anys, en col·laboració amb dos distingits entomòlegs catalans, va publicar *La vida de les papallones* (Ketres), un llibre molt acurat, on deixava palès el seu

gran coneixement d’aquest grup d’insectes. Però és ara, en *Observar mariposas*, on realment demostra la seua gran capacitat d’observador, i per sobre de tot, la seua gran dedicació a la fotografia. La natura apareix sempre als seus treballs amb totes les seues formes i colors, des dels rojos incandescents del desert del Kalahari fins als verds esponerosos de Cuba. I és que poca gent als Països Catalans

ha vist la natura com l’ha vista Albert a través de les seues lents fotogràfiques.

Una ala d’una papallona amb Masó es converteix en una imatge d’un cromatisme irreal, d’unes iridiscències d’ors rovellats, coures vermellorsos i blaus cobalts.

Masó gaudeix especialment amb la macrofotografia —caça fotogràfica, en diu ell—, captant tot allò petit que als ulls de molts naturalistes passa

desapercebut: des de l’ou delicadíssim d’un lepidòpter fins a les ferotges mandíbules d’un escarabat. I cada volta que dispara, en la subtilíssima retina de la seua màquina fotogràfica queda plasmada la profunditat de la seua sensibilitat.

Amb tota la sinceritat del bon naturalista i amb tota l’estima envers tota criatura viva.

Una altra primavera arriba a Pequín?

Imatge de l'Exèrcit Popular de la Xina, institució que es va encarregar de la repressió de les manifestacions pro-democràtiques de Tiananmen l'any 1989. La Xina viu ara un moment tranquil, engrescada pels profunds canvis econòmics i polítics.

Entre els dies 25 de juny i 3 de juliol, el president Bill Clinton visitarà la Xina, el gegant asiàtic que és respectat, quan no temut, per la resta del món. A Pequín l'espera el cap del govern Zhu Rongji, a qui molts consideren el nou reformador del país.

Nou anys després de Tiananmen, Bill Clinton visita la Xina. El viatge, el primer d'un president nord-americà després de la matança, es produeix en un moment dolç a la Xina, engrescada en profunds canvis econòmics i polítics promoguts pel congrés del partit comunista de la tardor de 1997, enfortida pel retorn d'Hong Kong, respectada pel seu

pes demogràfic i elogiada pels països asiàtics que pateixen la crisi monetària i financera.

Clinton ja va advertir fa unes setmanes que aniria a la plaça de Tiananmen per respectar el programa elaborat pels seus amfitrions. Era una forma de dir que, obligat pel pragmatisme, faria el que els xinesos manessin encara que no s'oblidava dels protagonistes de les ma-

nifestacions de 1989 a la concorreguda plaça de Pequín.

Per aconseguir els nord-americans, el govern xinès va haver de fer un gest significatiu: alliberar el dissident Wang Dang, traslladat des de la presó a un avió que el va menar a l'exili als Estats Units, el 19 d'abril. Amb l'alliberament de l'últim dissident reconegut de l'època de Tiananmen, la Xina evita-

va que la qüestió figurés en l'agenda de la visita de Clinton i confirmava que a la capital es respira un cert aire de llibertat des que Zhu Rongji és primer ministre.

Wang va seguir el camí de Wei Jingsheng, un altre portaveu de Tiananmen que va ser expulsat als EUA el 1997. Wang, de vint-i-nou anys, havia estat condemnat l'octubre de 1996 a onze anys de presó per conspirar contra l'estat.

Li Peng demana una premsa crítica. A la Xina ja es parla de la "primavera de Pequín" per definir aquest període de relaxació que ha estat possible gràcies a Zhu. Li Peng mateix, considerat un dels elements més immobilitistes del règim, va demanar a la premsa que fos més crítica. Unes declaracions que demostren que alguna cosa es mou a Pequín perquè les va dir l'home que va posar fi, sense que li tremolés el pols, a l'experiència de Tiananmen. Li Peng, substituït de la presidència del govern per Zhu el març passat, és ara president de l'Assemblea Nacional, un càrrec honorífic.

Alguns intel·lectuals, com ara Shang Dewen, són més prudents. Shang assegura que el sistema no ha canviat, però reconeix que hi ha més llibertat en alguns ambients, especialment en els acadèmics. Professor a la Universitat de Pequín, Shang sap de què parla perquè fa un any va demanar públicament als dirigents comunistes una obertura democràtica. El protagonista de la "primavera" és Zhu, a qui molts veuen com el continuador de la tradició reformista de Zhao Ziyang, el secretari general comunista caigut en desgràcia el 1989. Els defensors del primer ministre argumenten que aquest és un bon gestor, una qualitat que va demostrar durant el període en què va ser alcalde de Shangai, que actua contra la burocràcia i que defensa una certa obertura política. El setmanari britànic *The Economist*, tan auster com ben informat, recorda que els grans esdeveniments que ha viscut la Xina des de la proclamació de la república popular el 1949 s'han produït sempre a la primavera. El 1957, Mao Ze-

A l'esquerra el president de la Xina, Jiang Zemin, i a la dreta, Bill Clinton. El president dels Estats Units serà el primer mandatari nord-americà que visita el gegant asiàtic després de la revolta de la plaça de Tiananmen.

Hong Kong, l'oasi

La victòria del Partit Democràtic (PD) de Martin Lee en les eleccions del 24 de maig i les celebracions de l'aniversari de Tiananmen han demostrat que la Regió Administrativa Especial (RAS) d'Hong Kong és un oasi de llibertat un any després del seu retorn a Xina. En les eleccions, els 60% dels hongkonesos van reprovar la gestió del cap executiu de la regió, Tung Cheehwa, en donar el seu vot pel PD. Tung, un milionari fidel a Pequín, és criticat per la crisi financera, que ha causat un esfondrament del sector immobiliari i una recessió econòmica, i per la forma amb què va actuar durant la malaltia dels pollastres, que van ser exterminats. El creixement, que va assolir el 5,7% el 1997, s'ha estancat en el 2% enguany, mentre que l'atur ha arribat al nivell més alt dels darrers catorze anys.

Amb un missatge renovador, de crítica a Tung però sense desafiar Pequín, Martin Lee va aconseguir nou dels vint escons d'elecció directa. Si s'hi sumen els aliats, els escons obtinguts pels demòcrates van ser catorze. La Basic Law estableix que solament un terç dels seixanta escons de l'Assemblea Legislativa

d'Hong Kong són d'elecció directa. Deu més en són designats per un comitè electoral de vuit-cents membres, professionals elegits per associacions vinculades a la Xina. Amb l'eufòria de la victòria, el PD vol que les eleccions directes del Parlament s'avancin al 2000. La Basic Law, una mena de constitució de l'enclavament, preveu que se celebrin el 2007. El desig de Lee xoca amb els interessos de la Xina, que semblen disposats a mantenir el pacte "d'un país, dos sistemes", però sense donar facilitats a l'oposició.

Els dirigents comunistes, que enguany han actuat amb molta prudència, acceptaren que vint mil persones es concentrassin a Hong Kong per celebrar el 4 de juny, l'aniversari de Tiananmen. En la festa prodemocràtica es van emetre els vídeos dels dos destacats dissidents que es troben als EUA, Wang Dang i Wei Jingsheng. Des que Hong Kong va tornar a la Xina s'hi han celebrat més de mil dues-centes manifestacions, fet que demostra que Pequín respecta, a contracor, la lletra dels acords que van propiciar la recuperació d'Hong Kong, l'1 de juliol de l'any 1997. A. C.

Enguany a Hong Kong es van reunir 20.000 persones per recordar els fets de Tiananmen (a la foto). Les autoritats xineses accepten, a contracor, les manifestacions a l'ex-colònia britànica.

ARXIU / EFE

dong va escometre contra els intel·lectuals; el 1967, els sectors més radicals van iniciar la revolució cultural; i el 1989, els estudiants van ocupar la plaça de Tiananmen per demanar més democràcia.

Malgrat l'optimisme que ha pogut generar l'alliberament del dissident i la tolerància envers la celebració de Tiananmen a Hong Kong, el control polític és estricte. Segons Amnistia Internacional, encara queden a les presons xine-

ses milers de presos polítics, als quals s'apliquen la tortura i els maltractaments de manera generalitzada.

Alguns analistes creuen que les reformes econòmiques poden sentenciar Zhu. Les diferències socials, molt escandaloses entre el camp i les ciutats i entre les regions mateixes, s'incrementen a mesura que es tanquen empreses públiques, una decisió defensada en el quinzè congrés comunista de la tardor de 1997. L'atur oficial és del 4%, però tothom sap que la xifra real se situa entorn del 30%, sobretot si es comptabilitzen les persones subempleades. L'any passat es van acomiadar 12 milions de persones. En moltes ciutats s'han viscut vagues i protestes dels treballadors candidats a l'acomiadament, víctimes de l'eufemístic "socialisme amb característiques xineses" impulsat des de 1987.

Fins on arribarà Zhu Rongji?

Encara que Zhu compta amb el suport del totpoderós Jiang Zemin, president de la república i secretari general comunista, no se sap fins on podrà arribar el cap de govern. Rehabilitat per Deng Xiaoping, la figura en què ara tothom s'inspira, Zhu, és un polític que destaca per la prudència i la capacitat de treball, dues virtuts importants però que no li garanteixen les simpaties dels conservadors del partit o dels militars.

Malgrat la asimetria entre les regions, l'economia presenta signes de vitalitat, amb un creixement que supera el 8% en els últims deu anys. Pequín, Xangai, Xian, Canton, Wuhan, Chengdu, Tanjin, Shenzhen es transformen dia a dia, amb grues per tot arreu, que aixequen gratacels en poques setmanes. Sembla que no hi hagi res que pugui aturar la Xina, amb un mercat interior immens, una mà d'obra barata, disciplina i una tecnologia que ha avançat en pocs anys una eternitat.

No es pot prescindir d'una Xina en expansió, una potència regional respectada. Això ho saben els països asiàtics, que temen la consolidació del gegant però que el necessiten per invertir-hi i fer-hi

Taiwan, el repte de Zemin

Dos anys després de la perillosa crisi dels míssils, Taiwan i la Xina han reprès els contactes. Les negociacions, iniciades el 23 d'abril de 1998 a baix nivell, es limiten a tractar qüestions tècniques, com ara els intercanvis humans i econòmics, però són el preludi d'un diàleg, ineluctable segons les capitals asiàtiques, sobre la unificació.

Alhora, una delegació de partits taiwanesos va visitar Xangai. La notícia no seria significativa si no fos perquè en la delegació hi figuraven membres del Partit Democràtic Progressista, de caràcter independentista.

A Pequín es diu que el president de la Xina, Jiang Zemin, vol passar a la història com a l'home que va aconseguir la integració de l'illa rebel, on es van refugiar les tropes nacionalistes de Chiang Kai-shek quan el derrotaren els comunistes de Mao Zedong, el 1949. En el museu dels mites de la Xina contemporània, Jiang acompanyaria Deng Xiaoping, l'impulsor de les reformes econòmiques i l'artífex del retorn d'Hong Kong, i el mateix Mao, incontestat malgrat la desmaoització accelerada de la societat xinesa.

Una vegada recuperat Hong Kong i pactat amb els portuguesos el retorn de Macau per al 20 de desembre de 1999, la Xina té tot el temps del món per solucionar la qüestió de Taiwan. Diplomàticament, Pequín ha guanyat per golejada la batalla a Taipei, exclòs de les Nacions Unides i només reconegut per alguns països africans a canvi d'ajudes econòmiques. Els Estats Units, que van utilitzar els rebels de l'illa en el període més dur del maoisme, actuen amb pragmatisme. Durant la crisi dels míssils de 1996 van enviar dos portaavions per tranquil·litzar els països aliats de la regió i per demostrar que tenien alguna cosa a dir en un litigi que podia desembocar en un conflicte en el Pacífic. La diplomàcia nord-americana ja ha advertit que no donarà suport a una independència de Taiwan ni permetrà una invasió de la Xina.

Sembla que el president taiwanès, Lee Teng Hui, que s'ha moderat després de l'incident amb la Xina el 1996, prefereix els immensos interessos de Taiwan en el continent. Exclosa la força, als germans només els queda el recurs del diàleg per eliminar l'últim vestigi de la victòria maoista i la derrota nacionalista. **A. C.**

Un present delicat

"Tot i passar per un camp de mines, faria aquest camí cap al futur", diu Zhu Rongji, primer ministre xinès i arquitecte de les reformes que han d'integrar el seu país en un mercat més lliure i globalitzat. Encara defensa la supressió violenta de les manifestacions a Pequín, ara fa nou anys, però al seu dia també va ser purgat per les mateixes tendències liberals que ara posa en pràctica. "Veig el futur de la Xina amb confiança", diu Wang Dang, líder estudiantil d'aquelles manifestacions, que ha estat empresonat dos cops i acaba d'exiliar-se als EUA. "D'aquí a deu anys serem més compatibles amb la resta del món." Parla de la compatibilitat econòmica, política i cultural. El procés de modernització de l'economia i de les estructures administratives genera noves tensions socials a la Xina. La racionalització de les empreses estatals comença a crear problemes importants d'atur. La mecanització de l'agricultura ha creat una població flotant que les ciutats no poden absorbir. La velocitat de la modernització econòmica és molt desigual entre regions i entre sectors de la població. Fins i tot, el model de govern local pot variar molt d'una part del país a l'altra. Algunes regions comencen a elegir els oficials locals per processos democràtics semblants a primàries mentre que d'altres encara segueixen processos controlats per l'aparell del Partit. Els canvis són prodigiosos i sobrepassen la capacitat de control

del govern central. L'actualitat xinesa és fascinant i preocupant alhora. Fascinant perquè la Xina no és un petit tigre asiàtic i el seu desenvolupament, si es duu a terme sense entrebancs seriosos, podria representar un nou i més estable model de desenvolupament. Preocupant perquè el perill d'entrebancs és molt real. A més, la globalització econòmica s'imposa de manera imparable. La crisi dels petits tigres amenaça l'estabilitat de l'economia xinesa. Al mateix temps, l'estabilitat de l'economia xinesa afecta la resta del món. La reacció de la Xina a la crisi asiàtica pot obrar a favor de l'estabilitat, que afavoriria el conjunt de les economies mundials, o, per contra, pot tenir un cost per a tothom. És evident que la Xina no pot desenvolupar-se sense ser més compatible amb la resta del món, però al mateix temps, podria esdevenir un contrapès a l'homogeneïtzació ideològica i cultural amb gust nord-americà que sembla acompanyar la globalització que ja està en marxa. Pragmatisme, confiança en el futur i coratge per anar endavant a despit dels perills, són aquestes unes característiques que comparteixen Zhu i Wang, líders de dues generacions diferents, que podrien tenir molt a veure en el futur del seu país.

Sean Golden

Expert en la Xina i degà de la Facultat de Traducció i Interpretació de la UAB

negoci. I també els occidentals, que entre el comerç i els drets humans han optat, com sempre, pel primer, que dona més satisfaccions materials. El president francès, Jacques Chirac, va guanyar Clinton en la particular cursa per arribar a Pequín perquè el maig de 1997 ja va visitar la Ciutat Prohibida. Un viatge que li va permetre posar en marxa el que els francesos anomenen el *partenariat* entre els dos països. França és el desè exportador a la Xina, amb el 2,3% del mercat xinès. La Unió Europea és el segon exportador, amb el 13,5%, i supera els EUA, amb l'11,5%.

Com va reconèixer la diplomàcia francesa arran del viatge de Zhu Rongji a París, a l'abril d'enguany, la Xina "és un pol d'estabilitat econòmica i financer" de molta importància per a Europa. França intenta refer la seva presència a Extrem Orient després dels fracassos d'Indoxina amb una important ofensiva a

ARXIU / EFE

Zhu Rongji, primer ministre de la Xina, és considerat un polític reformador. Des que és el cap del govern de la República, a Pequín es respira un cert aire de llibertat.

la Xina, Tailàndia i Singapur. Citroën va construir una fàbrica a Wuhan.

Però la Xina encara és més important pels països del sud-est asiàtic, que li pregunten que no devalui el yuan i el dòlar de Hong Kong perquè pot provocar un ressorgiment de la crisi que es va presentar com a temporal però

que ja ha causat la caiguda d'un dictador —el general Suharto— i problemes a les economies de molts d'aquests països. La Xina va concedir un ajut de 1.000 milions de yuans a Tailàndia i Indonèsia per afrontar la tempesta monetària.

Antoni Castel

OPINIÓ

Deutes que maregen

Atenció, les dades que tot seguit donarem en aquest article poden ferir la sensibilitat del lector, sobretot perquè ningú no les ha desmentides i són condemnadament certes.

El sistema bancari japonès, el de la segona potència econòmica mundial (que, a hores d'ara, tothom ja sap que està en recessió) es troba en dificultats per cobrar, o senzillament sap que no arribarà mai a cobrar, crèdits per valor de gairebé 80 bilions de pessetes (sí, bilions: o sigui, una quantitat equivalent a tot el PIB d'Espanya en un sol any). Són els deutes, i la consegüent bola de neu de deute sobre deute, que s'arrossegueu des que va esclatar la bombolla especulativa dels anys vuitanta.

Més deutes, ara relacionats amb la Xina. Els quatre grans bancs estatals del país han reconegut que en els seus balanços tenen crèdits dubtosos per valor de 37 bilions de pessetes. I ho han reconegut perquè temen que la bola es vagi fent gran com va passar al Japó, o a Corea del Sud, i per això, abans que sigui massa tard, volen reformar el sistema bancari. Després de l'orgia de crèdits concedits alegrement els últims anys, ara vénen les suors fredes i els marejos.

Agafin-se bé, perquè arriba l'última onada de xifres. No parlem ara de crèdits dubtosos, sinó senzillament del volum total de préstecs que s'havien fet fins a l'estiu passat a Xina (préstec = allò tan bonic que genera la riquesa d'un banc, perquè és un actiu, però que si vénen mal dades es pot convertir en un deute incobrable, i generar la ruïna). Doncs bé, només la banca japonesa havia prestat a Xina per valor de 22 bilions de pessetes. I, el que ens resulta més proper, la banca europea havia prestat per valor de 30 bilions de pessetes. Curiosament, la banca nord-americana només hi havia prestat per valor de 2,5 bilions de pessetes.

Posem ara ordre a totes aquestes xifres. La muntanya de deutes japonesos, com se sap, és una de les causes de l'esfereïdora caiguda del ien. La caiguda del ien, com se sap, amenaça de fer caure, devaluar, la moneda xinesa, el yuan. Si es devalua el yuan, s'encareix el dòlar i, per tant, què passa amb els milers de milions de dòlars que s'han prestat? Doncs, el que ja sabem que ha passat a la resta d'Àsia, que el préstec s'encareix, i arriba un punt en què molts no el poden pagar. O sigui, que el préstec es converteix en deute, i el deute potser després en una pèrdua, perquè aquell préstec ja no es cobra mai.

Serien deutes i pèrdues per a tothom, però, en primer lloc, per als bancs europeus, japonesos i nord-americans. Potser aquesta és una de les primeres raons per a poder entendre per què va sortir l'altre dia el banc dels bancs, la Reserva Federal, a defensar amb tanta fermesa el ien. **Albert Closas**

XINA

el despertar del drac

Informació: ORIOL CORTACANS
Infografia: DAVID FERNÁNDEZ

LES NACIONS DE LA XINA

Dels més de 1.200 milions d'habitants de la Xina, uns 80 milions pertanyen a alguna de les oficialment denominades "minories nacionals", la resta són han. Entre els grups ètnics hi ha tibetans, mongols, pobles musulmans turcoparlants, kazakhs, hui, zhuangs, yis, miaos, lis, tais, dongis i altres. En conjunt ocupen més del 60% de la superfície de la República, generalment en zones muntanyoses, feréstegues o semidesèrtiques.

Els grups ètnics viuen en cinc regions autònomes, trenta comtats i vuitanta prefectures i tenen representació a l'Assemblea Nacional i a altres òrgans directius. Els seus governadors, però, són formats en algun dels deu instituts de nacionalitats, controlats per l'estat

Font: *Integral*.

PROVÍNCIA

REGIÓ AUTÒNOMA

"CIUTAT-PROVÍNCIA"

Capitals/Milions d'habitants:

● Fins a 3 ● De 3 a 7 ■ De 7 a 15

Situació econòmica
relativament pròspera

Situació econòmica mitjana

Situació econòmica per
sota de la mitjana

LES XIFRES

Població: 1.203.097.268 habitants (1996)

Superfície: 9.572.900 km² (10% cultivable, 31% per a pastures i 14% bosc, 43% altres)

Idioma oficial: Xinès (llengua dels han)

Moneda: yuan

Persones per telèfon: 36,4

Persones per televisió: 6,7

Alfabetització: 78%

Fertilitat (fill per dona): 1,84

Esperança de vida: 68,08 anys

Mortalitat infantil: 52,1 (per cada 1.000 naixements)

Població urbana: 30%

Despesa en defensa: 5,7% del PIB

Caps nuclears: 300

Tropa: 3 milions de soldats

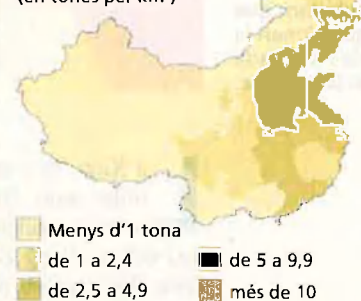
Font: 'GEC', 'Time'

EFE

EL PERILL AMBIENTAL

Emissions de diòxid de sofre (SO₂):
(en tones per km²)

Menys d'1 tona

de 1 a 2,4

de 2,5 a 4,9

de 5 a 9,9

més de 10

TIBET:

Superfície:
2.500.000
km² (Regió
Autònoma

del Tibet: 1.228.600 km²).

Població: 13,5 milions de persones, dels quals 6 milions són tibetans i 7,5 xinesos han (Regió Autònoma del Tibet: 2,28

milions de persones, dels quals 2,19 milions són tibetans).

Tibet històric: Comprèn les províncies U-Tsang, Kham i Amdo i és el territori que reivindica el govern tibetà de l'exili. L'administració xinesa només considera la província de Xizang com a Regió Autònoma del Tibet.

Tibetans a l'exili: 151.000, dels quals 120.000 són a l'Índia, 25.000 al Nepal, 2.000 a Bhutan, 2.000 a Suïssa i 1.500 als EUA.

XINJIANG:

Superfície:
1.600.000 km²

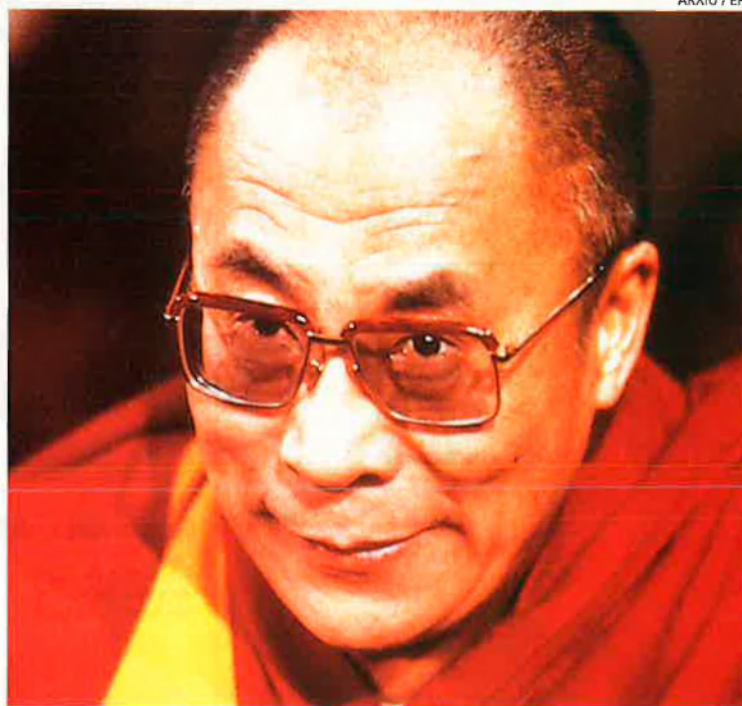
Població: 16 milions d'habitants, dels quals 7,7 milions són uigurs, 1 milió kazakhs, la resta, excepte altres minories testimonials, són han.

Font: Tibet Information Network, Le Monde Diplomatique, Courrier International, EL TEMPS.

La darrera oportunitat del dalai-lama

Tibetans i uigurs lluiten amb els pocs mitjans que tenen per sobreviure a l'homogeneïtzació xinesa. Ells són els capdavaners de les més de cinquanta "minories nacionals" de la República Popular que encara rebutgen el domini de l'ètnia han.

El dalai-lama és el cap polític i religiós dels tibetans. Davant la intrasigència xinesa cada cop són més els tibetans que qüestionen la via moderada del dalai-lama.

ARXIU / EFE

La Xina "és com una gran família amb 56 grups ètnics units i treballant per la nació", així definia Jiang Zemin la República Popular que presideix, en la darrera Assemblea Nacional, ara fa tres mesos. Però aquest entre-tots-ho-farem-tot fraternal no el veuen de la mateixa manera la majoria de les ètnies que no pertanyen a la que domina el país: l'han.

Des del triomf de la revolució, l'any 1949, el govern de Pequín ha tingut l'obsessió d'homogeneïtzar el país a l'estil han. Això significa grans transvasaments de població per deixar els grups ètnics en minoria en els seus territoris. I si bé,

en general, el nivell de vida d'aquestes zones ha millorat, també és cert que s'ha fet a canvi d'oblidar costums, tradicions i llengües. Fins el punt que de tots aquests grups ètnics només n'hi ha tres que han aconseguit no quedar-se en un fet testimonial simbòlic: tibetans, uigurs i en menor mesura mongols.

Als qui l'acusen de genocida, Zeming els respon, cínicament, que la Xina ha tret aquestes zones del feudalisme com Lincoln va alliberar els negres de l'esclavatge.

Pacífics, de moment. Un dels grans aspectes que Bill Clinton ha assegurat que plantejarà en la seva

visita a Pequín són "els passos concrets per a la preservació de l'herència religiosa, lingüística i cultural del Tibet". El dalai-lama, però, no és massa optimista pel que fa als èxits que els president dels EUA pugui aconseguir.

El líder espiritual i polític dels tibetans assegura que està disposat a dialogar "quan sigui i on sigui" en el moment que el govern xinès faci un gest "positiu". Aquest gest, però, de moment no arriba, i no només això, si no que la repressió contra la cultura i la població tibetana continua, ja sigui enderrocant monestirs, o amb el programa de reeducació encetat fa tres anys i que obliga els monjos a renegar del dalai-lama, entre altres coses.

Les contínues renúncies del cap tibetà a la independència i fins i tot al dret a l'autodeterminació a canvi d'una autonomia no han provocat cap acostament a la Xina. Més encara, els dirigents comunistes acusen el dalai-lama de mentir i de conspirar per la independència. Per si això fos poc, el nou vice-president de la Xina és Hu Jintao, l'antic secretari del partit al Tibet i responsable de la cruenta repressió de les manifestacions de l'any 1989. El seu èxit al país de les neus ha estat el motiu principal que l'ha promocionat al cinquè lloc de la jerarquia del Partit Comunista.

Així doncs, amb la perspectiva que la cosa encara podria empitjorar, no és estrany que diversos experts en el conflicte assegurin que aquesta visita de Clinton és la darrera oportunitat d'avançar cap a una solució per al Tibet.

La tensió creix. Un exemple d'això és la vaga de fam que van iniciar el mes de març un grup de tibetans exiliats a l'Índia, així com la immolació del monjo budista Thupten Ngodup, de cinquanta anys el passat 27 d'abril. El dalai-lama ha dit que aquests actes van en contra dels preceptes budistes, però alhora ha reconegut que reflecteixen la frustració dels tibetans pel fracàs de la seva estratègia moderada. De moment, els tibetans exiliats radicals, agrupats al voltant del Congrés de la Joventut Tibetana, no desobeeixen el dalai-lama, però, a diferència d'aquest, no renuncien a la independència i acusen el govern tibetà a l'exili "de manca de voluntat política per fer els passos necessaris per tenir resultats".

Represa Uigur. Si bé Jiang Zemin està convençut de la derrota dels tibetans, no ho té tan clar en el cas dels musulmans de la província occidental de Xinjiang, els uigurs. Aquests van fer una campanya de protestes l'any passat, amb bombes incloses, que va ser brutalment reprimida per les autoritats xineses. Però en compte d'aturar-se, la reivindicació nacionalista s'ha reprès enguany, com ha reconegut recentment Jiang Zemin.

Escamots de uigurs han assaltat un dipòsit d'armes i han fet diversos atemptats contra l'exèrcit xinès. L'últim el van fer al mes d'abril i durant un enfrontament van morir trenta policies. Per evitar la inestabilitat, la Xina ha signat un pacte de seguretat amb Rússia, Kirguizistan, Kazakhstan i Tatgikistan, països fronterers amb la província de Xinjiang, així com alguns acords comercials a canvi de controlar les fronteres.

Tot i la fraternitat ètnica que proclama Jiang Zemin, els uigurs i els tibetans encara són un problema per a la Xina, i ho demostra la creació recentment del Departament pel manteniment de l'estabilitat social que estarà coordinat per l'exèrcit i el ministeri de l'Interior i que, entre altres coses, s'encarregarà d'evitar les revoltes ètniques a Xinjiang i al Tibet.

Oriol Cortacans

Cultura Joventut

ARXA D'ALBERGS DE CATALUNYA

Activitats per a joves

- Per a més informació, adreça't a la web <http://www.gencat.es/tujuca> o al Servei caixa.
- És necessari disposar del carnet d'alberguista, que pots obtenir-lo en el mateix alberg.
- Si ets menor d'edat, és imprescindible l'autorització paterna.
- Els preus inclouen l'estada a l'alberg, els monitors de l'activitat i el material.
- A més, informa't de possibles ofertes d'última hora o promocions especials en la nostra central de reserves o en la nostra web.

TELÈFON D'INFORMACIÓ I RESERVES
93 483 83 63

JULIOL				
Activitat	Dies	Alberg	Preu	
Submarinisme a la Costa Brava	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Empúries	40.215	
Chicle d'aventura (4 dies)	2, 3, 4, 5	La Seu d'Urgell	29.980	
La Baixa Cerdanya a cavall (experts)	3, 4, 5	La Seu d'Urgell	13.100	
La Baixa Cerdanya a cavall (no iniciats)	4, 5	La Seu d'Urgell	8.720	
Bateig de windsurf	4, 5	Coma-ruga	10.745	
Submarinisme a la Costa Brava	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	Empúries	40.215	
La Baixa Cerdanya a cavall (experts)	10, 11, 12	La Seu d'Urgell	13.100	
Iniciació a l'escalada	11, 12	Olot	7.500	
Els rucs del Corredor	11, 12	Canyamars	10.380	
Submarinisme a la Costa Brava	13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	Empúries	40.215	
Curs de windsurf	16, 17, 18, 19	Coma-ruga	26.485	
Submarinisme a la Costa Brava	19, 20, 21, 22, 23, 24, 25	Empúries	40.215	
Submarinisme a la Costa Brava	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31	Empúries	40.215	
Orientació per a inexperts	25, 26	La Molina	6.020	
L'Alta Garrotxa a través del riu	25, 26	Olot	5.500	
Els rucs del Corredor	25, 26	Canyamars	10.380	
Bateig de parapente	25, 26	Tàrraga	13.780	
Paracaidisme (salt amb tàndem)	25, 26	Manresa	25.725	

AGOST				
Activitat	Dies	Alberg	Preu	
Submarinisme a la Costa Brava	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Empúries	40.215	
Rem i piragüisme a Baigorres	1, 2	Olot	9.300	
Submarinisme a la Costa Brava	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	Empúries	40.215	
Ruta a cavall "El Comte Arnau"	8, 9	Planols	14.685	
Iniciació a l'espelologia	8, 9	Olot	7.500	
Els rucs del Corredor	8, 9	Canyamars	10.380	
El Delta amb canoa i bici	8, 9	Amposta	8.595	
Esquí aquàtic	8, 9	Amecosta	10.170	
Submarinisme a la Costa Brava	13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	Empúries	40.215	
Submarinisme a la Costa Brava	19, 20, 21, 22, 23, 24, 25	Empúries	40.215	
La Baixa Cerdanya a cavall (experts)	21, 22, 23	La Seu d'Urgell	13.100	
Descens de barrancs	22, 23	Planols	13.905	
L'Alta Garrotxa a través del riu	22, 23	Olot	5.500	
Els rucs del Corredor	22, 23	Canyamars	10.380	
Bateig de windsurf	22, 23	Coma-ruga	10.745	
Submarinisme a la Costa Brava	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31	Empúries	40.215	
Volta d'aventura per Catalunya	25, 26, 27, 28, 29, 30, 31	Barcelona	55.490	
Cicle d'aventura (4 dies)	27, 28, 29, 30	La Seu d'Urgell	29.980	
Descens de l'Ebre amb canoa	27, 28, 29, 30	Deltabre	20.925	
Barrancs Escalada-Espelologia	28, 29, 30	La Molina	14.715	
La Baixa Cerdanya a cavall (experts)	28, 29, 30	La Seu d'Urgell	13.100	
Ruta a cavall "El Comte Arnau"	29, 30	Planols	14.685	
Esquí aquàtic	29, 30	Amposta	10.170	

SUBMARINISME A LA COSTA BRAVA

Aquest estiu t'ofereix la possibilitat de fer un curs de submarinisme a la Costa Brava a un preu molt especial

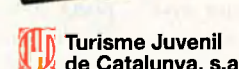
Dates	De l'1 al 7 de juliol Del 7 al 13 de juliol Del 13 al 19 de juliol Del 19 al 25 de juliol Del 25 al 31 de juliol	Preu	De l'1 al 7 d'agost Del 7 al 13 d'agost Del 13 al 19 d'agost Del 19 al 25 d'agost Del 25 al 31 d'agost
-------	--	------	--

40.215 ptes.

I només, amb un programa diferent, dues immersions més i un suplement de 23.000 ptes., pels treure't la titulació. Després, el cap de setmana del 5 de setembre, celebrarem la Festa del Submarinisme, per a tots els participants.

Si tens el Carnet Jove, tindràs un descompte d'entre el 10% i el 15% del preu total de l'activitat.

Trienni negre

A final de juny, el govern Zaplana farà tres anys amb una gestió marcada per les operacions d'imatge, els escàndols i unes xifres que posen en dubte la propaganda oficial. Al darrere, una actuació que sembla que entenga la política com un espectacle.

Eduardo Zaplana ha guanyat vuit vàlvules en els darrers tres anys. Abans d'accedir a la Presidència de la Generalitat sospirava per un Opel Vectra de 16 vàlvules, segons va explicar per telèfon al regidor Salvador Palop. Per a realitzar aquest somni, Zaplana tramava amb Palop cobrar "una comissioneta" de "dos o tres milions" de pessetes. Fa vuit anys d'aquesta conversa interceptada pels policies de l'anomenat "cas Naseiro". En aquella època, l'actual president valencià pensava

anar a l'Expo de Sevilla a "fer d'intermediari" aprofitant que havien "tirat Juan Guerra". Unes aspiracions tan sinceres van significar la primera aparició del nom Eduardo Zaplana en els mitjans de comunicació de tot l'estat. La segona aparició arribaria un any i mig després, quan una fosca operació de transfuguisme polític el portà a l'alcaldia de Benidorm. Tant de plom en les ales no va barrar l'ascens imparable d'aquest personatge sense un passat de líder polític, social o intel·lectual. L'am-

poc en la seua professió, la d'advocat, havia destacat. Era "un home sense ofici conegut", en paraules del socialista Joan Romero. Només pot comptabilitzar-se un encert: va desplegar les ales en el lloc exacte i en el moment just. I des de fa tres anys viatja en el Ford Scorpio de la Presidència de la Generalitat Valenciana. 24 vàlvules.

A final de juny s'acompliran els tres anys d'un Consell que navega amb el vent a favor de la bona marxa de l'economia a tot Europa, però amb poc de temps per davant

per a complir les promeses realitzades al caliu de la campanya electoral. Un Consell que acumula escàndols i dimissions als darrers temps. El govern valencià fonamenta les seues aspiracions de revalidar la majoria electoral en operacions publicitàries molt costoses a partir d'inversions en projectes emblemàtics. Un model que el catedràtic Joan Oleza ha definit com Valencilàndia. L'estètica Disney dels actes oficials i la concepció de la política com a espectacle pot traduir-se per vots d'ací un any, però no sustenta darrere cap model de país. És la "política del canapè", en expressió de la diputada socialista Maria Antònia Armengol.

A més, una anàlisi seriosa de les dades econòmiques desmenteix gran part de la publicitat oficial i demostra que el creixement de l'economia valenciana i de l'ocupació està per davall de la mitjana estatal. L'atur entre els joves augmenta, mentre que a tot l'estat dis-

minueix. La inversió pública ha caigut espectacularment en sectors com les obres públiques, però, paradoxalment, l'endeutament de la Generalitat ha augmentat per damunt de la mitjana estatal. Una dada sorprenent si es recorda la suposada adscripció a la ideologia liberal d'Eduardo Zaplana.

Aquests índexs envolten una administració en què només persones i grups afins al PP han millorat substancialment les seues posicions: la Generalitat fonamenta un grup mediàtic privat afí, contracta familiars dels dirigents populars (com ara el mateix cunyat de Zaplana) o adjudica inversions a empreses d'alts càrrecs, com les que controla la família de Juan Cotino, el director general de la Policia. El pacte amb Unió Valenciana (UV) ha acabat per arrodonir la sensació d'una administració on el repartiment de prebendes i beneficis entre famílies, socis de govern, i sectors afins és el principal tret d'identitat de la nova política autonòmica valenciana. És "el pacte del pollastre", com reconegué el desaparegut Vicent González Lizondo.

Censura i discriminació. La censura en la Ràdio Televisió Valenciana i la discriminació quant a publicitat institucional dels mitjans de comunicació crítics condiciona el panorama mediàtic. Els escàndols que sovintegen en Canal 9 impedeixen, en moltes ocasions, assimilar les maniobres en el camp privat de la informació: en els darrers mesos, els directores d'un diari i d'una emissora de ràdio, així com el delegat d'un diari madrileny, han abandonat els seus càrrecs. Cap dels tres era ben vist per la Presidència de la Generalitat. El tancament mediàtic no impedeix, però, observar com trontolla el vaixell autonòmic. Tanmateix, com en un famós trasatlàntic sinistrat, els músics de l'orquestra continuen interpretant música barroca aliens al perill.

Al juliol del 1995, Zaplana va presentar un govern sorprenent. Només la desorientació general per una victòria de la dreta al País Valencià (un fet escassament repetit al llarg de la història valenciana

d'aquest segle) explica l'actitud de Zaplana. En el primer Consell, Zaplana va incloure un polític, Luis Fernando Cartagena, que era investigat per defraudar a Hisenda 164 milions de pessetes. La diferència respecte a altres casos de corrupció de l'etapa socialista era precisament aquesta: no es destituïa un alt càrrec quan era investigat judicialment, sinó que encarregaven la direcció de la Conselleria d'Obres Públiques a un imputat judicial. Uns mesos abans, aquesta mateixa conselleria havia elaborat un informe demolidor contra la irracional política urbanística del municipi d'Oriola. L'alcalde era el mateix Cartagena. Aquesta, però, no fou l'única sorpresa: el nou conseller de Sanitat, Joaquín Farnós, era un home que havia dimitit com a diputat d'UV uns mesos abans perquè la Seguretat Social l'havia declarat "incapaç permanent absolut" a causa del seu precari estat de salut. Al juliol de 1995 retornava a la política, en un partit polític distint (ara el PP) i sense que la Seguretat Social haguera canviat la seua qualificació d'incapacitat permanent absoluta. Aquest fet resultava nou en la història de la jurisprudència laboral: mai abans una persona declarada incapaç permanent absoluta tornava a la vida laboral en un lloc "no marginal", segons la terminologia legal. La Seguretat Social va haver d'inventar una resolució, segons la qual deixava de pagar a Farnós la pensió mentre continuara al capdavant de la Conselleria amb el pressupost més elevat. En abandonar el càrrec, Farnós tornarà a cobrar la pensió perquè, segons el seu expedient, seguirà incapacitat per treballar. Excepte, és clar, en el govern Zaplana.

Les sorpreses no acabaren ací: la consellera d'Agricultura i Medi Ambient, Maria Àngels Ramon-Llin, l'única dona del primer govern, va mentir en el seu currículum oficial: es definia com a llicenciada en dret quan el mes anterior ni tan sols s'havia presentat als exàmens de les dues assignatures que li restaven per a acabar la carrera. També en la mateixa Presidència de la Generalitat se li ofe-

Joan Romero traspassa els poders a Eduardo Zaplana davant la porta del Palau de la Generalitat sota l'atenta mirada de Jesús Sanchez Carrascosa. Zaplana, un personatge sense un passat de líder polític, social o intel·lectual, va saber estar en el lloc exacte i en el moment just per arribar a ser l'inquilí d'aquest edifici ara fa tres anys.

►►

Inauguració del parc temàtic Terra Mítica, una de les inversions emblemàtiques de la Generalitat. Amb actes com aquest, que responen a una estètica Disney, Zaplana aspira a revalidar la majoria electoral.

ria un càrrec a Rafael Blasco, l'únic conseller de l'etapa socialista que fou destituït quan saltaren a la llum dos casos de corrupció en la seua Conselleria, també la d'Obres Públiques. Per a completar l'alineació, Zaplana va rescatar de l'oblit Vicent Sanz, l'ex-president del PP a la província de València, que havia estat apartat de tota activitat pública després de publicar-se una suposada conversa on explicava que es trobava en política per a "folrar-se". Sanz passava a gestionar el recursos humans de la RTVV. Tots aquests nomenaments varen ser assumits amb total naturalitat.

Afers foscos. Altres integrants del primer Consell no tardaren molt a ser associats a afers foscos: la premsa publicà que el xalet del conseller d'Indústria, Diego Such, va ésser construït per la mateixa empresa que alçava la Facultat de Medicina d'Alacant en els temps en què Such era vice-rector d'Afers Econòmics. També els arquitectes eren els mateixos. I precisament un altre xalet, el del pri-

mer director general d'Interior amb el PP, José López Garrido, va provocar la seua dimissió: Garrido va abandonar el càrrec a l'abril de 1998 després que l'ajuntament d'Alacant declarà il·legal el seu xalet. López Garrido va preferir un xalet sense càrrec, abans que no un càrrec sense xalet. Ara, l'Ajuntament ha decidit enderrocar l'imoble i Garrido pot quedar-se també sense xalet. Menys temps encara va ocupar el despatx oficial un altre director general del primer govern Zaplana, Claudio Solano. Aquest va presentar la dimissió, sense donar la cara, i ja no se'n va saber res més. Solano va dimitir coincidint amb l'ajudicació de la línia 5 del metro de València. Els escàndols sovintegen en els darrers mesos per tota l'administració valenciana, des de la Generalitat fins als ajuntaments més menuts: uns regidors del PP d'Oriola han acusat davant el fiscal l'alcalde, també del PP, per contractacions irregulars; a Dolores s'ha descobert un pacte per a provocar una moció de censura favorable al PP a canvi d'inversions milionàries provi-

nents de les institucions públiques... Però potser un dels casos més significatius ha estat el del mateix cunyat de Zaplana, Justo Valverde, contractat per la societat que gestionarà les inversions en Terra Mítica, el gran parc d'atraccions (Valencialàndia) previst per a Benidorm. "No podia condicionar la seua promoció professional", ha manifestat Zaplana. Els germans persegueixen altres persones de l'entorn més pròxim al president. Un germà de Jesús Sánchez Carrascosa ha estat contractat com a inspector de l'illa de Tabarca, malgrat els dubtes sobre si disposa de la titulació adient.

Sánchez Carrascosa impulsa actualment la campanya electoral de Zaplana, després d'haver dimitit de la direcció de Canal 9, on triplicà el dèficit, rebé denúncies de censura per part dels periodistes de la casa i fomentà la consolidació d'un grup privat mediàtic (l'alegal Valencia TV, productores, agències de publicitat, estudis de gravació) que ara dirigeix des de l'ombra el mateix Sánchez Carrascosa.

De Benidorm al cel. Zaplana va entrar en la política des de Benidorm. La seua gestió a la capital turística va estar marcada per un desmesurat interès per les operacions mediàtiques. Segons una extesa interpretació, l'actual president valencià està reproduint a escala de País Valencià la gestió que tan bons resultats li va reportar, per a la seua carrera política, en l'alcaldia de Benidorm. Una cosa ben distinta és el profit que en varen traure els ciutadans de la capital de la Marina Baixa. Zaplana no va guanyar mai les eleccions a Benidorm, destinació on va arribar d'adolescent procedent de la seua Cartagena natal. Al maig de 1991 va perdre davant el socialista Manuel Catalán. El PSPV obtingué catorze regidors, mentre que el PP es va quedar amb tretze. Cap altre partit aconseguí representació. Les coses van canviar en apenes sis mesos quan una regidora socialista va desaparèixer durant unes setmanes i va anunciar, des de la clandestinitat, que donaria suport a una moció de censura contra els socia-

listes. Aquesta operació va proporcionar importants beneficis per a la trànsfuga, Maruja Sánchez, i per al seu marit. La regidora gaudeix encara avui d'un càrrec ben remunerat. Durant molt de temps, a més, Sánchez va tenir el privilegi de portar guardaespalles pagats pel municipi. Concretament, dos policies locals. L'operació també va portar beneficis per a un altre personatge: Zaplana aconseguí de ser alcalde.

El deute de l'Ajuntament de Benidorm quan els socialistes foren desallotjats de l'alcaldia era de 5.622 milions de pessetes. Avui, després de la gestió del liberal Zaplana, el deute supera els 15.000 milions. Entre mig d'aquestes dues xifres navegaven milionàries despeses en operacions d'imatge, un assaig del que ha ocorregut en la Generalitat aquests anys. L'alcalde Zaplana revitalitzà el festival de Benidorm, convertí la ciutat en seu de l'elecció de Miss Espanya o financà la participació d'un vaixell en l'operació nàutica Almirante Conde de Barcelona. El vaixell mai no va ser botat, però el projecte es va presentar a l'hotel Ritz de Madrid i l'ajuntament va gastar en la idea 20 milions de pessetes.

Mentre la trànsfuga Sánchez gastava 3.648.797 pessetes en la reforma del seu despatx, l'alcalde Zaplana finançava amb sis milions les II Jornades Liberals Iberoamericanes i amb sis milions més la celebració de l'encontre "Derroteros de la Libertad Americana". Amb aquests diners públics, el liberal Zaplana va aconseguir l'amistat del també liberal Mario Vargas Llosa. Les operacions d'imatge continuaren amb importants inversions en mitjans de comunicació. Uns fascicles en el diari *Abc* costaren a l'Ajuntament de Benidorm 11.500.000 pessetes i la televisió local va rebre en tres anys vora 100 milions de pessetes. Aquesta frenètica campanya d'imatge va arribar a l'absurd al setembre de 1994, quan l'ajuntament va aprovar la compra per 16 milions de pessetes d'un equip de raigs làser per a "espectacles multimèdia".

Els coneixedors de la gestió de Zaplana a Benidorm poc s'estra-

RAFA GIL

Imatge de l'anestesiista Juan Maeso, acusat de ser el responsable del brot d'hepatitis C fet públic el passat mes d'abril. Aquest escàndol ha coincidit amb el desmantellament dels controls públics del sistema sanitari.

nyaren, per tant, quan la Generalitat va gastar 1.300 milions de pessetes en la contractació de l'artista gallec Julio Iglesias per a promoure en l'estranger la imatge del País Valencià. Tampoc no podia sorprendre, en aquest marc, la despesa de 150 milions de pessetes en

Tres anys després de la victòria del PP, les promeses realitzades al caliu de la campanya electoral han quedat reduïdes al no res.

l'acte oficial d'obertura de l'Hemisfèric. Aquest edifici és el primer en funcionament de tots els que integren la Ciutat de les Arts i les Ciències de València. S'esperen despeses semblants per a la inauguració oficial de cadascun dels altres edificis.

Les subvencions a fons perdut a clubs de futbol, efectuades per la Generalitat fa ara un any, també eren previsible si es recorda la gestió de Benidorm, on l'equip de govern municipal va prometre subvencions milionàries a l'equip local si retornava a la segona divisió A. Però des que governa la dre-

ta a Benidorm, l'equip està perdut per les divisions inferiors i anònimes del futbol espanyol. Des de la Generalitat, Zaplana va decidir que es retiraren 500 milions de pessetes dels pressupostos de la sanitat pública per tal de pagar les subvencions als clubs de futbol. Un simple ajust comptable. També el transvasament de diners públics a mitjans de comunicació privats és una experiència iniciada per Zaplana a Benidorm. Dels continus escàndols viscuts a RTVV destaca la sistemàtica contractació amb empreses vinculades de forma directa o indirecta a l'entorn familiar i d'amistats del diari *Las Provincias*.

Els populars han intentat construir un entorn mediàtic favorable per crear una imatge de gestió eficaç i de bona marxa general del país. Els indicadors econòmics, tanmateix, han començat a qüestionar la gestió realitzada. El partit que va accedir al poder amb la promesa de reduir les despeses corrents i augmentar les inversions reals ha augmentat els càrrecs de confiança i ha augmentat l'endeutament de la Generalitat per damunt de la mitjana estatal. Aquesta major necessitat de finançament extern no ha servit, en canvi, per estimular l'economia valenciana: el producte interior brut del País Valencià ha crescut per davall de la mitjana estatal als darrers tres anys. La poc sospitosa Fundació Para la Investigación Económica y Social de las Cajas de Ahorro Con-

La Generalitat Valenciana va gastar 1.300 milions de pessetes en la contractació de Julio Iglesias. Els coneixedors de la gestió de Zaplana a Benidorm, marcada per un desmesurat interès per les operacions mediàtiques, poc s'estranyen d'aquesta operació.

ARXIU / EFE

federadas explica que el PIB valencià va créixer en el període 1995-1997 un 5,72%. Amb aquesta dada, es va situar en el lloc tretzè de les disset comunitats autònomes. Per darrere només queden Madrid, Galícia, Cantàbria i Astúries, totes elles governades pel Partit Popular. Les inversions públiques han caigut en sectors essencials.

Malgrat la bona marxa de l'economia, el creixement de l'ocupació al País Valencià és inferior a la mitjana estatal, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa. Però el problema més greu és que hi ha segments de la població en què se n'ha destruït. És el cas dels joves: durant el 1997 es crearen al País 12.000 llocs de treball menys per als joves menors de vint-i-cinc anys. En canvi, en aquest segment de la població, al conjunt de l'estat l'ocupació va créixer un 3% durant 1997. Un altre organisme, el Banc d'Espanya, ha advertit que la Generalitat Valenciana augmentà el seu endeutament durant 1997 un 12,8%, mentre que la mitjana estatal fou d'un 10,27%. Ara, el deute de la Generalitat se situa en els 572.000 milions de pessetes.

Promeses incomplertes. Tres anys després de la victòria del PP les promeses electorals han quedat en res. Una de les propostes estrellada de la campanya de Zaplana en 1995 fou la de les ajudes a les ames de casa. Una vegada en el poder, les condicions per a accedir a aquestes ajudes eren tan dures

que les dones beneficiades foren escassíssimes. Ara, a més, l'oposició ha denunciat que el Consell denega fins i tot aquests ajuts. Altres promeses tampoc no s'han materialitzat. És el cas del suport moral als damnificats de la pantanada de Tous. Durant el seu míting electoral a Alzira en 1995, el candidat Zaplana va prometre que la seua primera visita oficial com a president de la Generalitat la realitzaria a Alzira per parlar amb els damnificats de la pantanada de 1982. Zaplana va fer abans d'anar a Alzira molts viatges oficials. Finalment, en setembre de 1995 rebé a València els representants de les associacions de damnificats i no es va comprometre a res. De fet, el PP ha canviat des del poder el seu suport als damnificats. De viatges oficials, en canvi, sí que n'ha fet contínuament a l'estranger. En tres anys ha efectuat 23 viatges a altres països. Una altra de les promeses electorals fou la d'augmentar l'anomenat "poder valencià" a Madrid. José Maria Aznar, no ha confiat en cap valencià per al seu primer govern. Ni cap valencià té pes específic en l'organigrama central del PP. Però noms al marge, la incidència del PP valencià en les decisions importants a Madrid és també nul·la. Un dels exemples més indicatius fou el de la solució per al tancament de l'autovia València-Madrid al seu pas pel riu Cabriol. El ministre d'Obres Públiques, Rafael Arias-Salgado, va negociar directament amb el president de Castella-La Manxa, José

Bono, tancar l'autovia per dalt de l'embassament de Contreras. El govern valencià se'n va assabentar a última hora i hagué de canviar precipitadament el discurs oficial. El PP valencià havia defensat aquesta alternativa durant la campanya electoral, però en el primer ple del nou Consell de Zaplana va acceptar la proposada pels socialistes. Uns mesos després, el Consell va recuperar la seua idea inicial per sumar-se al pacte entre Arias-Salgado i Bono. "Poder valencià".

La gestió del Consell dels darrers anys s'ha caracteritzat per l'escàs impuls polític. Però quan s'ha gestionat han sovintejat els conflictes. La creació de la Universitat d'Elx provocà el rebuig unànim de la comunitat universitària de l'estat per les formes emprades i per la mutilació de la d'Alacant. La paralització d'inversions en infraestructures de l'ensenyament ha afavorit la revitalització de les Associacions de Pares d'Alumnes per presentar batalla. Tampoc el pla de xoc contra les llistes d'espera en la Sanitat ha acabat bé: el desmantellament dels controls públics ha coincidit amb l'aparició d'un brot d'hepatitis C. Més de 200 persones han presentat ja denúncies judicials quan comprovaren que s'havien contagiats aquesta malaltia després d'operar-se en un hospital públic o en un altre de privat. Finalment, des de tots els racons de l'administració s'han perseguit les iniciatives valencianistes. Han desaparegut els ajuts públics a la premsa en valencià, s'ha negat finançament a les trobades de les escoles en valencià, s'ha maniobrat perquè els Premis Octubre no disposaren de locals on celebrar la gala anual, s'han censurat llibres de text i s'ha augmentat la castellanització de la programació de Canal 9 i de tota l'administració.

Zaplana ha demanat els darrers dies una nova legislatura per acabar la seua missió. Després promet retirar-se. Mentrestant, contempla la realitat darrere dels vidres fumats d'un Ford Scorpio blindat. De 24 vàlvules.

Francesc Bayarri

UV, un comensal amb molta gana

Unió Valenciana, amenaçada per les enquestes i la fagocització d'alguns dels seus efectius per part del PP, continua gestionant la part que va tocar-li en l'anomenat "pacte del pollastre" amb un denominador comú als organismes que controla: clientelisme a dojo.

Unió Valenciana perd aigua a poc a poc. Ho diuen les enquestes preelectorals i ho demostren les fugides cap al Partit Popular d'alguns dels seus dirigents. Del pacte que aquest partit mantingué amb el PP a l'Ajuntament de València en l'anterior legislatura no n'isqué gaire ben parat. En les eleccions municipals del 95 Rita Barberà aconseguí la majoria amb gran part dels vots que tenia Unió Valenciana a més de guanyar-se les fidelitats de dos populars unionistes o, per ser més exactes, de dos unionistes més aviat "populars", Mayren Beneyto, directora del Palau de la Música i de Vicente Jurado, regidor, ubicats en el grup mixt de l'ajuntament fins les pròximes eleccions, quan passaran a integrar-se en el PP. Però mentre el PP de l'ajuntament del cap i casal s'engolia el seu saborós ex-soci en les eleccions municipals del 95, el *maître* Eduardo Zaplana el buscava per cuinar-se el pollastre sencer de la Generalitat. Tres anys després, l'anomenat "pacte del pollastre" augura a UV la pèrdua d'una altra de les seues "populars" fitxes, Maria Àngels Ramon-Llin, consellera d'Agricultura, alho-

ra que palesa la pèssima capacitat de gestió dels secessionistes lingüístics d'UV al cap de les àrees que els ha tocat governar.

No obstant això, UV, malgrat la seua condició de mortal segons les enquestes i la demostrada capacitat fagocitadora del PP, no vol ni sentir a parlar de reformar l'estatut per tal de reduir la barrera del 5% per obtenir representació parlamentària. Amb el seu 8% dels escons al parlament valencià i les anques

i besanques de l'àpat de pollastre que els ha servit el PP asseguren estar ben alimentats per a fer-se sentir, encara que sense accents, en el panorama polític valencià durant molt de temps.

El sucós pacte del 95 va proporcionar a Unió Valenciana la presidència de les Corts autonòmiques, primer al seu fundador, Vicente González Lizondo, i quan morí, al seu desestimat successor, Héctor Villalba; la fusionada Con-

ARXIU / EFE

selleria de Medi Ambient i Agricultura, al cap de la qual col·locaren Maria Àngels Ramon-Llin; l'Institut Valencià de la Joventut, (IVAJ), organisme autònom adscrit a la Conselleria de Cultura i al cap del qual hi ha un dels tradicionals del secessionisme lingüístic, Ximo Lanuza; així com també diferents càrrecs de poder dins de la Ràdio Televisió Valenciana, l'operativitat dels quals és més que dubtosa. Cal dir, que Lanuza, ideològicament enquadrat en el sector dur d'UV, ha beneficiat indiscriminadament els seus perillous amics de l'ultradretà Grup d'Acció Valencianista (GAV). De fet, Rumbo Joven, empresa del *gavero* Juan Ignacio Culla ha obtingut saborosos trossos

Maria Àngels Ramon-Llin, consellera de Medi Ambient, és acusada de no ser bastant bel·ligerant amb el Govern central. Ramon-Llin té un peu en Unió Valenciana i un altre en el PP.

▶▶

Ximo Lanuza, director de l'Institut Valencià de la Jovenut, està ideològicament enquadrat en el sector dur d'Unió Valenciana. Lanuza ha beneficiat els seus perillous amics de l'ultradreta Grup d'Acció Valencianista.

del pollastre com ara la gestió de quatre dels Espais Joves de l'IVAJ o la del festival Cinema Jove.

Tal com des de l'oposició el PP reclamava al PSOE, en guanyar les eleccions del 1995, va rebaixar el nombre de conselleries fusionant la de Medi Ambient amb la d'Agricultura, encara que això li costara unir dos sectors amb interessos molt diversos i amb un clar perjudici dels de la primera. La política d'estalvi burocràtic promesa pel PP i la reticència a concedir al seu soci més d'una conselleria provocà la fusió. No obstant això, en la pràctica aquestes àrees no han estat unides mai malgrat compartir la mateixa adreça postal. El lizonista José Manuel Castaner, anterior regidor de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de València, fou nomenat sots-secretari de Medi Ambient, així, la consellera, que ja tenia prou donant explicacions del seu fals currículum, es desentenia d'aquesta àrea per tal de centrar-se en la d'Agricultura. Però a la consellera no li havia quedat clar, quan contràriament a la política d'estalvi burocràtic que proclamava, el PP va permetre el nomenament de cinc assessors per a cada conselleria, mentre que Maria Àngels Ramon-Llin en nomenà deu per a la seua. El PP, però, es negà a acceptar-ne cinc i al Diari Oficial de la Generalitat només eixiren publicats els cinc que proposà Castaner. Durant cinc mesos, aquests cinc assessors, als quals Llin assegurava no conèixer malgrat que la veien prenent cafè amb ells, ocuparen il·legalment despatxos de la Conselleria. El que no coneixeren aquests frustrats assessors a fi de mes fou la nòmina al banc, fins que un jutge laboral els indemnitzà i amb la música a una altra part demanaren refugi polític a altres indrets on es trossejava la gallinàcea.

Amb la decadència del lizonisme dins d'Unió Valenciana, també caigueren els seus enviats de la Conselleria, Castaner i el secretari general Santiago Cerviño, sis mesos després de ser nomenats. Espentat per l'unionista Tàrsilo Piles, conseller de l'empresa VAERSA, l'actual conseller de Medi Ambient, José Manuel Castellà, va

Amb Villalba al capdavant, UV pren un altre rumb en política agrària i inicia un acostament al món del cooperativisme.

passar a substituir Castaner. Però aquest no va ser massa ben rebut ni se li assignà molt de treball, com demostra el fet que en aquell temps es matriculara en els cursos de doctorat.

Amb Hèctor Villalba al capdavant, UV pren un altre rumb en política agrària. Vol acostar-se al món del cooperativisme. I per això nomena com a secretari general Cirilo Arandis, president de la cooperativa agrícola de l'Alcúdia. El director general d'Indústries Agroalimentàries, Octavio Ramon, és destituït perquè estava enfrontat als agricultors i les cooperatives. Curiosament després fou catapultat cap a la Presidència del comitè de gestió per a l'exportació de cítrics. A Octavio Ramon el substituï, per decisió del partit regiona-

lista, i no de la consellera, Enrique Bellés, tècnic de la Unió Territorial de Cooperatives (UTECA).

El febrer del 97, Hèctor Villalba, amb els lizonistes ja fora del partit i amb les regnes ben agafades, ha de demostrar a l'hora de revalidar el pacte que té comandament per a aconseguir majors quotes de poder dins de l'administració valenciana i així dissimular el desig d'absorció del soci gran cap al menut. Aconsegueix la conversió de l'àrea de Medi Ambient en una altra conselleria, i, consegüentment, el nomenament i publicació al DOGV de cinc assessors més per a aquesta.

La Conselleria d'Agricultura, a diferència de la de Medi Ambient ha passat bastant desapercebuda per als mitjans de comunicació i no ha destacat, a diferència de la veïna, pel clientelisme i l'amiguisme a l'hora de contractar els seus treballadors i col·laboradors. Ramon-Llin ha mantingut dos dels quatre directors generals de l'etapa anterior i ha aplicat una política continuïsta a la del PSOE, això sí, amb un major pressupost aconseguit gràcies al pacte. Maria Àngels Ramon, amb un peu en UV, un altre en el PP, un marit treballant per a la regidora trànsfuga Mayren Beneyto, al Palau de la Música, i el germà d'aquesta treballant per a ella, és acusada de no ser bastant bel·ligerant amb el govern central.

Si bé la Conselleria d'Agricultura segueix una política dictada per Europa, la de Medi Ambient és clarament divergent amb aquesta. L'evolució econòmica, turística, energètica i urbanística del País Valencià està directamentament lligada al medi ambient, per tant, cal una política de mesures medioambientals, però ni el PP ni UV ho tenen en ment. Continuen tenint una perspectiva de desenvolupament descontrolat pròpia del turisme dels anys 60 a l'estil de Benidorm i gestionen en funció del pacte unionista amb el PP. Una política, la dels regionalistes, de la no política, al capdavant. Amiguisme i clientelisme a dojo.

Ester Pinter

TOTS ELS HOMES DEL PRESIDENT

Eduardo Zaplana s'ha envoltat d'un seguici de personatges ben polèmics que han aportat a la vida política valenciana una gens menyspreable dosi d'escàndols. Esmunyedissos i astuts, la seua especialitat ha estat ara eludir les dimissions ara mantenir-se en el poder des de les tenebres.

Jesús Sánchez Carrascosa és qui prepara des de l'ombra la campanya electoral de Zaplana després del seu devastador pas per la televisió pública valenciana. El seu matrimoni amb la poderosa María Consuelo Reyna li ha permès portar les regnes de la il·legal València TV. Diuen que coneix els secrets més inconfessables de la formació conservadora.

Del conseller de Sanitat, **Joaquín Farnós**, es va saber que cobrava com a conseller a pesar de ser pensionista a causa d'una incapacitat laboral absoluta. Darrerament Farnós ha hagut de donar explicacions a les Corts per l'escàndol de l'hepatitis C. Sobre ell, home expert en el negoci de la salut, recau la responsabilitat de la política sanitària del PP.

Justo Valverde, militar i cunyat del president Zaplana —que també va temptar sense èxit la carrera castrense a Múrcia— ha estat nomenat per gestionar les inversions de Terra Mítica. Quan es va fer pública la notícia, Zaplana comentà que "no podia condicionar la seua promoció professional".

Eliseo Quintanilla, empresari farmacèutic d'Alacant, encarna les relacions de Zaplana amb el món empresarial. Posseïdor d'uns terrenys on es construirà Terra Mítica és membre també del consorci del parc temàtic. El seu fill presideix la junta del diari *La Prensa*, fundat a imatge i semblança de *Las Provincias*.

Diego Such, conseller d'Indústria i Ocupació amb el PP i ex-militant socialista. A principis dels 90 Such va encarregar construir un xalet en uns terrenys de la seua propietat a l'empresa constructora i al mateix arquitecte que treballaven al campus de la Universitat d'Alacant. En aquells moments, Such era vice-rector d'affers econòmics d'aquesta institució.

José López Garrido, ex-director general d'Interior, va dimitir el seu càrrec quan l'Ajuntament d'Alacant va declarar il·legal la construcció del seu xalet. Garrido confiava en l'alcalde alacantí, Luís Díaz Alperi, perquè aquest legalitzara la situació del xalet. No ha estat així i sols li queda veure com li l'enderroquen.

Luis Fernando Cartagena, ex-conseller d'Obres Públiques i ex-alcalde d'Oriola, va dimitir al març passat després que les investigacions judicials del cas de les primes úniques l'acusaren de manera contundent. A l'ex-conseller Cartagena li van trobar 300 milions de pessetes en crèdits opacs que no ha pogut justificar, operacions fetes en 1988 i 1989.

Vicent Sanz, cap de recursos humans de TVV, va passar a la història de la política valenciana quan en una conversa telefònica va reconèixer que estava en l'activitat política per enriquir-se. Després de quedar-se a l'ombra, tornà a Canal 9 per protagonitzar la contractació polèmica de nous treballadors.

El PSPV decideix el seu candidat a la Generalitat

El 27 de juny, la militància socialista elegeix el candidat que s'haurà d'enfrontar a Eduardo Zaplana en els propers comicis autonòmics. Així es clou el procés de primàries socialistes encetat ara fa un mes.

La candidata Clementina Ródenas ha puntualitzat que mai no ha pertangut a cap 'isme' dins de la família del socialisme valencià. Ni ha tingut mai res a veure amb els aparats del PSPV-PSOE. Creu que el partit ha de superar la fractura interna.

L'innovador procés de primàries iniciat pels socialistes valencians conclou aquest 27 de juny amb l'elecció del candidat al Consell de la Generalitat Valenciana. Els candidats que opten a l'elecció són l'ex-alcalde de València i presidenta de la Diputació, Clementina Ródenas, el secretari general del PSPV-PSOE, Joan Romero i l'ex-ministre Antoni Asunción. Tots tres lluiten per encapçalar la llista del principal partit de l'oposició en les properes eleccions autonòmiques que se celebraran el 13 de juny de l'any que ve. La campanya, encetada ara fa una setmana, no ha ofert cap sorpresa i solament una novetat: la inexistència d'intermediació entre l'elector i el candidat. Es tracta d'un procés de vot directe en què els candidats han de presentar el seu projecte per a la societat valenciana als militants sense passar pel filtre dels delegats o compromissaris típics dels congressos.

Els programes dels candidats. En aquest escenari, els diferents candidats ja han mostrat les seues cartes. Antoni Asunción ha apuntat (vegeu EL TEMPS, núm. 731) el que pot ser l'esbòs, la seua aportació, al programa del PSPV-PSOE. Així, l'ex-ministre pretén conferir un gir a la política ambiental. Vol donar un nou impuls en el procés de comarcalització —a l'igual que Joan Romero— i un major pes de la inversió pública per plantar cara a la política desenvolupada fins ara pel govern de Zaplana.

ARXIU / RAFA GIL

Tot i que sembla que els competidors, i alhora companys de partit, mantenen diferències programàtiques significatives, la realitat és ben diferent. És el desenvolupament de la campanya qui va situant els diversos candidats. Clementina Ródenas, que ha estat la darrera candidata a presentar els seus avals a les primàries, ho reconeix així. Ara com ara no troba cap diferència de calat. Tanmateix, s'ha afanyat a assenyalar a EL TEMPS que cal una política descentralitzadora que afavoresca els ajuntaments. Així, no solament vol una transferència de competències des de l'estat a les comunitats autònomes, sinó d'aquests ens territorials als municipis, perquè esdevinguin, aquests darrers, els eixos de la política valenciana.

Clementina Ródenas es mostra confiada, afirma que té una sensació positiva, que parteix des de la sinceritat per presentar-se a aquestes eleccions primàries. Considera que les guanyarà, tot i les enquestes que han aparegut als mitjans de comunicació valencians que assenyalaven la derrota de l'ex-alcalde. Ródenas ha denunciat que s'ha assabentat per la premsa de l'existència d'aquestes enquestes i que els seus companys de partit haurien d'explicar qui l'ha pagada i qui l'ha ordenada executar, i quin han estat l'univers d'aquest treball.

Tot i aquestes diferències, reconeix que tenen possibilitats per derrotar Zaplana en les properes eleccions. Així, creu que la gestió popular en la Generalitat demostra la incapacitat i la incompetència del PP. "La gent no vol un govern d'incompetents ni de dirigents que s'inhibeixen de les seues responsabilitats (en clara referència a l'escàndol sanitari de l'hepatitis C) o que no compleixen les seues promeses", apunta Ródenas. Aquesta actitud positiva contrasta amb els contundents resultats de les enquestes publicades als diaris valencians que situaven els socialistes a quasi set punts per darrere dels populars.

D'altra banda, Joan Romero entén el procés de primàries com l'inici de profundes transformacions al PSPV-PSOE. Romero vol limitar els mandats en els càrrecs a vuit anys i evitarà que se n'acumulen.

Salvador Giménez

Romero: "Estem a dos punts del PP"

1999
eleccions

El secretari general del PSPV-PSOE, Joan Romero, comença a consolidar-se no solament com el líder del seu partit per damunt de famílies, sinó també com el candidat socialista amb més possibilitats de guanyar el procés de primàries.

Tot just vostè es disposa a concórrer en un procés de primàries, Zaplana celebra els seus tres anys de mandat al davant de la Generalitat Valenciana. Quina és la seua valoració com a secretari general del PSPV-PSOE d'aquest període polític?

—Ha estat un període en què s'ha produït un retrocés molt important en la necessària construcció del nostre encara fràgil estat de benestar social. En tres anys s'ha reduït la inversió pública en els sectors bàsics, estratègics, com ara l'acabament de la xarxa de centres públics d'ensenyament, la de centres de salut... per altra banda han estat tres anys en què s'ha obert pas a l'especulació urbanística, a la degradació ambiental, i recorde que és l'única comunitat autònoma en què no s'ha considerat ni tan sols una llei de residus sòlids, on no hi ha ni un sol lloc d'abocament de residus sòlids industrials... S'ha produït una connivència amb grups de pressió i sectors de negoci, complicitat sempre al voltant de Zaplana i del seu nucli proper. Sempre que ha pres una decisió ha tingut relació directa amb aquests nuclis. Pel que fa a la política de llibertats, Zaplana ha demostrat què és possible fer amb un tarannà antidemocràtic. Zaplana no és un demòcrata i ho ha demostrat aquests darrers tres anys utilitzant d'una manera abusiva els mitjans de comunicació públics. Ha estat un govern capaç de passejar la imatge del País Valencià, de la Generalitat, per les pàgines de successos, siga pel cas Dolores, siga pel cas Cartagena... Hi ha una atmosfera d'opacitat que plana sobre la vida pública valenciana. La darrera dada que donen els ciutadans valencians és ben clara, vuitanta-cinc de cada cent ciutadans pensen que Zaplana no compleix els seus compromisos.

—Supose que es refereix a la mateixa enquesta que publicava fa uns dies el diari Levante. Una enquesta que d'altra banda indica que el PP encara té un avantatge sobre el PSPV-PSOE de 7,6 punts pel que fa a la intenció del vot. Quina és la seua opinió sobre aquestes dades?

—Nosaltres tenim una altra informació i és que la diferència és de dos punts. En qualsevol cas m'interessa més la tendència que diu que el PP arribà al seu sostre electoral el juny del 95. Un sostre que obtingué arreplegant-ho tot, el vot de l'extrema dreta, de la dreta es-

Romero ha endurit darrerament el seu discurs polític envers Eduardo Zaplana. Alhora mira de guanyar les primàries del seu partit.

Segons Romero, el PP ja va arribar al seu sostre electoral al maig de 1995. El secretari general del PSPV-PSOE creu que la tendència és favorable al seu partit. Romero també descarta un hipotètic pacte en el futur amb Unió Valenciana en un context d'aliances adreçat a cercar la governabilitat de la Generalitat.

tricta, de la dreta moderada, del centre i fins i tot d'algun sector del vot progressista que volgué situar el PSPV en l'oposició. Des d'aleshores el PP o s'ha estabilitzat o va baixant. Hi ha una recuperació espectacular de la intenció de vot al PSPV-PSOE, d'acord amb les seues dades, en algunes ciutats com per exemple Alacant. La qüestió és que van baixant. Sempre he dit que el PP no guanyà les eleccions, sinó que les perdé el PSPV, que és molt diferent. Zaplana és un personatge que no té crèdit, que no genera confiança.

—*Un dels missatges llançats per vostè aquests darrers mesos, a més del de la renovació, ha estat el de la valencianització del partit dels socialistes valencians. No obstant això, molta gent no oblida que l'actual televisió valenciana, o l'indefinitió identitària i lingüística del País Valencià és una herència de dotze anys de Joan Lerma (PSPV) com a president de la Generalitat Valenciana. Està d'acord amb aquesta anàlisi? Amb Romero com a president de la Generalitat seria possible un canvi d'orientació del PSPV en aquest sentit?*

—Eh... La televisió valenciana fou un encert més enllà de la programació diària més o menys encertada en el passat. Era l'únic instrument o el més potent de la recuperació de la llengua...

—*Però es va fer bilingüe...*

—Bé, però l'origen i naixement era posar en marxa un mecanisme de recuperació del valencià. L'objectiu polític era clar. Quant a la qüestió lingüística tinc una cosa molt clara. Ací hi ha un conflicte característic d'algunes comunitats bilingües i que en aquest cas s'ha creat artificialment a partir dels primers anys de la transició perquè hi havia la dreta que tenia la intenció

de traure'n rendibilitat política. Però no hem de mirar al passat. Ara que governa la dreta, i potser per això és el moment històric més adient, estem, crec, en condicions de poder afrontar una solució. Sóc partidari d'un consens civil, no polític. El consens polític no serà suficient per solucionar el problema. Els socialistes estem entestats a contribuir a fer que això siga possible. Amb tot, en aquest moment no sóc optimista, veig dificultats, massa dubtes entre els responsables polítics de la dreta. Tot i això, hem de deixar que el Consell Valencià de Cultura continue treballant.

—*I després de tot, el socialisme havia d'estendre la mà a una dreta que durant mesos s'ha dedicat a escanyar la precària normalitat lingüística del País Valencià?*

—Era necessari. Aquest és un d'aquells conflictes que niuen en un poble i que si ningú no fa una passa honesta i desinteressada des del punt de vista polític sempre persisteixen i distorsionen. Sóc conscient que és un tema d'estat i com tal ha de ser tractat.

—*Vol dir que acabarà portant aquest tema a les instàncies centrals de l'estat espanyol?*

—A Madrid, no hi hauria d'anar. És un tema que s'ha de resoldre al País Valencià i pels valencians. Em referia al seu caràcter d'interès general. A Madrid pense anar amb altres qüestions. Tinc intenció de valencianitzar les nostres propostes. Crec que el poble valencià majoritàriament s'ha adonat durant massa anys que hi havia massa subordinació o silencis respecte a les decisions preses a Madrid pel mateix PSOE, que no ens beneficiaven o que no reflectien el que pensàvem la majoria dels socialistes valencians. Crec que en el mateix marc federal en què estem hem de ser capaços de fer compatibles les propostes solidàries i el fet de ser federalistes. És la diferència que tenim amb el nacionalisme. Nosaltres advoquem per unes relacions multilaterals i transparents, a diferència del nacionalisme, que sempre busca relacions bilaterals i opaques. Això és compatible amb el desig que el País Valencià tinga la condició de nacionalitat històrica o que pose en marxa altres decisions en defensa d'allò nostre en matèria d'infraestructures o de política d'investigació...

—*Alguns dels seus detractors diuen que vostè seria capaç de pactar amb Unió Valenciana a fi de garantir la governabilitat de la Generalitat. És això cert?*

—És una afirmació feta per alguns detractors! (Riu)

—*Insistesc en la pregunta.*

—Quan d'ací un any el poble valencià haja parlat, haja votat i es conformen majories i minories ja serà hora de parlar de formes de cooperació. Amb tot, jo as-

"Hi ha una recuperació espectacular de la intenció de vot al PSPV-PSOE, d'acord amb les dades del PP, en algunes ciutats com per exemple Alacant. Sempre he dit que el PP no guanyà les eleccions, que les perdé el PSPV, que és molt diferent."

pire a tenir majoria suficient perquè crec que el nostre model de societat, avalat ara mateix per més de 300 milions d'uropeus, és el més just i solidari. Si els valencians no veieren això com jo, buscaria majories suficients al si de l'esquerra.

—Parlant de primàries, un dels seus rivals, l'ex-ministre Antoni Asunción, ha dit recentment que si les guanyara reclamaria tutelar el programa electoral. Està d'acord amb aquesta proposta?

—El primer que ha de fer Asunción és guanyar les primàries. Si les guanya jo, el PSPV-PSOE tindrà un candidat i a més el secretari general i continuarem treballant d'acord amb els òrgans de direcció.

—Segons s'ha dit a la premsa vostè aniria molt per davant de Clementina Ródenas i Antoni Asunción en la intenció de vot a les primàries. Malgrat això en cas de perdre-les no tem que es reproduïen al si del seu partit episodis del passat?

—Mai no m'he fiat del que diu en la primera part de la pregunta... Amb les primàries hem fet una gran aposta que canvia el partit de baix cap a dalt. Els militants sense pressions ni condicionaments de cap tipus són els que han de decidir. Altres partits també fan primàries, a la seua manera, és clar. Per exemple el PP està fent primàries a Astúries...

—En la candidatura de Ródenas, molts hi veuen el vell aparell del PSPV-PSOE. No li incomoda gens ni mica que ni Ciprià Ciscar ni Joan Lerma s'hi hagen presentat?

—He arribat a un punt en la meua vida en què ja no m'incomoda res (Riu).

—Des de la dreta i des d'algunes trones de l'opinió pública se'ls ha retret que el procés de primàries els ha apartat de fer una verdadera oposició a les Corts, se'ls ha recriminat també que cap dels candidats que volen encapçalar la llista a la Generalitat siga membre de la cambrà valenciana. Zaplana fins i tot ha arribat a dir no tenir interlocutor a les Corts amb qui parlar...

—Però... Zaplana, és un... membre del PP i no diu res d'original. Van per consignes.

—Diuen de vostè que potser és una de les persones del PSPV-PSOE amb unes conviccions esquerranes més fermes probablement pel seu origen social, per la seua trajectòria d'home fet a si mateix. Si és així, hem de pensar que millor vostè que ningú per en-

RAFA GIL

"Sempre he estat partidari del diàleg amb l'esquerra política i cultural. En el cas d'EU hem de respectar la seua manera d'entendre determinades qüestions i des de l'autonomia de cadascuna de les formacions polítiques propiciar el diàleg."

tendre's amb la resta de les forces de l'esquerra?

—Sempre he estat partidari del diàleg amb l'esquerra política i cultural. En el cas d'EU hem de respectar la seua manera d'entendre determinades qüestions i, partint de l'autonomia de cadascuna de les formacions polítiques, hem de propiciar el diàleg. He de dir que en l'època més dura de relacions entre Izquierda Unida i el PSOE, al País Valencià hi hagut un diàleg molt obert.

—D'ací un any vostè podria guanyar la Generalitat Valenciana. Del PP llavors heretaria Terra Mítica, la precarietat laboral del País Valencià, els atacs del complex mediàtic propietat de María Consuelo Reyna, una televisió valenciana econòmicament deficitària i castellanitzada, una sanitat pública en vies de privatització...

—Heretaré també el contracte amb Julio Iglesias... I no has dit l'herència més important: l'endeutament de la Generalitat. Dit això, llevat que vinguera una recessió econòmica d'ací un any, cosa que pot passar, crec que els eixos de govern són clars: polítiques d'ocupació que ajuden les empreses, duplicar la despesa pública en recerca i desenvolupament, explorar formes del repartiment de treball de forma consensuada i trobar nous jaciments d'ocupació, sobretot en l'escala local com fan a Europa, fer formació, acabar el mapa escolar, incrementar la despesa pública en l'estat de benestar, lluitar contra l'exclusió social i recuperar les senyes d'identitat del país... hi ha molta faena a fer.

—Permeta'm una indelicadesa. Tothom assegura que vostè és un corredor de fons. Amb tot, si el PSPV-PSOE perd les eleccions enfront del PP, ja tindrà corretja per aguantar quatre anys més en l'oposició?

—Em presente per guanyar les eleccions autonòmiques. Per a mi el País Valencià és estació de termini, no és de tornada per venir de Madrid ni d'anada per marxar cap a Madrid. Si no les guanya em quedaré per convèncer el poble valencià. Tinc resistència, tenacitat i conviccions.

Francesc Viadel

A Romero se li ha valorat la capacitat de resistència política. Mesos després del traumàtic Congrés de la Politècnica ha aconseguit encapçalar el procés de recuperació electoral del PSPV-PSOE. Romero ara s'ha proposat de guanyar el procés de primàries del PSPV-PSOE. De fet, algunes enquestes apunten que ell és el candidat favorit.

1999

eleccions

PSC-PSOE, 20 anys de jocs d'equilibri

El 26 de juny, el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) celebra el vintè aniversari amb els ulls fixos en l'ex-alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, per si accepta finalment ser el candidat socialista a la presidència de la Generalitat de Catalunya.

ARXIU / RICARD CUGAT

ARXIU / EFE

Pasqual Maragall i Josep Borrell. Dues figures claus que poden definir la direcció del PSC-PSOE dels propers anys.

La celebració no podia ser més oportuna. El divendres dia 26 de juny, el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) organitza un gran sopar al Palau Sant Jordi de Montjuïc (un dels punts emblemàtics de la gran Barcelona olímpica), poc més d'una setmana després del retorn de l'aventura romana de l'ex-alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall.

L'efemèride, doncs, se celebra en un moment en què el protagonisme de Pasqual Maragall és inqüestionable, especialment per allò que no ha dit però que gairebé tothom dona per fet: l'anunci oficial de la candidatura de Pasqual Maragall per a la presidència de la Generalitat de Catalu-

nya. De fet el mateix ex-alcalde olímpic, en diverses ocasions, ha deixat clar que torna a Barcelona "disposat a tot", això sí, "tot menys obeir a cegues".

Si el juliol del 1978 va ser al Palau de Congressos de Barcelona, a la muntanya de Montjuïc, on es fundava el PSC-PSOE, fruit de la confluència entre el PSC-C, el PSC-R i la Federació Socialista Catalana del PSOE, vint anys després, és a uns metres més amunt de la mateixa muntanya, al palau Sant Jordi, on se situarà l'escenari de la celebració d'aquesta efemèride, amb una festa que servirà de gran tret de sortida cap a la marató de pugnes electorals que aviat començarà.

En aquesta cursa de llarga

distància, un dels objectius principals del PSC és aconseguir desbancar l'incombustible Jordi Pujol de la presidència de la Generalitat de Catalunya en les properes eleccions al Parlament, que es faran, molt probablement, durant la primavera del 1999, si no abans.

De fet, durant aquests vint anys d'història, una de les constants ha estat la recerca d'un antídoto que pogués combatre, des de les files socialistes, la poció màgica que Pujol utilitza en les eleccions autonòmiques.

Les fórmules antipujol. La primera fórmula fou la de l'experiència i la tradició de Joan Reventós, l'actual president del Parlament de Catalunya. Durant força temps, Raimon Obiols va ser l'encarregat d'enfrontar-se a Pujol. Representant dels sectors catalanistes del PSC, la imatge reflexiva i la seva capacitat de crear ideologia no va aconseguir els resultats esperats. La fórmula següent va voler posar la carn a la brasa en el tema del catalanisme, un dels arguments que més vots podia esgarapar a l'electorat que majoritàriament es mobilitza en les eleccions pel Parlament català. Amb aquest objectiu, l'alcalde de Girona va ser presentat com l'alternativa socialista al missatge catalanista de Convergència i Unió.

En els tres casos, però, els diferents corrents del partit han estat batent la base de suport dels candidats. I és que la convivència en-

tre els sectors catalanistes partidaris d'un model d'estat més federal i el sector més jacobí, partidari del seguiment de les estratègies estatals del PSOE, han provocat que en el si del PSC existeixi una lluita molt dura d'equilibris per aconseguir acostar les dues posicions aparentment enfrontades.

I potser aquesta mateixa recerca d'una fórmula per vèncer Pujol ha estat un dels elements cohesionadors del partit.

Amb el retorn de Pasqual Maragall a Barcelona, el laboratori del PSC-PSOE torna a tenir gairebé enllestida una altra fórmula. La Fundació Rafael Campalans també prepara la síntesi de les jornades Catalunya Segle XXI, que pot convertir-se en un referent de l'ideari de Maragall, una reformulació del federalisme espanyol des del socialisme catalanista.

Una de les incògnites, no obstant això, que queda per resoldre és veure com, una vegada més,

s'organitzen els jocs d'equilibris dins del partit. Amb la victòria de Josep Borrell en les eleccions primàries del PSOE enfront d'Almunia –contra la voluntat de l'aparell estatal del partit– i amb un ampli suport del PSC, caldrà veure si Maragall pot tirar endavant còmodament el seu projecte més federalista i més obert a

d'altres concepcions que les estrictament del partit. Amb la pressió centrípeta dels sectors més borrellistes del PSC, Maragall haurà de fer equilibris per elaborar una llista electoral, si arriba el cas.

Borrell, això no obstant, ja ha volgut deixar clar que treballant conjuntament amb Maragall el PSC-PSOE pot aconseguir vèncer Jordi Pujol. Una vegada més, la recerca d'una fórmula antipujol sembla ser el punt d'unió.

Faltarà, això sí, veure fins a quin punt diferents visions del socialisme català es poden trobar en una llista cohesionada i forta i si el resultat de l'equilibri representa l'entrada en escena de la política catalana d'una oferta nova encapçalada per Maragall o, per contra, acaba convertint-se, com en d'altres ocasions, en una prova més per intentar aconseguir una victòria a les eleccions al Parlament.

Enric Rimbau

Cartell del Congrés de Montjuïc de juliol de 1978. Aquesta vegada, la trobada socialista serà al Palau Sant Jordi.

PSC: un partit d'àmplies fronteres

El Partit dels Socialistes de Catalunya fou creat el 16 de juliol del 1978 per la unificació de tres partits existents que es dissolgueren per formar-lo: el PSC-Congrés, el PSC-Reagrupament i la Federació Catalana del PSOE. El nou partit naixia com a partit independent i sobirà que participava en el projecte comú a nivell federal amb el PSOE a través del Protocol d'Unitat. Aquesta concepció de partit federat no ha estat entesa de la mateixa manera a un i altre costat de l'Ebre.

La diferència bàsica entre uns i altres implicarà que en el partit unificat siguin inherents les contradiccions. Dues concepcions antagoniques i dues tradicions que volen obtenir la preeminència interna. Aquestes dues cultures o ànimes han impregnat el partit des de la seva fundació; una tradició és estatista, jacobina, laica, republicana i obrerista, l'altra és antistatista, cooperativista, autogestionària, catalanista, anticentralista i federalista. Els equilibris interns i externs es poden entendre a partir de la pluralitat que representen les dues ànimes del socialisme català.

En aquests vint anys, les imatges que passen per la memòria històrica del PSC són, per exemple, les victòries municipals, de manera ininterrompuda, des de 1979, la dolorosa derrota al Parlament de Catalunya el 1980, les esmenes no presentades de la LOAPA, la pèrdua del grup

parlamentari en el Congrés de Diputats, l'arribada al govern central el 1982, la unificació real del partit a partir de 1980, els canvis interns en els lideratges i els canvis en les majories...

Aquestes imatges ja formen part de la història de Catalunya, però l'element fonamental que ha impregnat els socialistes catalans ha estat convertir-se en un partit de forta implantació municipal. El PSC es pot definir com un partit municipal perquè s'ha consolidat des de les institucions municipals i ha recuperat el discurs històric de l'esquerra sobre la ciutat. Els socialistes han elaborat un discurs de ciutat des de la gestió i la modernització, que s'ha convertit en un discurs antagònic a altres partits i altres discursos amb voluntat hegemònica.

Però, i el futur d'aquest partit que un dels seus fundadors va definir com un partit d'àmplies fronteres? El futur és l'assignatura pendent del PSC per realitzar la tasca per la qual va ser fundat: governar Catalunya amb un discurs catalanista de progrés i federalista. Si el 1980, CiU i Jordi Pujol varen fagocitar el projecte socialista, les noves propostes per Catalunya els han de permetre ser el partit del segle XXI.

Gabriel Colomé
Universitat Autònoma de Barcelona

1999
eleccions

L'esquerra d'Eivissa fa pinya contra el PP

Tot i les dificultats de fer un programa conjunt, els partits progressistes d'Eivissa i Formentera estan decidits a trobar una fórmula satisfactòria que pugui repetir l'èxit de les passades eleccions al Senat espanyol d'arrabassar la representació al PP.

VICENT MARI

Els líders dels partits progressistes de les Pitiüses. D'esquerra a dreta, Josep Ramon Balanzat (Els Verds), Bernat Joan (ERC), Andreu Coll (ENE-PSM), Antoni Costa (PSOE), Pilar Costa (senadora independent) i Miquel Ramon (EU).

A Eivissa sempre ha governat la dreta. Avui hi ha ben poca gent a l'illa que guardi memòria de l'última vegada que l'esquerra va estar al capdavant de les institucions. En qualsevol cas, els precedents més recents s'han de buscar abans de 1936. Llevat de dos mandats socialistes testimonials (de dos anys cadascun) a l'ajuntament de la ciutat d'Eivissa i al de Sant Joan, la dècada passada, es pot dir que la dreta ha manat de manera ininterrompuda a l'illa d'Eivissa al llarg de gairebé tot el segle XX. Avui, en un panorama uniformement conservador, tots els ajun-

taments de les Pitiüses, el Consell Insular i totes les altres institucions són del PP. En el camp eivissenc, feu per excel·lència de la dreta local, no són rares les taules electorals on el Partit Popular compta els seus vots per centenars mentre que el PSOE ho fa simplement per desenes.

Els socialistes pitiüses tenen la proporció d'afiliats més baixa de Balears: 350 militants per 90.000 habitants. El PSOE comparteix l'oposició amb Els Verds, que són la tercera força política illenca, i amb Esquerra Unida, la quarta. Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i l'Entesa Na-

cionalista i Ecologista (ENE) són molt minoritaris i no tenen representació a les institucions.

Totes aquestes formacions varen viure una jornada inoblidable i, per a elles, històrica, amb la victòria que obtingué la candidatura conjunta presentada a les darreres eleccions al Senat, l'any 96. Aquella primera llista unitària de l'esquerra anava encapçalada per la independent Pilar Costa, que aconseguí el primer triomf dels partits progressistes pitiüses, i, a més a més, amb una ostentosa diferència d'onze punts respecte al candidat del PP.

L'esquerra vol repetir ara aquella experiència i reproduir el model en les eleccions locals i autonòmiques de 1999. Tots els partits progressistes locals han entès, des de la victòria de Pilar Costa, que únicament junts tenen possibilitats de desbancar el PP, sòlidament instal·lat en el poder.

Les negociacions formals pel pacte del 99 començaren l'octubre de l'any passat. Però a finals de desembre ja s'havien trencat per desacords entre el PSOE i la resta de partits. Ara, quan falta un any per les eleccions, ja hi ha hagut els primers contactes preliminars per reprendre les converses.

Un dels principals eixos de les negociacions és la intenció del PSOE de tenir un protagonisme clar en la futura coalició o agrupació d'electors. Els socialistes no es cansen de repetir que aquesta reivindicació és legítima, perquè el seu partit és, amb di-

ferència, el més important de l'oposició i el que més temps ha lluitat, sovint en solitari, contra la dreta. "Serem generosos, però el PSOE té un major pes dins la societat pitiüsa i aquest pes s'ha de reflectir en el pacte", afirma el secretari general del PSOE a Eivissa i Formentera, Vicent Tur. Precisament, Tur aspira a ser el candidat del pacte al Consell Insular, però les altres forces i una bona part del mateix PSOE ho troben inacceptable, perquè defensen que el cartell electoral ha de ser Pilar Costa (la triomfadora del Senat) i no Vicent Tur, que ha perdut totes les eleccions anteriors com a cap de llista socialista.

El predomini del PSOE en les futures llistes del 1999, el consideren una reivindicació lògica i justa Els Verds, EU, ERC i ENE, que temen, però, que aquesta pretensió vagi més enllà del que és raonable. "El PSOE és el partit més important, ja ho sabem, però tot sol no guanyarà mai i sempre estarà a l'oposició. Tots som necessaris per guanyar", adverteixen Josep Ramon Balanzat i Miquel Ramon, dirigents d'Els Verds i d'Esquerra Unida, respectivament.

Els caps de llista i, sobretot, qui ha de ser el número u del Consell centren les principals discussions, tot i que la direcció socialista pitiüsa ja comença a admetre que el candidat principal haurà de ser, a la fi, un independent. Mentre a l'illa d'Eivissa el camí del pacte avança amb moltes dificultats, a Formentera ja està tot fet. Fa només uns dies es va presentar públicament el COP, significatives i polisèmiques sigles de la Coordinadora d'Organitzacions Progressistes, que agrupa els partits d'esquerra locals (PSOE, EU i la Unió Progressista de Formentera, UPF), així com nombrosos independents.

No menys contundents i evocadores són les sigles del seu programa electoral conjunt: el PAM, Programa d'Acció Municipal. El candidat no té encara nom ni llinatges, però ja està clar que serà

Pilar Costa: "El pacte és una demanda social"

ARXIU / JOAN COSTA

La persona que va infligir al PP la seua primera derrota sonada de les darreres dècades a l'illa d'Eivissa és una jove advocada que el 1996 tenia només vint-i-vuit anys. Afeccionada al teatre des de petita, no ha abandonat aquesta inquietud i continua essent fidel als escenaris. Carismàtica, intel·ligent i hiperactiva, la senadora pitiüsa ha aconseguit posar nerviosa la ministra Isabel Tocino quan Costa ha reclamat més protecció per als espais naturals pitiüsos. Pronunciar el seu nom davant els dirigents del PP és com recordar-los un maldecap o una amenaça política ben certa. La recepta de la senadora per al pacte és senzilla: "Negociar amb un tarannà obert i sense condicions prèvies. Així és com s'ha fet a Formentera, on ha donat ja el seu resultat". Costa no dubta que "igual que el pacte va funcionar al Senat, pot funcionar també a les locals i autonòmiques, tot i que s'haurà de treballar molt". L'agrupació de l'esquerra en una sola candidatura "és una demanda social i la prova és el resultat que tenguérem a les generals del 96", afirma. J. Ll. F.

Pilar Costa. Senadora per Eivissa.

Els socialistes eivissencs demanen un protagonisme especial en la candidatura unitària de l'esquerra, suposant que acabi fructificant. Les altres forces veuen lògica la petició del PSOE, però temen que aquesta pretensió vagi més enllà del que és raonable.

un independent. El PSOE formenterer ha estat el primer que ho ha tingut clar.

Com deia recentment en una entrevista el dirigent del PSOE de Formentera Bartomeu Ferrer Mayans, "no donarem consells

als nostres companys d'Eivissa, són majors d'edat. Però seria bo guanyar per primera vegada en el Consell Insular, perquè perdre ja sabem què és".

Joan Lluís Ferrer

Els Verds, davant la maduració política

La convocatòria de noves eleccions autonòmiques i municipals l'any que ve ha trasbalsat Els Verds. El replantejament de les actuals aliances electorals i el reforçament de la sobirania de l'organització han portat el debat –i les escissions– al moviment.

Les convulsions han tornat al si d'Els Verds. Cinc anys després dels acords que permeten la unificació política del moviment ecologista i la signatura de pactes electorals amb altres forces d'esquerra, Els Verds travessen un nou moment delicat. En el cas del Principat, un grup de significats militants verds, amb responsabilitats de govern en diversos ajuntaments –com ara Josep Puig a Barcelona o Joan Oms a l'Hospitalet de Llobregat–, han estat expulsats de l'organització fins ara única (Els Verds-Confederació Ecologista de Catalunya, EV-CEC) i han fundat pel seu compte Els Verds-Opció Verda. De més a més, un petit nucli de les comarques de Girona, encapçalat per Ignasi Rocas-Huertos, ha abandonat EV-CEC per integrar-se en el projecte d'Esquerra Unida i Alternativa, el referent d'Izquierda Unida a Catalunya, i ha fundat un nou partit: Els Verds-Esquerra Verda de Catalunya.

Però no sols al Principat hi ha problemes. Al País Valencià, on Els Verds tenen un acord electoral amb Esquerra Unida (EUPV), han sorgit dificultats entre les dues organitzacions a l'hora de renovar els paràmetres d'un nou pacte. Els Verds del País Valencià (EV-PV) han obert una ronda de converses amb totes les forces d'esquerra valencianes abans de decantar-se o no per la mateixa opció de les eleccions del 1995, la qual cosa ha despertat els recels del president d'EUPV, Joan Ribó, que veu difícil la reedició d'un acord de les mateixes característiques.

Un espai compartit. Si bé les sigles d'Els Verds són cobejades per les forces progressistes, el cert és que l'espai polític verd està segregat per aquestes mateixes forces, que no dubten a qualificar-se, per exemple, com a "ecosocialistes" –és el cas d'Iniciativa per Catalunya (IC)–. I és que l'ideari ecologista ha estat assumit pels partits de l'esquerra fins al punt que no

tre país. La pugna per adjudicar-se el nom d'Els Verds és, doncs, la raó última que explica les dificultats que s'han produït últimament a l'hora d'establir les noves aliances pre-electorals.

La creació d'Opció Verda s'entén, per tant, en la línia de capitalitzar l'experiència política verda i donar una continuïtat al projecte ecosocialista d'IC, que Josep Puig qualifica de "satisfactori". Precisament, una de les principals raons per les quals EV-CEC van expulsar Puig, Oms i altres ecologistes històrics durant l'assemblea extraordinària dels passats 21 i 22 de març fou que, a parer de la nova direcció, aquests militants estaven negociant una renovació del pacte del 1995 a esquenes de l'organització. Segons el portaveu d'EV-CEC, Antoni Garcia, Opció Verda és la demostració que "aquestes persones tenen la intenció d'integrar-se a Iniciativa". EV-CEC han rebut el suport i el reconeixement de les assemblees d'Els Verds de la resta de l'estat i de la Federació Europea de Partits Verds, ja que consideren que "l'escissió respon a actituds personalistes i dirigistes". Però Josep Puig qualifica els fets de "complot contra l'organització de l'ecologisme polític": les persones expulsades han interposat un plet civil en la jurisdicció ordinària per suposades "irregularitats manifestes". Segons Puig, "les expulsions tenen com a objectiu eliminar la gent que teníem més anys de militància i més capacitat política".

D'altra banda, el portaveu d'EV-

Els Verds-CEC demandaran Iniciativa per incompliment si en el termini d'una setmana "no es restableixen els acords electorals".

n'hi ha cap que no inclogui en un lloc preferent les reivindicacions més comunes del moviment verd (desenvolupament sostenible, gestió dels residus i reutilització de les matèries primeres, ús d'energies netes, etc.) en els seus programes.

Aquest fet, lògicament, ha restat protagonisme a Els Verds, i és una de les claus que expliquen que, més enllà dels col·lectius i grups de reivindicació ecologista que responen a unes agressions ambientals concretes –que gaudeixen de molt bona salut–, el moviment polític verd sigui tan feble al nos-

CEC també acusa IC d'“utilitzar el nom de la coalició (IC-EV) en els seus posicionaments unilaterals”. En aquest sentit, la nova mesa permanent d'Els Verds té la intenció de demandar Iniciativa per incompliment dels protocols pactats en el seu dia a l'hora de formar la coalició electoral si en el termini d'una setmana “no restableix els acords”. Aquest protocol fixa el funcionament del grup coordinador entre les dues formacions a fi i efecte de discutir les estratègies polítiques que s'han de seguir.

Tanmateix, Garcia reconeix que la reedició del pacte electoral que encara tenen amb IC és difícil, “atès que s'han decantat clarament per Opció Verda”. Al seu torn, el diputat d'Iniciativa Jordi Guillot afirma que la seva organització està complint els protocols i que han renovat recentment el seu oferiment a EV-CEC per arribar a acords. La valoració que fa Guillot del congelament de les relacions posa l'accent en “els conflictes interns d'Els Verds, en els quals IC no hi té res a veure”, i reconeix que “arribar a un pacte amb Opció Verda serà més fàcil, ja que han mostrat una disponibilitat major”.

Les noves coalicions electorals. En aquest sentit, EV-CEC han començat a mantenir converses amb totes les forces de l'esquerra parlamentària catalana. Aquests contactes, però, no tindran una traducció electoralista immediata. Segons Antoni Garcia, “Els Verds aposten per una candidatura unitària a l'esquerra dels socialistes, i en el cas que no fos possible, es replantejaren la política de coalicions en base a acords programàtics, tot garantint la seva sobirania”. Quant a les candidatures municipals, donen llibertat a cada assemblea “perquè articuli les alternatives que consideri adients, però en cap cas es promouran acords globals amb una formació política”.

Al País Valencià, l'objectiu és semblant. Josep Merlo, d'EV-PV, reconeix que han iniciat contactes amb altres formacions d'esquerra a banda d'EUPV: “no hi ha res decidit”, afirma. Però també és cert

ARXIU / MIREIA MARGENAT

Josep Puig és regidor de l'Ajuntament de Barcelona gràcies a l'acord electoral d'Iniciativa amb Els Verds. Opció Verda vol donar una continuïtat al pacte amb la coalició.

que EUPV és l'única formació que els ha fet una oferta concreta. Entre les exigències d'EV-PV hi ha la d'un candidat a les Corts Valencianes “amb eixida” i total llibertat per establir les llistes municipals amb altres partits d'esquerra.

Les aliances estan marcant, doncs, l'actualitat d'Els Verds. Conscients

de la importància de l'etiqueta verda per a les formacions d'esquerra, els ecologistes negocien el seu espai. I aquest procés ha de representar la maduració política d'un moviment poc acostumat fins ara a fer treball institucional.

Joan Morales

Moviments a les Balears

Balears és l'únic lloc de tot l'estat on Els Verds han aconseguit tenir representació institucional per si mateixos, sense anar en coalició amb altres forces. Des de les eleccions autonòmiques i municipals de 1995 tenen diversos regidors a Eivissa i un diputat al Parlament i al Consell Insular d'Eivissa i Formentera. És, doncs, una representació per les Pitiüses, però no per les altres illes. De fet, aquesta territorialització de l'èxit ecologista va tenir conseqüències polítiques en l'organització a Mallorca. A l'illa gran les expectatives d'obtenir representació eren molt altes, però es quedaren fora. Amb els resultats a la mà, les divergències entre el sector *fonamentalista* (contrari a qualsevol pacte i que s'havia imposat en les discussions prèvies a les eleccions) i el sector dels *pragmàtics* (els que desitjaven pactar amb una altra força per assegurar presència institucional), s'agregaren fins arribar a un punt en què Els Verds pràcticament deixaren d'existir a Mallorca. Josep Ramon Balanzat, el diputat verd per Eivissa i Formentera, anuncià just després dels comicis la coordinació de la tasca parlamentària amb els companys mallorquins i que l'organització es mantendria viva a totes les Balears. Però no va ser així.

Ara, des de fa setmanes, un grup d'Els Verds pro-pactes ha iniciat converses discretes —no han transcendit gens, però EL TEMPS pot assegurar que s'han produït— amb un partit amb representació parlamentària per arribar a un pacte pre-electoral. Per la naturalesa dels dos partits, i per les seves aliances estratègiques, és difícil que s'arribi a algun acord. I el fet que Els Verds estiguin tan dividits a Mallorca podria donar lloc a disputes per les sigles. En qualsevol cas, quan queda un any per a les eleccions, el que és segur és que alguna cosa es torna a moure en Els Verds illencs. **Miquel Payeras**

JOAQUIMA ALEMANY, PRESIDENTA DE L'INSTITUT CATALÀ DE LA DONA

Text: ÀLEX MILIAN / Fotos: JORDI PLAY

"Enamorar-se ja és un handicap"

La presidenta de l'Institut Català de la Dona (ICD), Joaquina Alemany i Roca (Barcelona, 1942), parla dels últims projectes d'aquesta institució, del problema dels maltractaments i de la discriminació que la dona pateix en el món laboral.

Senyora Alemany, ha promès un Observatori de les Dones de la Mediterrània per a Barcelona. Quan es farà realitat?

—En realitat, des que es va celebrar l'Euromed 95 treballem no solament per aconseguir una xarxa de dones que treballen per tots aquests temes, sinó també per fer un lloc de trobada, on hi hagi uns treballs fets, uns estudis on es pugui avaluar quin és el procés d'incorporació de les dones en tots aquests països. Hem de pensar que es tracta d'una àrea europea que ha estat una mica deixada de banda. En aquest moment tan important per a la construcció europea es parla molt dels països de l'Est perquè són molts milions d'habitants, però nosaltres, des de la Generalitat, hem de parlar de la Mediterrània i pensem que la posició geogràfica que tenim —som el sud del nord i el nord del sud— fa que ens corresponsabilitzem amb aquesta zona.

—I què cal observar de les dones d'aquests països?

—Cal observar que en molts d'aquests països tenen uns estatuts de família que deixen les dones fora dels drets que els hi donen de vegades les constitucions. Això ja és una feina que ve des de la Conferència de Dones de Pequín de 1995: mirar que les dones de tots els països del món tinguin els drets en les constitucions i que uns codis de família no els hi redueixin. Això passa a Algèria, al Marroc... A més, des de Pequín, també està provat que no hi ha cap religió que pugui servir per discriminar les dones. Aquest va ser un dels acords que van signar els 191 governs que van assistir a Pequín.

—I la situació de les dones a casa nostra, ja l'hem observada prou?

—A Catalunya tenim una societat que va avançant, però hi ha molts models de gent diferent. La prova és que nosaltres treballem en tres direccions: la promoció de la dona; la igualtat d'oportunitats i l'intent que homes i dones comparteixin responsabilitats. En el nostre

primer pla d'actuació només parlàvem de promoció de la dona, que veiem que és un concepte que ajuda a pescar la gent que no pot seguir: promocionem dones que han estat invisibles. D'una altra banda, jurídicament, la promoció permet fer lleis en positiu, mesures legals que es necessiten quan hi ha una discriminació.

—Com ara, quina?

—Per exemple, hem tingut dos casos molt importants i hem actuat en aquesta línia de promoció per evitar la discriminació en la llei. Un ha estat la modificació del Dret Civil Català en l'article 23 de la compilació, en el qual, pel que fa a la separació de béns, el jutge pot decretar que una part del patrimoni pertany al cònjuge que no ha treballat i que ha estat a casa —que normalment és la dona—. Per tant, en un procés de divorci, la dona té dret a participar en el patrimoni que, per la separació de

béns, està a nom del marit però que han fet tots dos.

Una altra modificació que hem fet, també en el dret civil, és que, quan no hi havia testament, a la dona no li quedava res, i tot el patrimoni familiar passava als fills. En aquest moment, si no hi ha testament, la dona té l'usdefruit de tot el patrimoni: la propietat és dels fills però ella en té l'usdefruit.

"Fa vuit anys vam fer un estudi sobre els maltractaments i els enquestats deien que això era un conflicte de parella, que la gent no s'hi havia de posar. Ara tothom està disposat a dir que això no pot ser."

—*I en el món laboral, com s'assegura la igualtat d'oportunitats?*

—Lògicament, cal fer lleis que evitin que hi hagi discriminació. En el món laboral hi ha discriminacions salarials, discriminacions de pujada de categoria dintre de l'empresa, com diu la teoria americana del sostre de vidre, segons la qual les dones tenen un sostre, que és de vidre i per això no es veu, però que hi és i no els deixa pujar dintre l'empresa. I ara hi ha una altra teoria que és la de les arenes movedisses, segons la qual quan una dona està ben situada a nivell laboral o familiar o li ve un procés de separació o té un fill, s'hi ha de dedicar. Així, la dona no està mai en estabilitat, perquè d'una banda té la vessant professional, però també té la familiar. En la línia de discriminació laboral també hi ha la salarial, que arriba fins a un 30%, cosa que no hauríem pensat mai que poguésser. Moltes vegades quan una dona arriba a un nivell alt, en compte de nomenar-la directora general la nomenen adjunta i això representa un 30% del salari. Això no passa solament a Catalunya, passa a tot Europa, però hi és i no hi comptàvem, amb aquestes discriminacions, que són indirectes i que vénen només pel fet de ser dona. I un altre problema és la maternitat. L'altre dia va venir una dona que diu que li van dir, "escolta, si has de tenir un altre fill, et canviarem aquest contracte i te'n farem un altre de diferent i t'abaixarem de categoria". Això sí que es pot denunciar. Això no és legal i es poden fer accions contra les empreses.

—*Si tens contracte, sí, però si ets una noia de 26 anys que busques feina i et diuen "és que com que estàs en edat de tenir fills..."*

—Es una discriminació indirecta.

—Indirecta?

—Quan és directa, que és aquesta salarial, és clara. Però quan és indirecta, com aquesta, quan et fan una enquesta sobre maternitat i acabat et diuen "mira, hi ha tres places i les hi donem als nois". Això és difícil. És clar, si l'empresa agafa els nois perquè es pensa que tenen menys feina a casa... És una discriminació indirecta que pateixen les joves.

—*No es pot evitar?*

—Home, és difícil. Ha de ser que elles siguin molt conscients, que ho vagin denunciant. I ja es va denunciant. Vénen moltes mares i àvies dient: "Sí, això ha passat a casa nostra". Però les dones joves, fins que no els hi passa, no en són conscients. Primer de tot: quan una dona s'enamora, això ja és un handicap, perquè torna a recuperar una responsabilitat privada, que en la seva etapa de formació no hi pensava. Perquè una de les més importants discriminacions és que, a Catalunya, de cada tres dones que treballen fora de casa, dues fan totes les feines de la casa. Això vol dir que les

dones han de fer una bona feina al carrer i una bona feina a casa perquè altrament la societat diu que no són bones professionals.

—*Això també és un codi de família com els del Marroc o Algèria, no?*

—El que passa és que això és una cosa acceptada com a aprenentatge per la societat i el que hem d'aconseguir és que la societat vagi acceptant aquests canvis d'una manera normalitzada. També tenim un altre cas, que és el dels maltractaments. Els mitjans de comunicació ho heu posat sobre la taula, i, malauradament a base de sang i víctimes, han vist que això no pot continuar. Però nosaltres fa vuit anys vam fer un estudi i la gent deia que això era un conflicte de parella, que la gent no s'hi podia posar. Ara tothom està disposat a dir que això no pot continuar, que no pot ser. Podem dir, doncs, que això va bé. Però també depèn molt de les accions positives que fem, de la tasca que fem les institucions...

En aquest cas jo crec que les mesures polítiques sempre es prenen quan la societat ja ha avançat o al mateix temps que avança. Jo diria que la política d'igualtat d'oportunitats i de promoció de les dones van acompanyant el procés i en algun cas avançant-se una mica.

—*El maltractament és un exemple que demostra que la política va una mica endarrerida respecte la societat.*

—Però pensa que en el nostre primer pla d'actuació, el primer punt va ser aquest, però no hi podíem fer més perquè la societat considerava que era una qüestió de parella. I quan les dones ho anaven a denunciar, la gent els deia "dona, ves a casa i posa't d'acord amb el teu marit". Però si aquest senyor és alcohòlic, no hi ha solució possible.

—*I diu que la Generalitat no feia més perquè la societat...*

—no podia. La societat estava estancada. Pensava que això era un conflicte de parella i que... Home, s'ha treballat amb els mossos d'esquadra... Però és clar, ara hem entrat en una etapa molt més important perquè es treballa en una comissió dintre del govern, on hi ha Justícia, Sanitat, Ensenyament, l'ICD, que pertany a Presidència, i Benestar Social per intentar trobar un protocol i que, des del moment de la denúncia fins el final, es pugui atendre aquestes famílies d'una manera completa i una manera específica. Ara treballem en la línia de la prevenció, en la línia de resoldre els casos que hi hagi i promoure denúncies i en la línia d'eradicar la situació, ara que hi ha una sensibilització. Però de totes maneres, aquesta setmana trobem que a TV3 passen un anunci de pastas La Família que indueix totalment al maltractament. És curiós, oi?

—*I què fa l'Institut Català de la Dona?*

**"En política,
no hi ha cap
dona que no
sigui pactada.
Això fa que
moltes vegades
les dones se
sentin més
favorables a les
persones que les
han triat que no
pas a les que
representen."**

—Hem fet una denúncia i hem demanat a l'empresa que retirin l'anunci. Aquest anunci era senzillament una família que és a taula dinant i la dona porta un plat de pasta i el marit li'l tira pel cap perquè no li agrada. Vull dir que és un maltractament que es pot produir en moltes famílies, perquè el marit ha begut o perquè està cansat o ha dinat fora o ha fet un aperitiu... I això passa ara que hi ha molta més sensibilitat.

—*La xifra de maltractaments ha pujat?*

—S'ha estabilitzat i s'han denunciat més casos. I veurem que, a la llarga, hi haurà menys casos perquè a la gent li farà vergonya, però hi haurà també més denúncies i caldrà ajudar-les per poder tractar el cas el primer any i no després de set anys. En el fons, el problema és la invisibilitat de les dones en la nostra societat. Les dones treballen, tenen carreres professionals, etc., però encara es parla de la dona empresària, de la dona no-se-què. No han arribat a ser un col·lectiu. D'altra banda, veiem que en el món social hi ha 750 associacions de dones a

Catalunya i que van de mestresses de casa a qualsevol tipus de dones. Però les institucions públiques tampoc no ho tenim fàcil. Públicament, és necessari que hi hagi uns models que la gent del carrer trobi positius. En el món de la política, per exemple, que és el que més es veu, encara no hi ha una presència de dones dintre de la normalitat, igual que hi són els homes.

—*Parlem de la dona a la política. Al Parlament Europeu hi ha un 25% de dones i, en canvi, a Catalunya, solament n'hi ha un 16%.*

—Sí, encara és escassa la presència activa de les dones en el món polític català, igual que en l'espanyol. Les dones encara hi van com a quota, no? I, és clar, les dones-quota són una cosa que va servir per avançar quan el Partit Socialista ho va posar, però ara aquestes dones-quota s'han convertit en dones pactades. És a dir, són dones que, per dir-ho d'alguna manera, estan sotmeses. Una cosa és mantenir lleialtat als partits

—**A Catalunya, hi ha el doble de dones aturades que d'homes.**

—**Sí, però les mesures del Primer Pla d'Ocupació europeu em fan confiar que hi ha solucions per als aturats de llarga durada, les dones i els joves. Perquè ara es parla molt de les 35 hores però jo crec que això és una mesura que han tret a França perquè en aquests moments tenen una situació molt crítica i diuen "a veure si aquesta mesura desperta la il·lusió". Però nosaltres necessitem formar bé la gent, les dones i els joves.**

xo a dones-quota i a dones pactades no ho faig com a crítica sinó com una cosa una mica passada. Nosaltres, a Convergència Democràtica de Catalunya, no volem la quota perquè vam veure que les quotes només ens servien per obligar una sèrie de dones a fer una activitat. Si el partit vol que una dona sigui alcaldessa i ella no ho vol ser, és inútil. I això ens ha passat.

—*Però també hi deu haver casos de dones que voldran ser alcaldesses i el partit no les deixa.*

—Jo li diria que no n'hi ha pas tantes. Ara el partit promou la participació de les dones en les llistes locals. I a nosaltres, més que la quota, ens funciona molt bé que una secció del partit dedicada a la dona ajudi i formi dones que volen fer política. No és tan fàcil que una dona s'hi posi, en política. Així com a un home el vas a buscar i es presenta com alcalde, a una dona, si no l'ajudes i no la formes, és més difícil que accepti una responsabilitat política.

i una altra cosa és sotmetre-s'hi. Quan els homes es posen d'acord que hi vagi un tipus de dones a la llista, malament. Però això és una cosa que també anirà passant. Com més dones entrin a les llistes, amb més normalitat actuaran aquestes dones. El problema són les dones-quota i les dones pactades que acaben, moltes vegades, essent dones-florera. Encara que totes hem estat alguna vegada dones-quota. Però això es va superant.

—*Alguna dona pactada?*

—Totes. No hi ha cap dona que no sigui pactada. Pràcticament totes. Perquè ja sabem que són les bases les que fan les llistes, però últimament, es decideix a dalt de tot, oi? Això fa que moltes vegades les dones se sentin més favorables o més d'acord amb les persones que les han triades que no pas amb les que representen. Aquí, la qüestió és que les polítiques se sentin representants.

—*Em sembla que quan parla de dones pactades i dones-florera, parla més com a militant de Convergència que critica altres partits que no com a dona.*

—No, quan em referei-

Roda ritual del foc

Per Sant Joan, molts pobles fan festes on el foc té un lloc destacat. Hem volgut aprofitar l'avinentsa per recordar altres celebracions on aquest element també és protagonista.

Sembla que pertot de les nostres terres –i també fora– els habitants del País Valencià tenim fama de molt i bons festers. Ara, si hi ha cap element comú en totes les nostres manifestacions festives, és el foc, sobretot en les seues manifestacions més sonores i artístiques: traques, coets, castells de foc..., fins al punt que no hi pràcticament celebració pública –ni, a voltes, privada– sense pirotecnia.

Però la nostra intenció és, ací i ara, de reportar un seguit de festes populars en les quals el foc, sobretot en forma d'ingents fogueres, constitueix l'essència mateixa de la celebració. Dos són els pols més importants que centren les festes del foc: les fogueres d'hivern, que tenen la festivitat de Sant Antoni Abat –del porquet, segons la nomenclatura popular– de punt de referència i, els focs del solstici d'estiu, amb les celebracions de les revetles de Sant Joan d'eix vertebrador.

Les fogueres de Sant Antoni s'estenen per tota la geografia valenciana: Alginet, Albaida, Catarroja, Gavarda, Ademús..., però per l'espectacularitat de les manifestacions, val la pena que ens centrem en les festes de la ciutat de Canals, a la comarca de la Costera, i en les de Vilanova d'Alcolea, a la Plana Alta.

A Canals, la pira que acabarà cremant té unes dimensions extraordinàries, més de vint metres d'alçada i la seua visió resulta extraordinàriament plàstica: un perfecte con vertical, construït amb troncs de pi secs i cobert de pinassa verda, és rematat a tall de floró amb taronger en flor. Des de ja fa un temps, el dia de Cap d'Any s'inicia la construcció de la pira que haurà d'estar llesta el 16 de gener, inici de les festes patronals. Estretament unida a la foguera de Sant Antoni hi ha la celebració dels "parells", en record dels parells d'animals que els habitants de Canals d'altre temps cedien per a llaurar la terra del sant. També s'hi llança el porquet, perquè siga nodrit pels veïns, i que acabarà rifant-se.

En canvi, a Vilanova d'Alcolea,

com a preludi de la celebració, calen foc a la ingent foguera dels majorals, una alzina central envoltada d'argelagues que han muntat durant la mateixa vesprada. Ja el dia de la festa, i pel lloc on ha de passar la processó, es munten una sèrie de fogueres a les quals aniran botant foc a mesura que aquesta avance. Llavors, els efectes de l'any, muntats sobre cavalls i corsers abillats a l'antiga: gualdrapes de seda brodades amb fils d'or i argent, lluentons i espillets, cabotada de flors i retranques de cintes, després de l'oració del Pare Nostre i d'haver escoltat la clàssica invocació, "Sant Anton, /Sant dit-xós,/ fes que els porquets/ siguen grossos/ i menjadors", cavalquen a tot córrer per saltar—cavall gent—les fogueres disposades tot al llarg del recorregut. Una vegada acabat això i, havent tornat el guió del sant a l'abadia, té lloc el "tropell" o cursa de cavalls. Cada corser busca el camí que li sembla més curt per aconseguir el premi: la "coqueta de tarro"—feta amb sucre, ametlla i neula— que hi ha a la meta, és a dir, al "banc" disposat sota els balcons de la casa del recitor el poble.

Sens dubte, la nostra festa més emblemàtica, una autèntica apoteosi del foc que, un any i un altre, es planta a més de mig centenar de poblacions valencianes, justifica que, en aquesta ocasió, no fem sinó esmentar-la, tant més que ja ha estat objecte d'articles monogràfics en números anteriors d'aquesta mateixa publicació.

L'altre pol de les festes valencianes del foc és la nit màgica de Sant Joan. És la nit més curta de l'any, quan l'aigua de fonts, de rius i, sobretot, de la mar té el poder de fecundar les fembres; just en el moment en què la rosada guareix malalties inguaribles; la nit misteriosa en la qual naix el trèvol de les quatre fulles, símbol inequívoc de la bona sort.

També aquesta celebració —que sens dubte es remunta a pràctiques de caràcter esotèric i pagà— s'estén per tot el País Valencià, sobretot a la zona més costanera. Són innumbrables les fogueres muntades perquè hom hi salti amb la finali-

F. FLUXIA

F. FLUXIA

tat de foragitar els malefics que pugen assetjar-nos durant tot l'any. I si la foguera crema ran mateix de l'aigua de la mar —que és on se n'emplacen alguns centenars— el ritu s'arredoneix amb la pràctica de deixar que arriben fins als peus nus dels congregats les nou onades que completaran la purificació desitjada.

Però parlar de les fogueres de Sant Joan requereix unes mencions específiques: els focs de Xàbia, a la comarca de la Marina Alta, i les fogueres de Sant Joan d'Alacant. A Xàbia, l'especificitat de la celebració consisteix, entre més coses, en actes com ara l'ofrena de "ràims i bacores" (fruits

Dalt imatge d'una 'bellea del foc' d'Alacant.

Al centre i baix, les fogueres d'Alacant que es cremen la nit de Sant Joan.

Les fogueres d'Alacant remunten al 1928. Des d'aquell moment, hom va voler atorgar a les fogueres un estatut semblant al de les falles de la ciutat de València.

tan de la terra, tan mediterranis) al sant patró tot implorant-ne la bondat de les collites. I el ritual de saltar el foc —que segons la tradició dona sort i prosperitat— va a càrrec de joves amb el cap coronat d'heura proveïda de petites flors blanques, que evoquen en l'espectador unes reminiscències d'un clar encuny clàssic. I després de la crema, tots a menjar "faves torrades", que segons sap tothom, és la millor manera de conjurar els bons esperits amb vista a afavorir la presència dels diners, que si bé és veritat que no porten la felicitat, sí que hi contribueixen força.

La metamorfosi de la festa.

El costum d'encendre fogueres a Alacant que, amb el pas del temps havia adquirit el caràcter de gran festa urbana, quallà l'any 1928 quan hom considerà la possibilitat d'atorgar-li un estatut semblant al de les falles de la ciutat de València. No calia sinó transformar les piles informes de materials combustibles en estructures decoratives a base de ninots amb característiques satíriques semblants als de la capital del País. A partir d'ací anaren creant-se les diverses "comissions de foguerers". L'any 1932 hom iniciava l'elecció d'una "bellea del foc", semblant a la fallera major de València. La instal·lació de "barraques" com a

centres de promoció popular de la festa contribueixen extraordinàriament a traure al carrer l'alegria i la joia de viure. Pel que fa a la gastronomia, cal tenir present que a Alacant, la famosa "coca de Sant Joan" presenta unes característiques que la fan molt diferent del típic dolç d'algunes altres contrades: coca guarnida amb pebrera, tomaca i tonyina salada, tot cuit al forn.

Però hi ha moltes més celebracions en què el foc té un relleu especial. Així a la petita població de la Iessa, a la comarca dels Serrans, encara hi ha el costum medieval d'encendre fogueres i alimares (*almenares*, en la seua adaptació al castellà local) a la porta de casa la vespra de la patrona de la localitat, la Mare de Déu del Carme. Les alimares, fogueres que es feien antigament com a senyals en talaies i llocs elevats, són ací com una mena de grans canelobres de ferro, amb un final en forma de tendur, sobre els quals es diposen els focs.

A Agullent, poble de la Vall d'Albaida, dins les festes locals es commemora el miracle de la llàntia, en què el foc té un paper preponderant, com a recordatori de la llàntia miraculosa amb l'oli de la qual els agullentins s'ungiren i sanaren durant la pesta de l'any 1600. Xiquets i majors pugen en

romiatge a l'ermita duent a les mans, i girant-les contínuament per atiar el foc, les "falles", que no són altra cosa que trossos d'esportins vells com els que s'utilitzaven en les almàsseres per aixafar les olives.

Paga la pena també de reportar la baixada de la Mare de Déu de Gràcia, a Biar, a la comarca de l'Alcoià. La vesprada del dia 11 de maig, després d'acabada l'entrada de moros i cristians, els capitans de les comparses, els majordoms de la Confraria de la Mare de Déu i les autoritats es dirigeixen a l'ermita per baixar la imatge en processó fins al poble. La resta de la gent es congrega a l'entrada de la vila, no sols per rebre la venerada imatge, sinó sobretot, per contemplar l'extraordinari espectacle de les fogueres enceses en les muntanyes que envolten Biar: més de cinc-centes fogueres controlades encenen els foguerers en tots els cims de les serres que circumden la població, a les quals han d'afegir-se'n moltes més que hom encén en els marges dels camins per on davalla la imatge.

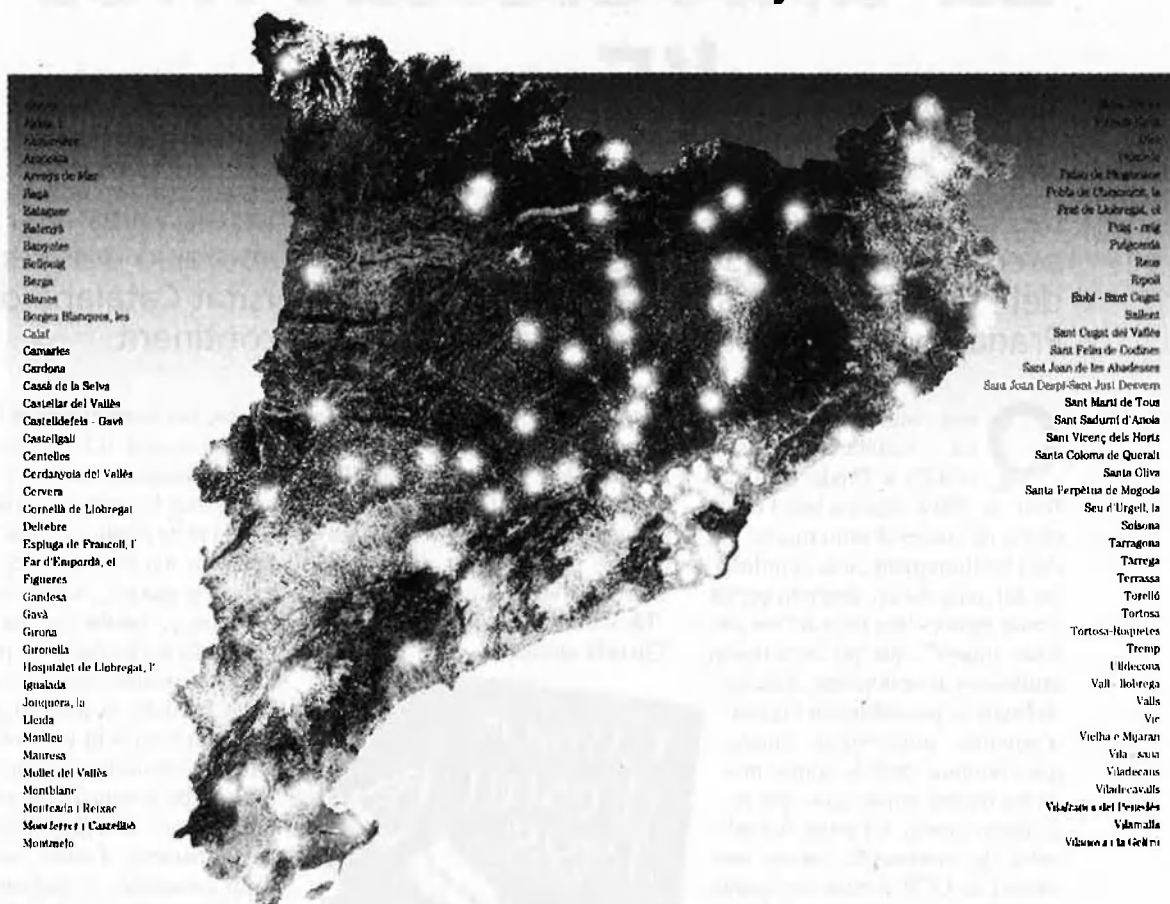
La relació dels focs de festa valencians podria fer-se inacabable: el trasllat de les imatges a Alfara d'Algímia, a la comarca del Camp de Morvedre; la nit de les fogueres, el 22 d'abril, a Onil, a la comarca de l'Alcoià; la nit de l'albada de la ciutat d'Elx, que preludia les celebracions del Misteri i de la festa... I això sense oblidar manifestacions com ara els bous embolats: corregudes nocturnes de bous de carrer amb dues boles de foc a les banyes, típiques de molts pobles valencians, en especial de les rodalies de la capital del país, o les cordades, no menys espectaculars: diversió en la nit d'una festa, consistent a botar foc a diverses eixides d'enfilalls de coets que es desprenen encesos d'una corda penjada de banda a banda d'una plaça o carrer —com ara la cèlebre cordada de Paterna, a l'Horta.

Si el foc és la força regeneradora, al País Valencià n'anem ben servits.

Joan E. Pellicer

Generalitat de Catalunya

OFERTA DE SÒL INDUSTRIAL

Localitzar la seva empresa arreu de Catalunya, no és cap problema!

PARLEM-NE

Obtingui els avantatges que ofereix cada lloc

Tenim emplaçaments al sistema central, al mig dels grans punts de distribució, a prop d'indústries bàsiques, en ciutats especialitzades en un determinat camp, en ciutats mitjanes

molt agradoses i de forta tradició industrial i en comarques de base agrícola on es respira un singular esperit de treball i que estan estretament comunicades, arreu!

Tracte a mida, segons el tipus d'inversió, els llocs de treball, l'activitat i el seu emplaçament a Catalunya

INSTITUT CATALÀ DEL SÒL
Còrsega, 289, 6è. - 08008 Barcelona
Tel. 900 60 70 70

La universitat més gran d'Europa

Les universitats que participen en l'Institut Joan Lluís Vives ofereixen més de 450 cursos per l'estiu. La col·laboració dels centres del Principat, les Illes, el País Valencià i la Universitat Catalana de Prada reuneix la borsa de crèdits més gran del continent.

Quan començà la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada de Conflent, el 1969, aquesta era l'única oferta de cursos d'estiu que es podien fer lliurement. Sota la influència del maig del 68, sorgiren per tot l'estat francès una sèrie d'"universitats lliures", que no demanaven titulacions ni en donaven. Ara, la de Prada és possiblement l'única d'aquelles universitats lliures que continua, però és només una de les moltes universitats que organitzen cursos a l'estiu. Actualment, la vintena de cursos que ofereix la UCE també representa una petita part de l'oferta global de les universitats dels Països Catalans. La suma dels cursos que ofereixen els centres del Principat, del País Valencià i de les Illes, a més de la UCE, fa més de 450 cursos que es reparteixen per tot el territori: Maó, Cocentaina, Morella o la Seu d'Urgell són només quatre de les 29 localitats que acullen cursos aquest estiu. La coordinació de totes les universitats del territori de parla catalana en l'Institut Joan Lluís Vives permet que els alumnes puguin fer cursos que ofereixen crèdits per assignatures de lliure configuració en universitats diferents de les seves. És a dir, que un alumne de la Universitat d'Alacant pot fer un curs en la Universitat Internacional de Menorca Illa del Rei (UIMIR) i obtenir-ne uns crèdits que li serviran per als estudis universitaris que fa a Alacant.

Aquesta borsa de crèdits fa que l'Institut Joan Lluís Vives representi l'oferta universitària més im-

portant d'Europa, com va destacar el mateix president de l'Institut, el rector de la Universitat de les Illes Balears, Llorenç Huguet, en la presentació de la "Guia dels cursos" (que es pot consultar a la pàgina web <http://www.ijlv.uji.es>).

Els cursos van adreçats a més de 330.000 alumnes

d'aquestes universitats, a professionals i, en alguns casos, a tot tipus de públic interessat en el seu contingut.

Sana competència. La coordinació entre les diferents universitats no impedeix que hi hagi una competència entre elles, que possiblement ha contribuït a augmentar la qualitat però també el nombre de

cursos. Un representant de la degana Universitat d'Estiu de Prada, Joan Maluquer, creu que "cada universitat ha anat definint el seu espai i hi ha públic per tots". El cas de Prada, diu Maluquer, és diferent a d'altres perquè, "a més de cursos acadèmics, també és un fòrum obert a la participació de polítics". El ressò mediàtic que aconsegueix la UCE també és molt major, precisament perquè hi van polítics i hi ha corresponents desplaçats pels mitjans de comunicació per atendre les seves intervencions i el desenvolupament d'altres activitats. Com a exemple, es pot dir que en la XXVIII edició de la UCE, va ser on el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Maria Pujals, va parlar per primera vegada de canviar la Llei del Català, que s'ha aprovat recentment.

Una altra característica de la UCE és que els cursos es plantegen des del punt de vista que afecten l'àmbit dels Països Catalans. Aquest criteri ja en singularitza els cursos, ja que la resta d'universitats d'estiu acostumen a presentar un continuisme respecte la feina acadèmica de tot l'any.

A la Universitat de Girona, per exemple, es fan cursos de tota mena però s'incideix especialment en la llengua i la literatura catalana, un àmbit que sempre ha centrat l'esforç de la UdG. Enguany, s'hi celebrarà, com cada dos anys, el Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes de Literatura Catalana Antiga.

Igual com aquest col·loqui és una

de les "joies" de la programació a Girona, la resta d'universitats també acostumen a fer cursos que tenen un continuïsmen d'un estiu a l'altre, de manera que aconseguixen captar un públic fidel. És el cas de l'Observatori Geopolític de la Universitat de Barcelona, que enguany inclourà cursos sobre el conflicte de Chiapas, el Magrib i la resolució del conflicte d'Irlanda del Nord, entre d'altres.

La preocupació per l'àmbit internacional és també present a la Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre, organitzada per una associació cívica que pretén així fer de Tortosa un punt d'encontre per als pobles de la Mediterrània en conflicte. Enguany celebren el quart curs sobre aquest espai amb el subtítol "Convivència, conflicte i diàleg".

El cas d'una universitat d'estiu promoguda per una associació o un ajuntament que demana el suport d'una o més universitats es dona també al Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs, a la UIMIR —on col·laboren les universitats de Barcelona i les Illes Balears— o a la mateixa UCE. La Universitat de València, per la seva banda, organitza tots els seus cursos a Gandia (la Safor), mentre que a València la universitat es quedarà buida fins el setembre. Del 21 al 25 d'aquest mes, la UV obrirà les portes amb un espai formatiu anomenat "La Nau dels estudiants", en què es parlarà d'associacionisme, medi ambient, rendiment acadèmic i societat i treball.

La llista de cursos agafa les més diverses matèries, des del tast de vins, a la Rovira i Virgili, fins a un curs sobre el gènere policíac en la literatura i el cinema ("El crim és rendible?"), a l'Autònoma de Barcelona, o una "Introducció a l'etologia dels primats", a la Seu d'Urgell.

Una oferta alternativa a tota la resta és la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), que utilitza Internet com a campus virtual. Durant els mesos de juliol i agost, estan programats dinou cursos de vint hores cadascú, en relació amb ciències empresarials, multimèdia i la comunicació, i la psicopedagogia i les humanitats.

ROSANNA PUCHADES

La diversitat de l'oferta ha de promoure una mobilitat dels estudiants i un transvasament de coneixements d'una universitat a una altra. Tanmateix, ara per ara, el percentatge d'estudiants que es mou de la seva universitat a una altra no és gaire destacable. El director dels cursos d'estiu de la UB, Carles Carreras, afirma que "hi ha més mobilitat de professors que d'estudiants". Segons es desprèn de les dades que l'Institut Joan Lluís Vives va reunir en l'"Enquesta sobre la difusió i la mobilitat en les activitats d'estiu" de l'any passat, els alumnes no acostumen a traslladar-se lluny del seu lloc de residència habitual. La mobilitat respecte a la universitat d'origen és més comuna perquè molts alumnes tenen el seu lloc de residència més a prop de la universitat on hi van a l'estiu que de la que normalment els acull.

Sí que s'aprecia, però, una mobilitat en les àrees de coneixement. La majoria d'estudiants es dediquen a l'estiu a matèries que no estudien durant el curs acadèmic.

També cal destacar que la majoria dels alumnes són dones —en totes les universitats d'estiu són majoria— i d'una edat mitjana de vint-i-set anys, cosa que indica que en els cursos s'inscriuen força professionals i estudiants que

Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs	Tel. 973 35 00 10
Cursos d'estiu al Palau Comtal de Cocentaina	96 590 93 23
Cursos d'estiu de la UIB	971 17 29 39
Cursos d'estiu de la Universitat Jaume I	964 34 56 98
Cursos d'estiu de l'ESCAC	93 212 15 62 / 212 40 76
Cursos d'estiu de l'IDEC	93 542 18 06
Els juliols de la Universitat de Barcelona	93 403 57 17
Fundació Politècnica de Catalunya	93 401 57 31
Jornades d'estiu. Forum Europeu de Benissa	96 590 93 23
Universitat Autònoma de Barcelona	93 581 23 93
Universitat Catalana d'Estiu	93 317 24 11
Universitat de Girona	972 41 80 75
Universitat de Perpinyà	07-33 468 66 21 73
Universitat d'estiu de Gandia	96 386 40 22 / 96 295 95 16
Universitat d'estiu de la Universitat de Lleida	973 70 21 06
Universitat d'estiu de les Terres de l'Ebre	977 51 06 83
Universitat Oberta de Catalunya	902 141 141
Universitat d'estiu Ramon Llull	93 253 04 50
Universitat d'estiu de Tarragona	977 55 80 00
Universitat d'estiu de Vic	93 886 12 22
Universitat Internacional de Menorca	971 35 27 80
Universitat tècnica d'estiu de Catalunya	93415 52 36

cursen els últims anys de carrera.

Segons Carles Carreras, l'avantatge més important de la coordinació de les diferents universitats en matèria d'informació és que així s'aconsegueix un "model d'estalvi i de cooperació, que dona un resultat notable".

Dalt, una edició anterior de la Universitat Catalana d'Estiu que se celebra a Prada. Baix, telèfons dels diferents cursos d'estiu.

Àlex Milian

Un país sense premsa

Un informe elaborat per a la Fundació Jaume Bofill assenyala que, a gairebé 25 anys de la mort del general Franco, la premsa diària dels Països Catalans no tan sols no ha contribuït a la vertebració del territori sinó que, a més, cedeix terreny davant la difusió creixent de la premsa de Madrid.

DAVID FERNÁNDEZ

L'informe ha estat elaborat pel sociòleg Salvador Cardús, amb la col·laboració de Lluís Tolosa, i és un estudi detallat de l'evolució de la premsa diària en cadascun dels territoris dels Països Catalans. A partir de l'anàlisi de la difusió de tots els diaris, s'ha pogut observar l'evolució dels fluxos informatius entre la premsa que s'edita a cada territori, la penetració de la premsa estatal i l'intercanvi de premsa entre els Països Catalans. L'objectiu és mostrar quins són els processos de vertebració territorial i d'interrelació cultural i política que han tingut lloc en l'estat de les autonomies.

Realitats diferents. Una de les primeres constatacions és que hi ha notables diferències entre Catalunya, el País Valencià i les Illes quant a realitat comunicativa. Pel que fa al Principat, del 1976 al 1996 s'ha donat un període de gran inestabilitat en què han aparegut 23 noves capçaleres i n'han desaparegut entre 25 i 30 —que són les que han tancat a tots els Països Catalans en aquest mateix període—. La difusió de la premsa diària ha pujat un 17% en aquest temps, però no tant gràcies a l'aparició de la premsa comarcal (30.000 exemplars) com a la irrupció de la de Madrid (135.000 exemplars). La premsa regional d'informació general ha perdut 30.000 exemplars diaris de difusió.

Al País Valencià, la difusió total de premsa ha crescut molt més que a Catalunya, ja que s'ha duplicat en el mateix període, i la premsa pròpia s'ha incrementat en un 62%. Ara bé, aquesta premsa pròpia no abasta tot el país sinó que concentra més d'un 90% de la seva difusió en la província d'origen (Castelló, València o Alacant).

Les Illes són la part dels Països Catalans on hi ha hagut un creixement més alt de la difusió de premsa (un 63%) i també on es llegeix més el diari, amb

EVOLUCIÓ DELS INTERCANVIS DE LA PREMSA ESTATAL I DELS PAÏSOS CATALANS

1976

En blau, proporcions de premsa d'àmbit estatal i fronterera. En negre, premsa barcelonina d'informació general i esportiva

1996

Si comparem els fluxos de 1976 i 1996 en els dos mapes, es pot veure que la influència de la premsa barcelonina continua essent gran a Catalunya i molt feble a la resta dels Països Catalans, així com ho són també les interrelacions dintre dels Països Catalans. S'observa, en canvi, l'increment espectacular de la premsa estatal al País Valencià, a les Illes i especialment al Principat.

150 diaris per cada 1.000 habitants el 1996 (Catalunya, 127 i País Valencià, 85).

La premsa de Madrid. Amb el desenvolupament de l'Espanya de les autonomies, la influència de la premsa de Madrid a la resta de l'estat s'ha multiplicat per 3 des del 1976 fins al 1996. Aquesta influència és especialment significativa als Països Catalans. A Catalunya, per exemple, el 1976 es difonia 8.203 exemplars diaris d'aquesta premsa que representava només un 1,2% del mercat. El 1996 la situació era ben diferent: amb 83.562 exemplars diaris i una quota de mercat del 10,8%. Però si s'hi suma la premsa econòmica i esportiva, la penetració ha arribat al 17,5% del mercat.

També tenint en compte la premsa d'informació general més l'especialitzada, a les Illes la premsa de Madrid ha passat de tenir el 9,9% del mercat a un 32,4% i al País Valencià, que ja paria d'un nivell alt (el 22,1%), ha arribat gairebé al 40%.

La premsa esportiva. Aquest tipus de premsa té un relleu especial en l'anàlisi de les interdependències comunicatives per la seva importància simbòlica i el seu impacte social. Per aquest motiu, una dada que crida l'atenció en l'estudi és que el diari *Marca* difonia a Catalunya el 1996 més del doble d'exemplars que qualsevol altre diari comarcal o local. Afegint la difusió del *Marca* (28.763 exemplars) a la de l'As (12.582 exemplars), ambdós diaris es-

portius madrilenys superen la de l'Avui. Al País Valencià, el *Marca* és el diari amb més difusió després de *Las Provincias*. A les Illes Balears, el creixement de la premsa esportiva en aquests vint anys ha estat moderat, s'ha multiplicat per 2,5 amb una participació important, en aquest cas, de l'editada a Barcelona.

Prensa dels Països Catalans? L'intercanvi de premsa entre els territoris dels Països Catalans és irrellevant des del punt de vista numèric i unidireccional pel que fa als fluxos. El 1996 només representa el 2,3% de tota la premsa difosa al conjunt d'aquests territoris. Bàsicament és premsa barcelonina que va a les Illes Balears o al País Valencià, en total uns 6.477 exemplars diaris, aproximadament un 0,5% que no ha variat en vint anys. L'1,8% restant correspon a la premsa esportiva també barcelonina, que ha augmentat el triple des del 1976. El que és més rellevant, però, és que la premsa de la resta de l'estat als Països Catalans representa un 24,6%.

A Catalunya, de tota manera, existeix una premsa, sense entrar en la seva perspectiva i continguts, que arriba a tot el territori del Principat. En canvi, al País Valencià i a les Illes la premsa pròpia és estrictament provincial o insular amb edicions locals i comarcals. Paradoxalment, ha estat un diari vingut de Madrid, *El País*, l'únic que en la seva edició de València té una funció de construcció de la realitat autonòmica global. Un altre exemple en aquest sentit del País Valencià ha estat la influència del diari *La Verdad* de Múrcia a Alacant, on el 1996 venia el doble que els diaris valencians *Levante* i *Las Provincias* junts. En la mesura que la premsa és un mirall de la realitat social i política es pot concloure que la integració dels Països Catalans a l'estat és més avançada ara que fa vint anys. Aquest informe, que conté força dades per a la reflexió, es presentarà el proper 30 de juny a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Albert Punsola

FUS Grup de Fundacions
Carrer Provença, 234. 08037 Barcelona
Telèfon: 93 458 87 00/93 458 30 04
Fax: 93 458 87 08/93 458 87 10
E-mail: fbofill@fus.org

Un estudi exhaustiu

És la primera vegada que s'estudia d'una manera tan exhaustiva la realitat de la premsa als Països Catalans. D'entrada, l'àmbit d'estudi és poc habitual i també ho és el fet d'agafar un període històric tan llarg (1976-1996) que correspon a un cicle polític que s'inicia amb la transició i acaba amb la victòria del PP a les eleccions generals. Però cal destacar molt especialment que s'han tingut en compte tots els diaris publicats als Països Catalans en aquest període, tant els de vida efímera com aquells més consolidats, i també aquella premsa de Madrid o d'altres indrets de l'estat que es ven en els quioscos del nostre país.

Les 90 taules que s'han elaborat permeten conèixer la difusió per cada any i diari, les taxes de difusió per cada mil habitants, els índexs de creixement i les difusions relatives per períodes quinquennals. Aquesta voluntat d'exhaustivitat ha comportat diverses dificultats per la manca d'informació oficial sobre la difusió d'algun diari que ha estat pal·liada anant directament a les fonts i parlant amb les persones que van ser responsables de cada publicació en el període objecte d'estudi.

Aquest estudi, a banda de les conclusions i reflexions que comportarà sobre la difusió de la premsa als Països Catalans, a nivell acadèmic posa a l'abast de futurs estudiosos un material de primera magnitud, inexistent fins ara, que pot ser de gran utilitat per a posteriors treballs.

L'espai de Mallorca al Principat

El Consell de Mallorca inaugurarà el proper setembre a Barcelona l'Espai Mallorca, un centre que aspira a difondre la realitat mallorquina, especialment els seus productes culturals, entre tots el ciutadans del Principat.

ARXIU / PERE BOTA

Damià Pons (PSM), president de la Comissió de Cultura del Consell de Mallorca. Pons ha aconseguit un dels seus objectius estratègics: la creació de l'Espai Mallorca a Barcelona.

L'Espai Mallorca, creat pel Consell de Mallorca amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya serà inaugurat a Barcelona el mes de setembre, coincidint amb les festes de la Mercè. Si no hi ha canvis a última hora, gens probables per altra banda, el 25 de setembre obrirà per primer cop les portes el centre que es dedicarà a la promoció dels productes culturals de Mallorca, en un ampli local situat al carrer del Carme, cantonada amb el carrer Roig.

El passat 10 de juny se signava a Palma el conveni entre el Consell de Mallorca (Damià Pons, president de la Comissió de Cul-

tura), el Gremi d'Editors (presidit per Francesc Moll), la Caixa (amb Francesc Conrado de Villalonga com a màxim responsable de l'entitat financera a les Illes), el Foment del Turisme de Mallorca (el seu president Miquel Vicens), l'Associació Independent de Galeries d'Art de Balears (presidida pel galerista Joan Guaita), l'editorial Di7 Grup d'Edició (Antoni Pons) i el segell musical Produccions Blau (Miquel Àngel Sancho), que són totes les entitats que s'han mostrat disposades a fer costat i empenyer perquè aquesta idea pugui convertir-se en realitat.

L'objectiu fonamental de l'Es-

pai Mallorca és oferir als ciutadans de Catalunya –i molt especialment als de Barcelona– la possibilitat de conèixer i adquirir tots els productes culturals –llibres, CD, artesanía...– que es fan a l'Illa i que, per diversos motius, fins ara han tengut una distribució difícil o, en no pocs casos, nul·la al Principat. Paral·lelament, l'Espai serà un centre difusor de la realitat illenca, que oferirà informació turística cultural i que intentarà aglutinar tot tipus d'activitats dels mallorquins residents a Barcelona i a Catalunya en general.

Per fer possibles aquests objectius, l'Espai Mallorca disposarà d'una llibreria, una botiga, una sala d'exposicions, una cafeteria-restaurant (amb productes de la terra), i l'aparell administratiu i de gestió que anirà a càrrec del gestor, Gabriel Huguet, d'un assessor, l'escriptor Sebastià Alzamora, i d'una especialista en biblioteconomia, Elisensa Mercer.

Cada una de les entitats signants del conveni pel qual es crea l'Espai Mallorca aportaran un membre al consell de coordinació, que serà l'encarregat de supervisar i coordinar totes les activitats.

Una vella aspiració. L'Espai Mallorca és la concreció d'una vella aspiració del món cultural, especialment dels editors, de Mallorca des de fa molts anys. Quan el 1995 se signà el Pacte de Progrés entre el PSOE, PSM, UM i EU, que possibilità un govern de centre-esquerra nacionalista

en el Consell de Mallorca, el president de la Comissió de Cultura d'aquesta institució, Damià Pons (PSM) es posà com a gran objectiu, aconseguir aquest espai difusor de la cultura mallorquina al Principat. Han hagut de passar tres anys sencers de difícils negociacions per veure convertida en realitat aquesta aspiració. Les bones relacions entre els nacionalistes del PSM i de CDC hi han tengut molt a veure, com han manifestat públicament en diverses ocasions responsables de les dues formacions.

El marc que ha fet possible l'Espai Mallorca va ser l'oficialització, l'abril passat a Barcelona, del conveni de col·laboració signat per Maria Antònia Munar, presidenta del Consell de Mallorca, i per Joan Maria Pujals, conseller de Cultura de la Generalitat, amb la presència del president de la Comissió de Cultura del Consell mallorquí, Damià Pons, i del director general de Promoció Cultural de la Generalitat, Vicenç Villatoro. Dels setze punts de col·laboració que preveu el conveni, un n'era, precisament, la creació de l'Espai Mallorca.

Importància. Si s'observen les associacions que ompliran de contingut l'Espai Mallorca, s'hi poden veure els editors, el Foment del Turisme, la producció musical i els galeristes d'art. No és, ni de bon tros, una presència testimonial. Tots aquests sectors han patit a Mallorca, i a Balears, els condicionants de la poca potència demogràfica i, sobretot, la manca d'un actiu suport institucional.

Mallorca té uns 600.000 habitants i poc més de 700.000 totes les Balears, la qual cosa dona un univers de públic potencial consumidor de productes culturals realment petit. Així, tots els àmbits productors de cultura se senten una mica discriminats: altres activitats econòmiques –l'exportació de la patata, per exemple– han tengut el suport decidit de les institucions autonòmiques quan han anat a fora –a les fires de l'estat o a les internacionals– a

MIREIA MARGENAT

vendre. La cultura, en canvi, l'única atenció que ha rebut s'ha reduït gairebé a actes molts concrets –suport a l'edició, alguna exposició...– que si bé han ajudat

iniciatives concretes, mai no han creat les bases d'una vertadera indústria cultural. Un dels signants del conveni sol dir, amb certa ironia: “el que nosaltres reclamam de les institucions no és res que no existesqui, sinó simplement que ens tractin, com a mínim, igual que als pagesos productors de patates, que ens ajuden a exportar...”

Per superar aquestes greus mancances estructurals, quan Damià Pons es va fer càrrec de la Comissió de Cultura del Consell mallorquí intentà, precisament, crear l'estructura que donàs suport a l'exportació de productes culturals cap aquell mercat més gran que és el que de manera natural ha d'acollir-los: el de tot l'àmbit català i especialment el del Principat. L'Espai Mallorca n'és la primera passa.

Miquel Payeras

Façana de l'edifici que acollirà l'Espai Mallorca, situat al carrer del Carme, cantonada amb el carrer Roig, a Barcelona. L'Espai serà el centre a partir del qual el Consell de Mallorca espera poder difondre els productes culturals de l'illa a Catalunya.

Premis Jaume d'Urgell

II PREMI DE VÍDEO PROFESSIONAL

BASES

1. Participació. Poden participar en el premi tot aquells autors individuals o col·lectius que presenten un treball videogràfic en llengua catalana, que no hagi estat premiat en cap concurs anterior i que promogui l'enfortiment de les relacions culturals i d'amistat entre els pobles de parla catalana, així com aquells treballs que contribueixin a la projecció de la cultura catalana arreu del món.

2. Dotació.

1r premi: 1.000.000 pessetes

2n premi: 250.000 pessetes

La data límit de presentació de treballs serà els dia 30 de juny a les 14 h. Aquest premi es lliurarà a Balaguer la nit del 24 de juliol en el transcurs de la festa sopar "Nit dels Premis Jaume d'Urgell"

Per a més informació:

Consell Comarcal de la Noguera
Tel. 973/448933

Diputació
de Lleida

CONSELL COMARCAL
DE LA NOGUERA

Joan Baptista Basset

El 29 de juny de 1707, poques setmanes després de la derrota d'Almansa, Felip V derogava els Furs de València. Aprofitant l'efemèride, EL TEMPS recupera la memòria de qui fou el més aferrissat oponent a l'ocupació borbònica: Joan Baptista Basset.

Joan Baptista Basset i Ramos va nèixer l'any 1654 a Alboraia (l'Horta Nord), en el si d'una família d'artesans. El seu pare, Joan Basset, era fuster, escultor i daurador d'imatges i retaules. La seua mare es deia Esperança Ramos.

Sabem ben poc de la seua infantesa i primera joventut. Que parlava valencià ho certifica l'historiador botifler Minana quan diu d'ell, despectivament, que era "*perito en la lengua del país*". La primera data certa que en tenim és que abans del 1670 es va veure implicat en una mort, potser per un duel, molt característics de l'època, i es va haver d'"acollir a sagrat" —és a dir, refugiar-se en una església per defugir la detenció— i possiblement acceptar la permuta de la condemna pel servei al rei a Itàlia, enrolat als *tercios*. Des dels disset als quaranta anys, va participar en campanyes militars, primer a Itàlia i després a Alemanya i Hongria. Hi va

conèixer el príncep de Hessen-Darmstadt, senyor d'un petit estat alemany al servei dels exèrcits dels Habsburg que li oferí la seua protecció i, adonant-se de les capacitats del jove Basset per a l'enginyeria, el va impulsar a realitzar una sèrie d'estudis matemàtics, fins assolir el grau d'enginyer i l'especialitat en tàctiques d'artilleria.

L'any 1695, el príncep de Hessen-Darmstadt fou nomenat pel rei Carles II virrei de Catalunya, i en traslladar-se a Barcelona es va endur amb ell Joan Baptista Basset entrat ja a l'edat madura i envoltat d'un elevat prestigi militar, de manera que ràpidament va passar a formar part de l'estat major del nou virrei en la lluita per rebutjar una nova invasió francesa que va penetrar en les terres del Principat des del Rosselló recentment annexionat a França. El príncep alemany no compartia la desconfiança dels seus precursors castellans cap als

voluntaris catalans, de manera que Basset va poder conèixer en contacte amb ells les tàctiques de guerra de guerrilles que li serien després bàsiques per impulsar les partides de maulets.

A bon segur, i sempre en relació amb la seua amistat amb el príncep-virrei, Basset degué prendre contacte amb alguns destacats comerciants i intel·lectuals, encapçalats per Narcís Feliu de la Penya, que propugnaven un regeneracionisme català i una renovació de les lleis forals, i que serien els mateixos que, pocs anys després, dirigiran el partit austracista a Catalunya i la lluita contra els Borbons.

La revolta dels maulets. En morir Carles II i ser proclamat rei Felip de Borbó, aquest va destituir ràpidament Hessen-Darmstadt, les simpaties del qual cap a l'arxiduc Carles d'Àustria eren ben patents. Quan el príncep va abandonar Barcelona, havent contret grans lligams d'amistat i relació amb els dirigents catalans, Basset el va acompanyar. La guerra va esclatar arreu d'Europa, amb l'enfrontament de França i els partidaris de Felip de Borbó, contra Anglaterra, Holanda, l'imperi Alemany i els partidaris de l'arxiduc.

Fins l'any 1705 no tenim noves notícies de Basset. Aquell any, el 28 de juliol, una gran flota anglo-holandesa, amb partidaris de l'arxiduc Carles, va salpar de Lisboa —Portugal s'havia incorporat l'any anterior a l'aliança antiborbònica— en direcció a Barcelona, amb la intenció d'aixecar Catalunya a favor del pretendent austríac. La flota anava justament encapçalada pel príncep de Hessen-Darmstadt i Joan Baptista Basset hi tenia assignat

Il·lustració romàntica que descriu la proclamació a Dénia el 1705 de l'arxiduc Carles d'Àustria com a rei. Poc després començaria la Guerra de Successió.

el general maulet

un paper molt important. Efectivament, el 10 d'agost la flota, de camí cap a Barcelona, recalava a Altea. Basset hi va desembarcar, acompanyat de molt pocs homes, i s'hi va reunir amb alguns caps de la incipient revolta. Basset llavors els va proporcionar una arma que valia més que tots els fusells i canons: la promesa verbal de l'arxiduc que quan fóra rei efectiu de València suprimiria els drets nobiliaris sobre els camperols i els odiats impostos d'entrada de mercaderies a les ciutats. La seua sola divulgació va ser suficient per revoltar àmplies masses arreu del Regne de València, sobretot entre els llauradors vinculats a les terres que havien estat dels moriscos —d'on el nom de "maulets" amb què van ser coneguts— així com les capes populars de les ciutats. La marxa de Basset i els maulets cap a València va ser un passeig triomfal: Dénia, Gandia, Alzira i totes les poblacions intermèdies li van obrir les portes. Els nobles "botiflers", partidaris de Felip de Borbó, fugien sense oposar resistència. El virrei, amb poques tropes i no massa de fiar, no va tenir millor pensada que enviar un tropa de genets catalans, encapçalats pel tarragoní Rafael Nebot, a combatre Basset; però en arribar notícies de la revolta del Principat, que s'havia insurreccionat en la seua pràctica totalitat i havia proclamat rei Carles III, Nebot i els seus homes se sumaren a la revolta i passaren a incrementar les forces dels maulets. Al mateix temps, Tortosa es va unir a la causa austracista, i Vinaròs i Benicarló van proclamar també l'arxiduc com a rei, de manera que ara el virrei borbònic quedava entre dos focs. El sud del País es va unir també al bàndol austricista i a Xàtiva Joan Tàrraga i un grup local de maulets van incorporar la capital de la Costera a les files de Basset.

La situació de València era delicada: els nobles botiflers, l'alt clergat i tots aquells que donaven su-

port a Felip de Borbó van començar a fugir cap a Castella, i ben aviat el mateix virrei els va imitar. Quan Basset i el seu exèrcit popular van arribar a València, les portes es van obrir sense resistència, el general austracista fou aclamat i l'arxiduc va jurar com a Carles III de València.

Dificultats internes i externes.

Prompte la major part de les poblacions del Regne van fer arribar la seua adhesió al nou monarca. Basset, esdevingut a la pràctica generalíssim de l'exèrcit maulet i autèntic virrei de València en tot excepte en el nom, va començar a bastir la nova administració. Com era lògic d'esperar, els camperols van deixar de pagar els tributs als senyors i cap mercaderia més va pagar drets de porta en entrar a València. Per altra banda, Basset va haver d'organitzar un exèrcit maulet per controlar les poblacions encara dominades pels borbònics, i sobretot per aturar la invasió de l'exèrcit castellà del general De la Torres, que va entrar pel nord del país en retirada des de Catalunya, va sa-

quejar diferents ciutats, va incendiar Vila-real, i passant a sang i foc per diferents poblacions de l'Horta va seguir la seua marxa cap a Castella, sense que els maulets pogueren fer res més que intentar dificultar-li l'avanç amb petits atacs. Però les principals dificultats de Basset venien de dins del seu mateix bàndol. Una part de la noblesa, partidària de Carles III, havia resultat perjudicada per les mesures anti-nobiliàries de Basset tant com els seus companys botiflers. D'altra banda, el mateix rei era el primer senyor de terres i camperols, que ara tampoc no pagaven els tributs que li devien, i la hisenda reial se'n ressentia. Tot això, unit als excessos, segurament inevitables, de molts maulets, van incrementar el malestar d'aquests grups nobiliaris, partidaris de Carles III com a rei de València però no dels trastorns socials que Basset i els seus postulaven. Les queixes van arribar fins el mateix monarca, que era llavors a Barcelona, i aquest, més interessat en aquell moment per atraure's la noblesa botiflera cap a la seua obediència que pel mante-

Imatge de la fatídica batalla d'Almansa el 25 d'abril de 1707. La derrota de les tropes austracistes deixava les portes obertes a la desfeta del Regne. València perdé finalment els Furs el 29 de juny d'aquell mateix any.

La memòria perduda d'un botifler: el noble Orduña

El poble de Guadalest (la Marina Baixa) ha viscut des de fa segles sota l'ombra de la família d'origen basca Orduña. A tota la comarca és ben coneguda la seua casa pairal com un dels centres d'activitats polítiques i socials més importants del clan Orduña durant segles. Però a més d'això, la casa dels Orduña és coneguda per les seues obres d'art, com ara un gravat del segle XVIII d'indubtable valor històric que representa un membre de la família Orduña. Al gravat hi ha adjuntat un tros d'uns déu centímetres d'una bandera portuguesa que pertanyé a les tropes portugueses que participaren en la batalla d'Alman-

sa el 25 d'abril de 1707 al bàndol austracista. El quadre, a més, té una petita inscripció que dona fe de la participació també de Juan de Orduña i d'un altre noble, Pedro Corbí, al costat dels borbònics. Precisament aquest darrer va lluitar contra el general maulet Basset durant el setge d'Alacant.

Els descendents i hereus actuals dels enemics de Basset, els Cabrera, van he-

retar aquesta casa. La Casa dels Orduña va ser venuda l'estiu del 1994, a causa de la pressió popular, a l'Ajuntament de Guadalest per 135 milions de pessetes. El preu incloïa totes les seues obres d'art, el seu mobiliari i llibres,

Aquest quadre ha desaparegut a Guadalest. Ningú no sap on es troba.

ARXIU

entre d'altres objectes que es trobaven dintre la casa. La família només es podia emportar l'aixovar, la cristalleria i poca cosa més, en tot cas cap obra d'art. La primavera del 1995 la Generalitat Valenciana va començar a fer-ne l'inventari abans de les obres de rehabilitació, però el quadre no hi era. Curiosament l'ajuntament, en mans del Partit Popular, no va denunciar el fet fins que aquest va ser

notícia a la premsa d'Alacant a final del mes de maig, encara que des de 1995 els veïns tenien constància de la desaparició. La família Cabrera ha negat que tinga l'obra d'art, i, mentrestant, la comandància de la Guàrdia Civil de Callosa d'en Sarrià s'ha fet càrrec de la investigació. Fins ara, però, no sap ningú on es troba el quadre de la casa dels Orduña. **M. R.**

niment del suport popular, va negar reiteradament haver fet cap de les promeses que Basset li havia atribuït. L'arribada d'un contingent d'aliats anglesos, que venien a defensar el Regne contra els borbònics, a les ordres del comte de Peterborough, va retallar molt el poder de Basset.

Estava prevista la vinguda en persona del rei Carles, i per preparar-la el monarca va nomenar un virrei, el comte de Cardona, encarregat d'aconseguir dels tres braços

que configuraven la Generalitat l'atorgament d'un fort subsidi que permetera al rei continuar mantenint en armes un fort i costós exèrcit contra els atacs francocastellans. Calia per tant acontentar els braços privilegiats, nobles i clero. Cardona, d'acord amb Peterborough i amb el suport de les armes d'aquest, va iniciar un procés contra alguns del més íntims col·laboradors de Basset, acusant-los d'haver-se apoderat d'importants béns d'alguns dels botiflers que s'ha-

vien exiliat. Era clar que les acusacions apuntaven contra el mateix Basset, però Cardona i Peterborough dubtaven de fer el pas definitiu, temerosos de l'enorme popularitat del general entre els maulets.

Basset, empresonat. Finalment, trobaren l'ocasió. Prèviament, havien aconseguit fer-lo eixir de València, amb excuses bèl·liques —l'exèrcit borbònic continuava atacant les comarques centrals del País—, de manera que Basset va concentrar durant els mesos de març i abril del 1706 la seua activitat entre Alzira i Xàtiva per reorganitzar les defenses d'aquestes ciutats. Així el mantenien allunyat dels centres de poder, i podien dur a terme els judicis contra els seus col·laboradors. No va ser fins el dia 26 de juny, en saber-se a València la notícia de l'entrada de Carles III a Madrid, que enmig de la festa i la celebració popular Cardona i Peterborough, van donar ordre a un oficial francès hugonot, passat al servei d'Anglaterra, de dirigir-se al castell de Xàtiva i empresonar Basset a traïció. Quan es conegué la notícia de la detenció, a València i a altres poblacions del país, inclosa la mateixa Xàtiva, van esclatar revoltes dels maulets locals, que exigien l'alliberament del "seu" general tot deixant ben clares les seues preferències polítiques. Miñana conta que els avalotats cridaven pels carrers de València "Visca Basset abans que Carles Tercer", i que Peterborough va haver d'amenaçar els revoltats amb l'ús dels canons. De fet, si la revolta no va ser més generalitzada, va ser per la lògica por dels maulets a agreujar la ja difícil situació, amb un exèrcit borbònic a les portes del regne, i per l'astúcia dels enemics austracistes de Basset, que van saber calmar els ànims i mantenir-los l'esperança que la vinguda de Carles III, la visita del qual era esperada a València pocs mesos després, resoldria tots els conflictes.

El 30 de setembre va arribar el rei a València, va jurar els Furs del Regne, va repartir títols i gratificacions, va mirar d'atraure's els nobles botiflers... però no en va voler saber res ni de la suposada abolicio

dels drets senyorials ni de l'empresonament de Basset. Aquest seguia tancat, primer a la mateixa Xàtiva i després a Dénia, des d'on el van embarcar, amb l'excusa que el duïen a Barcelona per ser jutjat, però el desembarcaren a Tortosa, on va continuar empresonat. A principi de desembre fou dut a Lleida, on se li va permetre traslladar-se a una casa particular, sempre vigilat, així com també que la seua mare, ja molt major, es reunira amb ell. Mentrestant, la tempesta es congriava sobre el Regne de València. Els francocastellans de Felip de Borbó preparaven un fort exèrcit als límits de Castella, i la desorganització de l'administració austracista, unida al profund malestar dels drets senyorials i l'empresonament de Basset, feia que les disposicions de resistència no foren les més adequades. Quan els francocastellans es dirigiren cap al Regne, va ser un exèrcit mercenari, integrat bàsicament per anglesos i portuguesos, que li va eixir a l'encontre. El virrei no va voler ni sentir parlar d'armar els maulets per participar en aquesta lluita, per por segurament que posteriorment les armes es giraren en contra seua. I així va arribar la fatídica data del 25 d'abril de 1707; al camp d'Almansa l'exèrcit de Carles III va ser desfet pels borbònics i quedà expedit el camí cap a València. El virrei austracista i l'aparell administratiu van fugir cap a Barcelona, on havia tornat ja el rei el mes anterior. Només el valor i la desesperació dels maulets va permetre encara la resistència. Xàtiva es va negar obstinadament a retre's, com moltes altres poblacions, i a València els maulets van intentar inútilment encoratjar la resistència, es van negar a acceptar les noves autoritats borbòniques i mantingueren durant anys l'esperit d'insurrecció. La cort de Barcelona, espantada davant de les notícies de la catàstrofe, va alliberar immediatament el general Basset, el va exonerar de tots el càrrecs i acusacions pels quals se li havia obert judici i el va enviar a terres valencianes, car consideraven que era l'únic que podia atenuar el desastre. Basset hagué d'oblidar un any d'injust empresona-

Imatge que recrea els combats durant el setge de Barcelona el dia 11 de setembre de 1714. Basset fou l'encarregat durant quasi tot aquell setge de les defenses i l'artilleria de la ciutat. En la defensa de Barcelona també intervingueren dues companyies valencianes de maulets: la de Sant Vicent i la dels Desemparats.

ment i va córrer a marxes forçades cap a València, per mirar d'impedir-ne la rendició. No va aconseguir arribar-hi a temps i es dirigí cap a Dénia per intentar novament des d'aquesta ciutat emprendre una segona reconquesta del Regne. Però les condicions havien canviat, i els desmentits reials havien rebaixat molt els ànims dels camperols. Des de Dénia, Basset va intentar socórrer sense èxit la Xàtiva assetjada, va escriure als jurats de Gandia i d'altres poblacions del Regne per encoratjar-los a la resistència, i va començar a fortificar la capital de la Marina en vistes a un fort setge borbònic.

Però cap al juliol d'aquell mateix any 1707 el governador austracista de Dénia, Felip Antoni Gabilà, el féu detenir i Basset romangué en presó, aquesta segona vegada, fins a començament de l'any 1708. Les raons exactes d'aquest fet se'ns escapen, potser es tractava d'antigues acusacions.

El 29 de juny de 1707, Felip de Borbó va abolir els Furs del Regne, que reduí, "por el justo derecho de conquista", a les lleis de Castella. La ferotge repressió, amb poblacions incendiades i destruïdes, persones executades, empresonades

i exiliades, ciutats i gremis carregats amb fortes multes, a més dels saquejos de la tropa francocastellana, va exacerbar fins el límit els valencians, molts dels quals s'organitzen en partides de miquelets, que prosseguiren a les muntanyes la lluita. No sabem amb certesa, tot i que tenim raons per a sospitar-ho; si Basset va tenir a veure, una vegada alliberat per segona vegada, amb la creació i consolidació d'aquestes partides que, durant dos anys llargs, van atacar les tropes borbòniques, en un moviment de lluita i retirada que els duia cada vegada més al nord, fins arribar a la part de Catalunya encara lliure. Amb ells va marxar Basset, que recuperà el seu grau de general en l'exèrcit austracista tot i que no sabem d'intervencions destacades seues fins l'any 1712.

La guerra semblava igualada a tot Europa, i era difícil dir quin seria el bàndol guanyador, quan el 17 d'abril de 1712, el germà major de Carles III, l'emperador d'Alemanya Josep I, moria en plena joventut sense fills barons. Carles III el succeí a l'Imperi, amb el nom de Carles VI, i llavors Anglaterra i Holanda mostraren la seua preocupació per una possible unió de

Jurats del braç reial de la ciutat de València en un fresc de la Sala de les Corts al palau de la Generalitat. Amb la derrota d'Almansa el País Valencià perdé els seus privilegis seculars. L'11 de setembre de 1714 arribà el torn del Principat. Homes com el general Basset lluitaren desesperadament per evitar el sotmetiment polític imposat per Castella.

les corones hispàniques amb l'imperi alemany. La solució acabaria essent política; els dos bàndols es reuniren a Utrecht i, després de llargues negociacions, acceptaren Felip de Borbó com a sobirà dels regnes hispànics i de les Índies a canvi de cessions a Itàlia i Flandes i la promesa que mai no s'unirien les corones espanyola i francesa. Els aliats es van donar per satisfets, i la pau semblava imminent. Sols restava pendent la qüestió dels catalans, del seu reconeixement de Carles III i del tracte que anava a donar-los el nou monarca borbó. Els plenipotenciaris catalans van intentar salvar els Furs i les constitucions de Catalunya, però Felip de Borbó, amb el seu projecte unitarista, s'hi va negar, i la guerra prosseguí a Catalunya. Fou llavors quan Basset, que havia restat arraconat, guanyà ple protagonisme. Quan el 19 de març de 1713 l'emperadriu Isabel, esposa de Carles III i lloctinent general de Catalunya en nom del seu marit, va abandonar Barcelona, Basset es va negar a seguir el monarca en retirada tot prestant jurament de fidelitat a la Generalitat de Catalunya per prosseguir una guerra en la qual es jugava també el futur del País Valencià.

La resistència fou tan heroica com impossible. Felip de Borbó, sense cap més enemic exterior, concentrà el seu exèrcit, i el del seu avi i aliat, Lluís XIV de França, contra els catalans. Pobles i ciutats van anar caient fins que el 25 de juliol de 1713, l'exèrcit francocastellà assetjà Barcelona. A l'interior de les muralles de la ciutat s'organitzaren dos regiments de maulets valencians: el de Sant Vicent Ferrer i el dels Desemparats. A instàncies de Basset aquests van elevar un escrit a la Generalitat en el qual demanaven ser considerats "com a nadius d'aquest Excm. i Fid. Principat", al·legant que "el Regne de València degué la major part a les armes glòries d'aquest Excm.

i Fid. Principat en la felix expulsió dels moros de la seua Pàtria". Basset, a les ordres del comandant en cap de la ciutat, Antoni de Villarroel, es féu càrrec de la direcció de l'artilleria de la plaça assetjada. Per fer més poderoses les peces dels resistents, introduí un curiós ús dels canons amb una mena de metralla així com unes pràctiques de tir corbat per aturar l'avanç de trinxeres en ziga-zaga dels enemics. Basset també va haver d'aportar els seus coneixements d'enginyeria militar quan desertà l'anterior comandant, un mercenari castellà.

Res, però, pogué evitar que

en què els presoners catalans i valencians van passar carregats de cadenes davant de Felip de Borbó, la reina i la seua cort. Des d'allí, sempre carregat de grillons, fou conduït, amb llargues jornades a peu, fins al castell d'Hondarribia (Guipúscoa). Va passar tancat cinc anys, fins el 1719, quan Felip V es va trobar involucrat en una nova guerra, per les seues ambicions de recuperar Itàlia. Ara, però, França era al costat d'Anglaterra, Holanda i l'Imperi Alemany, i en la confusió de la invasió per les tropes franceses, en aquesta ocasió aliades de Carles VI, Basset escapà. De primeres es va dirigir a Gènova, des d'on embarcà cap a Viena, envers la cort de l'emperador. No sabem quina va ser l'acollida que l'antic Carles III de València oferí a Basset. De qualsevol manera, pocs serveis podria prestar-li ja un home envellit (tenia 65 anys) i tot fa pensar que rebria alguna mena de pensió per passar els pocs anys de vida que li quedaven —desconeixem la data exacta de la seua mort—, lluny del país pel qual tant havia lluitat i per al qual havia concebut un projecte modern, que hauria pogut fer del Regne de València i de Catalunya un referent de desenvolupament europeu comparable al que eren llavors Holanda i Anglaterra.

La seua memòria degué tardar a perdre's entre els valencians. Quan més de vuitanta anys després d'Almansa, Cabanilles escriu el seu llibre sobre el País Valencià, esmenta que les pedres previstes per fer l'escollera del futur port de València havien estat emprades per reforçar les fortificacions "en època de Basset", i no considera necessari explicar qui era. Actualment el record de Basset és quasi nul. Ni la seua gesta d'alliberament del Regne ni la seua resistència a Barcelona han gaudit del merescut record entre nosaltres.

Jordi Querol

L'integrisme islàmic, contra el rai

Originari d'Algèria, el rai s'ha convertit en una música d'ampla difusió entre el jovent del Magrib i els emigrants nord-africans a Europa. Però, a Algèria, les principals figures han estat assassinades pels integristes islàmics, si no s'han exiliat per salvar la vida.

La violència política i religiosa que sofreix Algèria fa deu anys ja suma més de 50.000 morts, i el terror ha fet del país un dels llocs més inhòspits i perillosos del planeta. La lluita fratricida entre els defensors de la societat laica i els integristes islàmics, representats pel Front Islàmic de Salvació (FIS), ha deixat milers de morts en tots els sectors de la societat algeriana, des dels estudiants universitaris i les dones de les principals ciutats als habitants de les petites poblacions rurals. En aquesta cruenta guerra civil, el segrest i assassinat d'algunes de les principals figures del rai els fonamentalistes té una significació molt especial, perquè la cultura rai representa una forma de vida urbana, lliure i moderna, molt allunyada de la moral islàmica més estricta i tradicional. El rai és també un important nexa d'unió cultural dels emigrants i exiliats algerians amb el país.

Espill de la vida en el carrer. La paraula *rai* pertany a la terminologia religiosa sunnita i significa "diàleg" o "consens". Segons els estudiosos de la música àrab, el rai va néixer a la ciutat d'Orà durant

els anys 20, derivat d'un gènere molt popular en tot el Magrib, anomenat *melhun*. En la formació del rai, també van participar-hi formes musicals de procedència diversa, com el flamenc andalusí, la cançó sentimental egípcia o la música d'acordió francesa. El nou gènere musical fou producte de la fusió de les cultures presents en una ciutat mestissa com Orà amb barri jueu,

una nombrosa colònia francesa, corsa, andalusa i catalana, a més de temporers del camp, procedents dels altres països del Magrib. El mestisatge també es manifesta en la utilització reiterada de paraules i expressions en àrab dialectal, francès, espanyol i català. L'emigració del camp a la ciutat, l'animació dels cafès, la nostàlgia de la família i la pàtria perduda, el racisme quotidià, l'adulteri sexual o els benèfics efectes de l'alcohol han estat els temes tractats pel *rai* des de la fi de la dècada dels 50.

Les cantants (*cheikha*) van tenir un paper molt important en el desenvolupament i en la difusió del rai per tot Algèria. La *cheikha* ha estat una figura tradicionalment menyspreada i marginada dins la societat algeriana, encara que té un paper important en les celebracions socials. Cheika Rimitti és, sens dubte, la figura femenina més veterana, i encara manté l'activitat artística. Nascuda a Orà l'any 1925, l'anomenada "àvia del rai" va començar la carrera musical cantant pels bordells i els cafès de la seua ciutat quan tenia setze anys. Les seues cançons han parlat sempre del desig se-

A principis dels 80, amb cantants com Cheb Khàkeb, el rai es converteix en mitjà de les reivindicacions i desigs de la joventut d'Orà. Els joves cantants van trobar en la rudimentària comercialització de cassetes, una via de difusió de la seua música.

ARXIU / EFE

Cheb Mami abandonà Algèria poc abans de començar els segrests i els atemptats dels integristes contra les principals figures del rai. Actualment, busca el seu públic entre l'emigració magribina a França.

xual i de l'eufòria alcohòlica en els ambients prostibularis i marginals d'Orà. Aquesta cantant veterana va participar activament en el procés d'independència d'Algèria durant la dècada dels 50. En el llibre *La censura en el rock* de Jordi Bianciotto, Rimitti hi recorda el seu paper en la revolució algeriana: "Després de l'alçament de l'1 de novembre de 1954 vaig començar a cantar per la lluita armada. La nostra generació coneixia perfectament els discursos revolucionaris de Messali el-Hadj. Cheikha Kheira Guendil fou la primera cantant que va provocar la policia colonial cantant en favor d'una Algèria lliure". Malgrat el seu compromís amb la independència algeriana, després del triomf de la revolució Cheikha Rimitti fou marginada, pel govern del Front d'Alliberament Nacional, del circuit oficial i dels mitjans de comunicació. Com tantes figures del rai, la cantant va trobar refugi durant la dècada del 70 en les festes masculines i en els clubs nocturns. Des de fa deu anys, Cheikha Rimitti viu exiliada a França i no pot tornar a Algèria perquè és amenaçada de mort pels integristes.

Portaveus de la contestació juvenil. A principi dels 80 la música rai es converteix en mitjà d'expressió de les reivindicacions i desigs de la joventut d'Orà. Així ho assenyala Juan Goytisolo en *Argelia en el vendaval*: "Les frustracions individuals i socials esclaten en una música que rebutja la hipocresia d'una burocràcia corrupta i autoritària". L'actitud contestatària i rebel de Cheikha Rimitti fou un exemple per a la nova generació d'artistes del rai, el anomenats *cheb* (xic) o *cheba* (xica), en què figuren Cheb Khàled, Cheba Fadela, Cheb Mani o Cheba Zahuania. Els joves cantants es fan conèixer en els actes socials tradicionals, tals com noces i circumcisions, però també troben una via de difusió important de la seua música en una rudimentària comercialització de cassetts que es venen per tots els petits mercats de les ciutats i els poblats d'Algèria.

La combinació del bendir i la

derbuca amb instruments occidentals com ara el violí, la bateria, les caixes de ritmes o la guitarra elèctrica van contribuir a modernitzar i popularitzar la nova música rai, i a la seva fusió amb el blues, el rock o el flamenc. Amb aquesta renovació, el rai esdevé la música predilecta de la joventut del Magrib però també dels emigrants nord-africans a Europa. En els barris marginals de París, Lió o Marsella apareixen discoteques i bars on els joves magribins poden es-

coltar una música que els ajuda a reivindicar les seues arrels culturals i a afermar una identitat col·lectiva pròpia.

Però la revitalitzada música rai és un perill per al decadent i corrupte règim del Front d'Alliberament Nacional que governa Algèria des de la dècada dels 50. Les noves figures del rai sofreixen la mateixa censura administrativa que la generació de Cheikha Rimitti i no poden presentar les seues cançons des de la ràdio o de la televisió. Malgrat els obstacles oficials, els cantants de rai disposen de millors condicions de producció i tenen l'oportunitat d'enregistrar els discs en estudis francesos o alemanys.

Nascut a Orà l'any 1960, Cheb Khàled és la figura més coneguda a Europa de la nova generació d'artistes del rai, gràcies a l'èxit in-

ternacional dels seus últims discs. De fa uns anys, aquest popular cantant oranès emprà tan sols el nom de Khàled perquè l'apel·latiu *Cheb* (xic) no té gaire sentit en un home que voreja la quarantena. Khàled va enregistrar el primer disc l'any 1976, quan tenia setze anys. L'any 1986, s'instal·la a Marsella i després a París perquè la seua música, més enllà del Magrib i dels cercles d'emigrants algerians, tinguera una difusió internacional. Aquesta residència voluntària a França va convertir-se en exili forçat a principi del 90, quan els integristes del Grup Islàmic Armamentat iniciaren la seua cacera particular entre els impietosos i occidentalitzats cantants de rai.

Malgrat les crítiques dels puristes, Khàled ha fet del rai una música molt popular en les discoteques, gràcies a la incorporació d'instruments electrònics i a la simplificació melòdica de les seues cançons. Enregistrat a Jamaica, Los Angeles i París, el seu últim disc (*Sahra*) figura entre els més venuts a França, gràcies a l'èxit d'"Aïcha", una balada romàntica cantada en francès. El disc inclou també un tema d'inspiració flamenca cantat en espanyol i cançons en què Khàled introdueix ritmes de jazz, reggae o funk. Molt interessat per la confluència de les músiques de la Mediterrània, Khàled ha col·laborat amb Ketama, grup amb què canta una peça del darrer disc d'aquest grup de flamenc-rock.

Convertit en un símbol dels emigrants i exiliats algerians a França, Khàled opina que la guerra d'Algèria és més una lluita pel poder polític que no pas un conflicte religiós. Segons el cantant algerià, el descontentament del poble per la corrupció burocràtica i la degradació política de l'FLN després de quaranta anys de poder, ha estat aprofitades pels integristes islàmics del Front Islàmic de Salvació per impulsar una revolució religiosa que promet fonamentalment un canvi social i polític. Replicant als atacs morals dels integristes contra els cantants de rai, Khàled ha manifestat sempre la seua profunda fe en Al·là, i diu que les seues cançons sobre conductes condem-

nades pels fonamentalistes, com el sexe o l'alcohol, no són heretgies religioses.

Els màrtirs del rai. La primera víctima de la croada dels integristes contra la música rai fou Cheb Hasni, assassinat de dos trets en el cap el 29 de setembre de 1994, en un carrer del centre d'Orà, quan encara no havia fet els vint-i-set anys. Representant del corrent més comercial de rai, Cheb Hasni havia editat més de cent cassetes de cançons romàntiques i sentimentals. Més de 40.000 persones assistiren al soterrament, que fou una de les primeres concentracions multitudinàries contra la violència integrista.

Sis mesos després de la mort de Cheb Hasni, el cantant i productor discogràfic Rachid Babà Ahmed era assassinat pel integristes a Orà. Rachid Babà era un empresari de la ciutat de Tremecèn, principal responsable de la difusió internacional del rai durant la dècada dels 80. Rachid també havia creat el primer estudi modern d'enregistrament a Alger, on Khàled i algunes figures més del rai havien enregistrat els primers compactes. La tercera víctima dels integristes fou la cantant Lila Amara, nascuda en la Cabília. Els integristes l'assassinaren a trets, i amb ella el seu marit, en la porta del seu domicili d'Alger, i després els degollaren tots dos. La darrera víctima important ha estat el cantant Bechiri Buyema, més conegut per Cheb Asiz. Originari de la ciutat de Setif,

ARXIU / EFE

Cheb Hasni va ser la primera víctima de la croada dels integristes contra la música rai. Va ser assassinat de dos trets al cap el setembre de 1994, quan encara no havia fet els vint-i-set anys.

Cheb Asiz fou segrestat el 17 de setembre de 1996 per un grup terrorista quan eixia d'actuar en un casament. Dos dies després, el cantant apareixia mort en un ras, prop de Constantina, a sis-cents quilòmetres d'Alger.

Tots aquests assassinats han provocat l'èxode en massa a França de cantants com Cheba Zahoounia, Cheba Fadela o Cheb Sahraoui. La jove figura del rai, Cheb Mami, abandonà Algèria poc abans de començar els segrests i els atemptats dels integristes contra les principals figures del rai, i actualment busca el seu públic entre l'emigració magribina. Per això canta sobre problemes d'integració dels joves d'origen algerià que viuen en els barris marginals de les ciutats franceses. Els cantants de rai a França han d'oposar-se als nuclis d'emigrants fonamentalistes, però també als neonazis i a la xenofòbia

d'una part de la societat francesa.

A més de la persecució dels integristes, el rai és ofegat pel silenci oficial i la censura dels mitjans de comunicació algerians. Fa dos anys el govern va prohibir les cançons a la ràdio i les actuacions a la televisió del cantant i compositor Cheb Hindi. Les autoritats acusaven el cantant de manca de patriotisme i de promoure l'emigració en una cançó que parlava dels in comptables problemes legals que tenen els algerians a l'hora d'obtenir el visat francès.

Malgrat la creixent difusió internacional, el rai podria tenir un futur encara més incert, en el cas d'un triomf del FIS. La música popular d'Algèria corre el perill de quedar reduïda a una manifestació cultural i nostàlgica de l'exili magribí a Europa.

Lluc Soler

Cultura Joventut

TIRA'T DE CAP... AL CAP DE SETMANA

Gaudeix amb la Xarxa d'Albergs de Catalunya d'un dels esports més apassionants: El submarinisme.

Empúries (L'Escala)

Juliol / Agost

Dies: 1 a 7 / 7 a 13 / 13 a 19 / 19 a 25 / 25 a 31 (de cada mes)

Preu: 40.215 ptes.

*Descomptes del 10% amb carnet jove

Turisme Juvenil de Catalunya, s.a.

TELEFON INFORMACIÓ I RESERVES

93 483 83 63

El llarg camí de Lluís Alpera

Amb la publicació de l'obra poètica completa de Lluís Alpera es dona cim a la divulgació d'un dels poetes més solvents de les nostres lletres. 'Cavalls a l'alba (Obra poètica)' ens permet de veure en conjunt l'interessant univers poètic d'Alpera i la seua evolució al llarg de quaranta anys de creació.

El llibre ve presidit per un llarg i acurat estudi d'Arthur Terry que explica les claus poètiques i la coherència en l'evolució de l'obra de Lluís Alpera al llarg de dotze títols. Des dels primers poemes sobre l'amor i la mort, bastits a l'ombra de Salvador Espriu, el poeta valencià evoluciona en *Magre menjar* i *Dades de la història civil d'un valencià* a una poesia més conscient de les circumstàncies quotidianes de la dura postguerra, amb un estil més realista. A causa de les escasses simpaties que desperta la paraula "realisme", el professor anglès autor del pròleg es veu obligat a matisar i reduir l'adhesió d'Alpera al realisme, tot indicant que la seua relació amb aquest moviment és "més aviat una qüestió d'actituds que d'una actitud literal". Si un defensor del realisme no va ser realista, llavors qui ho va ser?, en què va consistir aqueixa proposta literària? El nus de la qüestió resideix segurament en el fet que sovint es llegeix la poesia dels anys seixanta des d'uns eslògans didàctics que fan pensar en una desídia lírica, la qual cosa contrasta sovint amb el contingut autèntic dels poemes. La persona que tinga una visió plana de la literatura d'aquells anys se sorprendrà en trobar a l'obra d'Alpera poemes acurats amb una presència constant d'imatges. D'altra banda, la poesia que feia llavors Alpera no es reduïa a la corda narrativa i prosai-

ca; atès que al costat dels poemes més combatius, s'hi troba per exemple, una poesia intimista o de ressonàncies populars.

La publicació de *Surant enmig del naufragi final* (1985), *Tempesta d'argent* (1986) i *Els dons del pleniluni* (1990) representà l'inici d'una nova etapa, molt fecunda, en la trajectòria literària de

Lluís Alpera. La seua poesia és, ara, barroca i sensual, de lèxic violent, rica en referents culturals, però els temes continuen essent els d'abans (l'amor, la mort, el temps, la identitat personal i el país).

En els llibres següents, *L'emperadriu de l'Orient* (1992), *Amb cendres i diamants* (1995) i *Els bells papirs d'Alexandria*, inèdit fins a la publicació de la seua obra completa, em sembla que Alpera aconsegueix el seu estil més personal, perquè, al costat d'algunes melodies de to popular, elimina el barroquisme dels llibres anteriors i aposta per un llenguatge més contingut que s'adequa millor a una poesia més introspectiva i més profunda en la reflexió moral.

La lectura de *Cavalls a l'alba*, a més d'oferir moments de bona poesia, serveix per comprendre el camí que han seguit els poetes que es donaren a conèixer en els durs anys de la postguerra i els seus esforços per adequar la seua veu personal a la sensibilitat de cada moment. **Francesc Calafat**

LLIBRES DE FILOSOFIA

RENÉ DESCARTES Regles per a la direcció de l'enginy

Eds. 62. Col·l. "Textos filosòfics", 78
Barcelona, 1998

Quan René Descartes va morir, el 1647, entre els seus papers va aparèixer un tractat de les regles útils i clares per a la direcció de l'esperit dins la recerca de la veritat. El mètode consisteix en l'ordre i la disposició de les coses vers les quals cal dirigir l'agudesa de la ment per tal de descobrir alguna veritat.

RAIMON PANIKKAR La nova innocència

Proa. Col·l. "La mirada"
Barcelona, 1998

Després de publicar *Invitació a la saviesa*, el filòsof i teòleg Raimon Panikkar treu a la llum el seu nou llibre *La nova innocència*. En aquesta obra presenta un conjunt de meditacions filosòfiques sobre l'espiritualitat d'Occident, les relacions amb l'Orient i el destí de la humanitat.

482 pàgines 2.600 ptes.

JOSEP MUÑOZ REDON Pren-t'ho amb filosofia

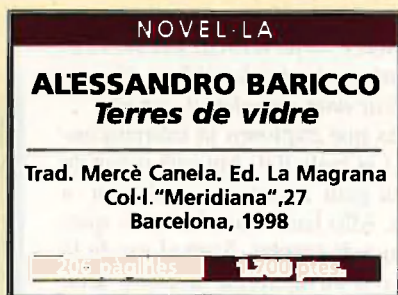
Pagès editors. Col·l. "Argent viu", 31
Lleida, 1998

Amb *Pren-t'ho amb filosofia*, Josep Muñoz Redon recorda les funcions dels filòsofs antics que, com que eren considerats uns savis, podien guarir amb paraules. Sota aquesta mateixa funció dels filòsofs, l'autor analitza també un seguit de flagells reals i inventats de la consciència contemporània.

246 pàgines 1.800 ptes.

'Terres de vidre': tot mirant l'infinit

A Quinipak, un lloc geogràficament imaginari, vagament situat en un espai anglès, quan el ferrocarril ja ha començat a rodar i canviar la percepció del món —prats, persones, rius, animals...— passen coses extraordinàries. Millor dit, els seus personatges fan coses extraordinàries, insòlites, meravelloses...

ARXIU / MIREIA MARGENAT

Terres de vidre és la primera novel·la del jove escriptor italià. En aquesta obra hi ha la intenció de construir unes històries que s'endinsen imaginativament en la realitat profunda dels homes. No hi trobarem uns personatges "normals", que viuen la vida del tipus o estament social que els corresponga. No hi ha descripcions, pròpies de les novel·les tradicionals, de coses, paisatges, personatges. No hi ha una intriga que lligue la història, amb un començament i un final. No hi ha anàlisis del caràcter dels personatges... El que hi

trobem és el propòsit d'ajuntar i repassar uns personatges més o menys enigmàtics, que fan coses estranyes, excèntriques, però no extravagants i arbitràries, que estan obsessionats, atrapats, per les seues fantasies, en el seu propi petit món. Hi ha, per exemple, Pekisch, entestat a fer passar per un tub la veu humana i comunicar-se a distància (encara no ha arribat Marconi) o que ha inventat l'humàfon, un cor en què cada un dels membres canta només una nota —la que té assignada pel mestre. Ell, però, no troba la seua, perquè no existeix

al teclat i la busca desesperadament...

Alessandro Baricco imagina tot un brillant i fascinant mosaic amb tots aquests personatges, botant d'un a l'altre, o apuntant fragments de les seues vides o reflexions sobre la vida.

L'escriptura, polifònica, està feta de frases curtes. De vegades, però, s'escampa com un riu que es desborda. Un altre tret seu és la repetició de paràgrafs, cosa que recorda, encara que d'una manera molt diferent, T. Bernhard.

En fi, una novel·la poètica, desconcertant i bella. **Josep Iborra**

Sempre Voltaire

Aquest llibre recull el conte filosòfic 'La princesa de Babilònia', les pàgines finals del capítol XXIII de 'Le Siècle de Louis XIV' (en què es parla del cas català durant la Guerra de Successió) i uns fragments de la tragèdia 'Zaira' en la versió catalana que en féu Sebastià Sibiuda vers el 1770.

Tota nova traducció d'un text voltairià ens ha d'alegrar, encara que en siguin cinc cèntims, com ara *El cas dels catalans* o *Zaira*, que més aviat ens deixen amb la mel a la boca. La primera és una breu nota històrica sobre l'abast internacional que va tenir la Guerra

de Successió a Catalunya, la segona té interès, sobretot, perquè es tracta d'una versió setcentista de Sebastià Sibiuda. El més important d'aquest recull, però, és *La princesa de Babilònia*, un dels anomenats contes filosòfics amb què Voltaire s'entretenia.

D'entrada, cal dir que no és dels millors contes de la seua producció: per exemple, ni té la solidesa narrativa de *L'ingeniu* ni la frescor irònica de *Càndid*. Tot i això, hi apareixen els tòpics més estimats pel filòsof, entre altres: el regust oriental de la narració (com a *Zadig*), l'obsessió dels personatges per la felicitat, o la progressió de l'acció mitjançant els viatges dels esmentats personatges (amb una ambigüitat espaciotemporal que li permet denunciar els comportaments intolerants de l'època, la inútil crueltat de les guerres, la intransigència dels dogmes religiosos, etc.). El més fascinator, però, és poder adilitar-nos amb el seu pensament filosòfic, que sempre hi sura amb més o menys humor; sobretot amb el seu optimisme escèptic, que li fa dir coses com ara: "L'essència de la naturalesa humana és passar-ho bé i tota altra cosa és folia. Aquesta moral excel·lent no ha estat mai desmentida sinó pels fets." **Ramon Ramon**

LES NOTES DE

VICTOR RIPOLL

La novel·la de l'abric

L'home de l'abric, l'assaig de Valentí Puig sobre Josep Pla, és, segons el *Diccionari d'escriptors en llengua catalana* d'Edicions 62, una novel·la.

Fer plorar

•Alícia es demana si s'ha transformat en una altra nena. Per comprovar-ho, recorda el que sap i les paraules li surten malament. Per exemple, recita un poema. Un cop recitat, diu, segons Salvador Oliva: "Estic segura que aquestes no són les paraules correctes". I el narrador (Oliva) afegeix: "...va dir la pobra Alícia, i els ulls se li van tornar a omplir de llàgrimes mentre recitava". Oliva ens intenta dir, passada ja l'acció, fora de temps, que havia plorat mentre recitava? Si fos així, la indicació que plorava hauria de precedir el comentari d'Alícia. No deu ser que el "mentre recitava" introdueix un segon poema? Doncs no, no en recita cap més. Quina és la solució a l'enigma? Carroll no diu "mentre recitava" sinó "mentre seguia dient" (Carner), "mentre afegia" (Compta), i a continuació llegim el que Alícia diu. I tot adquireix sentit.

El IEC, "intoxicador"

El IEC va denunciar que l'acte de presentació de la revista *Els Marges* a la Llibreria Proa-Espais "ha estat una activitat més d'un seguit d'accions de caràcter intoxicador". Una, l'adjectiu d'intoxicar és, com diuen el *DIEC*, Fabra i Coromines, "intoxicant". Dues, el *DIEC* no accepta al sentit figurat d'intoxicar. Per tant, han estat unes accions que han introduït substàncies que han produït en l'organisme d'algu un trastorn o la mort.

"L'autor no ha de tenir l'experiència del narrador"

MIREIA MARGENAT

El llibre de contes *Pell d'armadillo* (Proa), ha llançat Jordi Puntí, corrector i traductor. Va néixer a Manlleu (Osona) l'any 1967.

—*El llibre consta de deu contes que posen, sense estridències, la fel a tocar del somriure, diu la contracoberta del llibre. Ens ho podríeu explicar amb més detall, això?*

—Són contes que exploren la frontera entre la bona fe i la mala llet. Aquesta mena de moment on la gent accedeix al submón, a allò inesperat. Allò latent que havia de quedar amagat i queda revelat. Amb el joc de la ironia o l'ús d'un estil no d'acord amb aquesta mala llet, més bonhomies que el que caldria per explicar el que s'hi diu.

—*En el primer conte, escriuiu: "a mesura que ho anava embulant i ho guardava en caixes". Creieu, per tant, que l'acció d'embalar és prèvia, i, per tant, diferent, a la de guardar en caixes?*

—Embalar pròpiament dit vol dir embolicar. Aquí aquest ús estrany és més estilístic que funcional.

—*El primer conte és protagonitzat per una parella. Quina experiència teniu de la vida en parella?*

—Això no ho contesto. La meua experiència personal i l'experiència del narrador no han de ser per força coincidents.

—*Us heu format més sent corrector que sent només lector?*

—Crec que ser corrector és una forma de ser lector. Quan corregeixes llegeixes d'una manera perfeccionada. Llegeixes amb més intensitat. La feina de corrector és molt útil a l'hora de preveure possibles defectes i també de familiaritzar-te amb els recursos tècnics.

—*L'altre dia, Vicenç Villatoro em va veure amb el vostre llibre a les mans i em va demanar què em semblava. Volia saber si era tan bo com el seu llançament televisiu al Canal 33 semblava indicar. Per què creieu que heu tingut el privilegi d'haver rebut un tractament tan bo per part d'un espai cultural de televisió, tot i ser un primer llibre?*

—Em primer lloc, perquè el llibre es defensa per sí mateix. I després perquè hi ha hagut un molt bon treball, del qual estic orgullós, per part del servei de promoció de l'editorial Proa.

—*Sabeu si els responsables de l'espai cultural s'havien llegit el llibre?*

—Jo crec que sí.

—*En el primer conte, els protagonistes fa*

Jordi Puntí, autor de 'Pell d'armadillo'.

poc que són casats i s'avorreixen. Teniu una visió pessimista de les relacions humanes?

—Hi ha alguna cosa d'això, però parlar d'una visió pessimista de les relacions humanes és una mica fort. A veure. Més que una visió pessimista de les relacions humanes, provo d'explicar-me i, per tant, d'explicar al lector els moments difícils que té tot-hom. D'alguna manera parlar de les coses que van bé no té sentit. Fixa't que quan una cosa va bé diem que no passa res.

—*Però hi ha escriptors que ens parlen de les coses que van bé per descobrir-nos que són un miratge, que tot és fals.*

—Home, aquesta seria una altra manera d'enfocar les coses. Un crític ja em va dir per què no parlo de la gent a la qual li van bé les coses. En el fons, crec, en els meus contes, les coses van bé, en aparença i el que explico és que no van tan bé.

—*Teniu més contes escrits?*

—Alguns són al calaix i d'altres a la pape-rera.

—*Tots podrien sortir en un llibre que es di-gués Pell d'armadillo?*

—Probablement, sí. Em sembla que el títol és prou unitari, tant pels aplegats com pels exclosos.

—*No teniu por de fer un llibre fora de la protecció de la cuirassa de l'armadillo?*

—Por, no. Respecte. Escriure després del "cert" èxit que ha tingut per ser un primer llibre, em fa respecte. **Lluís Bonada**

Antoni Dalmases, premi Andròmina, guanya el Sant Joan Caixa de Sabadell

Antoni Dalmases, l'autor de *L'última primavera*, premi Andròmina de narrativa dels Octubre del 92, ha guanyat el premi de prosa Sant Joan Caixa de Sabadell amb el seu següent llibre per a adults, *Al mig del camí*, premi dotat amb tres milions de pessetes. Els dona la Fundació Caixa de Sabadell i es compten al marge dels drets d'autor que generi el llibre, que serà publicat per Edicions 62. El Sant Joan va néixer el 1981 i era de novel·la. A partir del 1993 s'ha obert a tota mena de llibres de prosa literària.

El jurat era format per Joan Perucho, Pere Gimferrer, Dolors Oller, Joaquim Sala-Sanahuja i Fermí Pons-Pons.

"M'hi vaig presentar per la solvència del jurat", ens diu el guanyador. "I també perquè és un jurat independent de cap editorial. Emet el seu veredict sense cap pressió, sense valorar si el llibre serà comercial o no."

L'autor no sap ben bé el gènere al qual pertany el llibre. "No sé si és una novel·la. Hi ha un argument de ficció, una trama argumental aparentment senzilla —l'argument m'interessava poc— uns personatges literaris, però és ple de reflexions, i de citacions, moltes citacions: Brossa, Nietzsche, Guillén, Riba, Pessoa, hi surten tots. I com que no estava segur que era una novel·la, el vaig presentar al Sant Joan perquè és un

JORDI PLAY

Antoni Dalmases (Sabadell, 1953) és el primer sabadellenc que guanya el premi Sant Joan Caixa de Sabadell.

premi obert a tota mena de prosa literària."

Ja s'hi havia presentat fa "deu o dotze anys", però "amb una novel·la que no va

anar enlloc, i millor: no l'he publicada mai." Antoni Dalmases és també autor juvenil i d'un estudi sobre Pere Quart. **LI. B.**

L'OPINIÓ DE PERE GIMFERRER per Agustí Pons

Molas, Folch i Torres, Magritte

—Quina valoració global li mereix l'obra de Joaquim Molas, a qui acaben de donar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes —i el premi de la Institució de les Lletres al millor llibre de prosa de no ficció per *Fragments de memòria*?

—Jo vaig adoptar el català com a llengua de creació literària habitual l'any 1970. En aquell moment, vaig conèixer Joaquim Molas. Gràcies, en bona mesura, a Molas, vaig aprendre què significa ser escriptor en llengua catalana. Des d'aleshores, no m'ha faltat mai el seu guiatge i m'ha estat sempre un gran ajut el seu criteri exigent i segur. De Molas, cal remarcar el seu sentit extrem d'allò que caracteritza la literatura catalana com a tradició cultural diferenciada; el seu rigor intel·lectual; i la gran tensió expressiva a què, d'una forma cada cop més accentuada, sotmet els seus propis escrits.

—Es torna a parlar de Folch i Torres, l'escriptor gràcies al qual més catalans han après a llegir.

—No estic segur que avui dia, numèricament, no hi hagi hagut més catalans lectors d'algun llibre recomanat a les escoles els darrers lustres com ara el *Mecanoscrit del segon origen* de Manuel de Pedrolo. Però en el cas de Folch i Torres eren, fonamentalment, lectors per iniciativa pròpia i espontània, i això té un valor insubstituïble. La seva literatura juvenil, en el seu marc de l'època, és realment esplèndida i mereixeria ser reeditada. D'altra banda, encara que no tan abundant i no gaire coneguda, la seva narrativa per a adults té un valor molt rellevant.

—Aquesta setmana es clou, a Brussel·les, una gran exposició del pintor Magritte...

—Precisament jo vaig escriure, fa anys, un text monogràfic sobre Magritte, del qual he vist obra a diversos museus estrangers, i una exposició monogràfica retrospectiva, fa anys, a París. No puc resumir aquí la meua monografia, però potser n'hi hauria prou de dir que allò que caracteritza Magritte és, d'una banda, la juxtaposició d'elements en si mateixos realistes per separat, però onírics en aplegar-se (en una línia que, en literatura, il·lustren Lautreamont i J. V. Foix); i, d'altra banda, una mena d'indiferència cap a la tècnica pictòrica pròpiament dita és, a dir, cap a la noció del bell, o del ben pintat, a favor de la subversió poètica de la imatge. Per a mi, la seva obra mestra és *L'imperi de la llum*.

Manifest per un euro plural

L'1 de gener de l'any 2002 entraran en circulació al nostre país els bitllets i les monedes d'euros que substituiran les unitats monetàries d'Alemanya, Àustria, Bèlgica, Espanya, Finlàndia, França, Holanda, Irlanda, Itàlia, Luxemburg i Portugal.

Així com els bitllets seran totalment idèntics per als onze estats, les monedes d'euros i cents tindran una cara comuna a tots onze i una cara específica que cadascun dissenyarà al seu albir, sempre que inclogui els estels de la bandera de la Unió Europea i l'any d'encunyació.

En el cas d'Espanya, l'existència d'una cara estatal de l'euro ofereix una ocasió històrica d'incorporar el català, l'euskera i el gallec a la moneda de curs legal i rectificar així una trajectòria de 133 anys (1869-2002) en què el castellà haurà estat l'única llengua dels bitllets i les monedes de pessetes.

Aquesta trajectòria espanyola contrasta amb la d'un bon nombre d'estats europeus, que s'han preocupat de reflectir en la seva unitat monetària la seva diversitat lingüística interna. Així, els bitllets de francs belgues són trilingües (alemany, francès i neerlandès), i existeixen monedes en francès i en neerlandès; els bitllets de lliures irlandeses són bilingües (anglès i gaèlic); els bitllets i les monedes de marcs finlandesos són bilingües (finès i suec); i els bitllets de francs suïssos són quadrilingües (alemany, francès, italià i romanx).

Recentment, les autoritats espanyoles han donat a conèixer el disseny de la cara estatal dels euros espanyols. Les monedes d'1 i 2 euros portaran el bust del rei Joan Carles I; a les monedes de 10, 20 i 50 cents hi haurà el bust de Cervantes; i a les monedes d'1, 2 i 5 cents hi figurarà la portalada de la catedral de Santiago de Compostel·la. A més, totes les monedes portaran el nom de l'estat escrit únicament en castellà.

Com a parlants de llengües diferents del castellà que ens volem reconèixer en els símbols comuns de l'estat, volem formular públicament la petició que el català, l'euskera i el gallec siguin incorporats, juntament amb el castellà, a les monedes espanyoles d'euros i cents. En aquest sentit, donem ple suport, des de la societat civil, a l'acord aprovat pel Parlament de Catalunya el dia 29 d'abril, que el compromet a presentar una proposició de llei al Congrés de Diputats per a sol·licitar que les monedes espanyoles d'euros i cents portin el nom de l'estat escrit en castellà, català, euskera i gallec. Entenem que aquesta incorporació de les nostres llengües a les monedes d'euros i cents és un pas ineludible en el reconeixement progressiu de la diversitat lingüística d'Espanya per part dels seus governants.

Campanya organitzada per l'Associació Voluntariat Lingüístic
Hi col·laboren: El Temps, ARGUS Serveis Telemàtics

Signa. Nosaltres ja ho hem fet

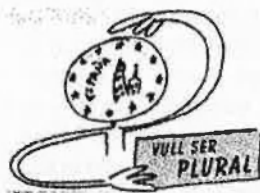
Imanol Arias
Joan Brossa
Mari Pau Huguet

Quim Monzó
Josep M. Benet i Jornet
Mikimoto

Miquel Martí i Pol
Josep Guàrdiola
Ferran Torrent

Josep Maria Espinas
Alfred Julve
Francesc Parcerisas

Lluís Gavalda
Isabel-Clara Simó
Jaume Cabré

M'adhereixo a la campanya «Manifest per un euro plural»

Nom

Cognoms

DNI

Signatura

À·V·L
ASSOCIACIÓ
VOLUNTARIAT
LINGÜÍSTIC

Envieu la butlleta a: Apartat de correus 76, 08560 Manlleu, Osona

La Galeria

Guia de espectacles, art i lleure dels Països Catalans

Grec 98: un aparador de la cultura de fi de segle

El Festival d'Estiu de Barcelona Grec 98 comença dijous 25 amb un homenatge a Federico García Lorca i amb una oferta molt variada que abasta 138 espectacles, que s'hi representaran fins al 19 d'agost a set ciutats de l'àrea metropolitana de Barcelona. Enguany, el Grec vol ser l'aparador de la cultura de la fi del segle XX.

Quan arriba la calor Barcelona s'omple de turistes, nens amb gelats i xafogor; però, el Grec 98 refresca l'ambient amb un gran ventall d'espectacles per a tots els gustos, que aposten per l'esperit innovador del nostre temps, la fi del segle XX.

El teatre, la dansa, la música, el cinema, els espectacles per a infants, les noves tecnologies... són elements fixos al Festival Grec. Enguany, però, hi destaquen uns protagonistes, com ara Federico García Lorca, Joan Brossa i Dau al Sis, el teatre més actual, la dansa que es fa a Catalunya, la veu dels poetes, la creativitat colombiana, la presència d'Iberoamèrica, una òpera recuperada, el flamenc més nou, els cants de la Mediterrània i els grans noms del pop rock.

Dijous 25 s'inaugura el Festival d'Estiu de Barcelona Grec 98 amb una gran festa escènica: la representació de l'obra de teatre *Así que pasen cinco años*, de Federico García Lorca, com a homenatge al centenari del naixement del poeta granadí. La versió de Joan Ollé d'aquesta comèdia expressionista i surrealista que Lorca va escriure el 1931 presenta un repartiment de luxe encapçalat per Pere Arquillué, Laia Marull, David Selvas, Marc Martínez i Jordi Collet, entre d'altres.

Aquesta primera setmana del Grec 98 s'estrenen altres espectacles interessants que confirmen aquesta oferta heterogènia del festival. Com a exemple, tenim tres obres de teatre ben diferents que es presenten divendres 26. Al Teatre Lliure, s'estrena *Les presidentes*, una obra de l'austríac Werner Schwab, que a través de tres personatges femenins protagonitzats per

Lourdes Barba, Mercè Arànega i Lina Lambert, critica la hipocresia de la classe mitjana. Al Nou Tantarantana, Nola Rae, una de les actrius de teatre gestual més impactants dels últims temps, presenta *Mozart trastocador*, una paròdia sobre la vida del compositor. I al Teatre Condal, es representa *El sopar dels idiotes* de Francis Veber dirigida per Paco Mir, una de les

tres rodes d'El Tricicle. En aquesta comèdia d'emboïcs, que va obtenir un gran èxit a París, actuarà Lluís Marco, Ricard Borràs, Lluïsa Castell, Jordi Coromina, Chantal Aimée i Carles Martínez.

Sau interpreta les primeres notes del Grec 98 amb el concert de divendres 26 al Poble Espanyol de Barcelona, on presenta el seu últim treball discogràfic: *Amb la lluna a l'esquena*. L'endemà, Badalona acull el *Blues & Ritmes 1998*, un concert que compta amb l'actuació d'Olodum, Ali Farka Toure, Nel-lo i la Banda del Zoco i Raimundo Amador.

La dansa arriba al Grec dimarts dia 30 amb la Jove Companyia de l'Institut

del Teatre, It Dansa, amb coreografies de Nacho Duato, Ramon Oller, Ohad Naharin i Jennifer Hanna, sota la direcció de Catherine Allard.

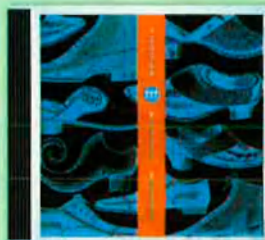
Fins al 19 d'agost l'oferta és molt variada i molt atractiva, amb espectacles de luxe com el duel entre Jordi Boixaderas i Lluís Soler a *El silenci és or*, les representacions dels clàssics de la dansa a càrrec del Ballet Nacional de Cuba i el concert de B.B. King, entre d'altres. Hi ha de tot i per a tots els gustos.

Beatriz Cabezas

'Aquí no paga ni Déu', de Dario Fo, a càrrec de la Companyia Bonaparte, es representa del 7 de juliol al 9 d'agost al Teatre Nou Tantarantana.

NOVETATS

Tercet Treset 'Tercer' (Tram)

Tercet Treset ens presenten el seu tercer disc des que aquest grup va ser fundat al 1979 al barri de Gràcia de Barcelona. En dinou anys de carrera, els músics de Tercet Treset s'han convertit en especialistes en danses col·lectives que acompanyen amb la seva música tradicional, que barreja el so de les cançons populars catalanes amb els ritmes moderns.

Tercet inclou dotze peces i l'explicació de com es ballen amb coreografies del professor de ball Ramon Cardona.

Un espectacle multiartístic per recuperar un botànic i una ciutat

La coordinadora "Salvem el Botànic, recuperem ciutat" ha posat en marxa una campanya que pretén no sols aconseguir l'ampliació i defensa del Jardí Botànic de València, sinó també denunciar altres problemes que afecten a tots els ciutadans com el trànsit, el soroll, la destrucció de l'horta de la Punta, de les alqueries de Campanar i la dèria de la construcció sense mesura.

Dijous dia 25 de juny, el Teatre Principal de València acollirà l'acte més important d'aquesta campanya, un espectacle multiartístic que comptarà amb la participació de més de cent artistes, tots ells valencians o immigrants que viuen en la ciutat des de fa temps i que també se senten identificats amb els seus problemes. La cantant catalana Marina Rossell, qui va insistir molt a participar-hi, serà l'única excepció.

El grup de dansa Okrana encetarà l'espectacle amb una peça nova. El grup de música folk Al Tall, representat per

Vicent Torrent i Manolo Miralles, actuarà amb Miquel Gil, un dels membres fundadors i que actualment ja no forma part del grup. El professor de dolçaina del Conservatori Municipal de València, Xavier Richart, junta-

tiespectacle oblidant la seua possibilitat de difusió i treballant en condicions iguals als altres.

El director de l'espectacle, Albert Garcia, s'ha mostrat sorprès i entusiasmat amb la reacció dels tots els artistes

als quals se'ls va proposar el projecte. "Tots han acceptat encantats. Fins i tot hi ha molta gent que volia participar-hi i s'ha hagut de quedar fora perquè no hi havia temps ni espai per a tots".

L'organització va decidir, des d'un primer moment, llogar el Teatre Principal Diputació, tot i que era l'opció més cara. "El Principal és el teatre dels valen-

cians per definició i avui dia és un altre dels espais que s'han de recuperar".

Dansa, poesia, mim, flamenc, folk, rock, màgia, jazz, pallassos, salsa... i molts gèneres més es barrejaran dijous a la nit per demostrar que tota la ciutat es compromet amb l'objectiu de fer de València un espai més habitable i humà. R. M.

La defensa del Jardí Botànic de València és un dels objectius de la campanya.

ment amb Vicent Ferragut, estrenarà una de les seues composicions. També el poeta Joan Elias Adell, el conjunt de rock Munlogs, el mim Carles Castillo, el grup de percussió de Senegal Bidew, la cançó de Lluís Miquel, la companyia de teatre Micalet i la colla de Dimonis de Benimaclet, entre més artistes, participaran en aquest mul-

L'estirp de l'horror

Vicent Enric Belda

Mai hem tingut tan a prop el mite de l'home llop. Un mariner noruec amb un passat incert s'enamora d'una jove i li deixa una estranya herència: el fill que ha engendrat estarà marcat per l'estirp de l'horror, un horror capaç de transformar l'home en un monstre, víctima d'una soledat sinistra.

Bromera
"Espurna", 35

Canciones

Quintín Cabrera

Quintín Cabrera (Uruguai, 1944) és un cantant que descarrega els seus fusells de llum, plens en a penes una dotzena de paraules. Una sorpresa quasi millor en el llibre que en els concerts i els discos. Lletres plenes de lluna, amor quotidià, nostàlgia fecunda i lluita.

Denes 10 Editorial
"Edicions de la Guerra & Café Malvarrosa", 36

Una eixida, Sam

Josep-Lluís Seguí

A casa d'un detectiu privat pot arribar un dia una dona excepcional. I si és Sam Peres, pot ficar-se en un bon embolic criminal. Aquest llibre és un recorregut pel món dels clubs nocturns, de les màfies, de la prostitució, dels crims passionals i familiars.

Edicions del Bullent
"Miratges", 9

MÚSICA

Girona celebra la seva tradicional Nit del Folk

Cinc de les millors formacions del moment que s'inspiren en la tradició musical autòctona participen en un macroconcert, *6 hores de sons de la terra*, en la tradicional Nit del Folk que celebra Girona dissabte 27 a partir de les 22 hores a la plaça de Sant Domènec.

Els cinc grups que actuen en aquest macroconcert provenen de diverses tradicions. El

grup La Bazanca, de Castella i Lleó, intercala en els seus recitals ritmes i melodies de la cultura musical ibèrica. Cornamúsica, quatre instrumentistes vinculats a la música tradicional catalana, són especialistes en cornamuses i percussions. El Cau del Llop crea música arrelada a la tradició mediterrània. Vox Populi utilitza la música popular per crear un so nou i modern.

Katherine Bersoux, líder dels French Alligators.

I French Alligators, liderat per Katherine Bersoux, és un dels millors grups cajun.

TEATRE

L'AAPV premia la primera producció sonora valenciana

L'espectador Joan Garcés, la pel·lícula *El fava de Ramonet*, la Federació de Teatre Amateur i l'actriu Trini Guillén són els guardonats d'aquest any per l'associació d'actors i actrius professionals valencians (AAPV).

La pel·lícula guardonada enguany, *El fava de Ramonet*, és la primera producció cinematogràfica sonora valenciana i en català que ara compleix seixanta-cinc anys.

'El Fava de Ramonet' (1933), la primera producció valenciana.

Aquesta associació, de caràcter sindical, aplega actualment vora 250 actors i actrius valencians de teatre, cinema, doblatge, ràdio i televisió.

Després de l'acte de lliurament dels premis es presentarà la Guia d'Actors i Actrius 1998-1999, una agenda professional que inclou les dades completes del món de les arts escèniques i de l'audiovisual valencià. R. M.

TEATRE

ESTRENES

XAVIER GÓMEZ

Entretenim el Sr. Sloane és la nova obra de teatre que s'estrena dimecres 24 dins del cicle Directors Novells del Teatre Ardenbrut de Barcelona.

Pel jove Emilià Carilla, tot i haver pessigat una mica de direcció en alguns projectes teatrals, *Entretenim el Sr. Sloane* és el primer projecte que dirigeix completament.

Carrila també s'ha encarregat de traduir al català, amb Patricia Aguiló, la comèdia del dramaturg Joe Orton sobre els embolics entre el Sr. Sloane, la Kath, l'Ed i el pare de la Kath, al voltant del polèmic lloguer d'una habitació.

Els actors Mingo Ràfols, Xavier Ripoll, Angela Jové i Jordi Torra són els protagonistes d'aquesta comèdia, *Entretenim el Sr. Sloane*.

Francesc de P. Burguera: l'obsessió pel país

Antoni Ferrando i Antoni Furió (eds.)

Burguera és un home "obsessionat" pel país. Profundament compromès en la defensa de la seua identitat i, malgrat el seu escepticisme, enormement esperançat en el seu futur. Aquest llibre, que recull més d'un centenar d'articles des dels anys cinquanta als noranta, testimonia plenament aquest compromís.

Universitat de València
"Col·lecció Paraním", 3

Joan Mascaró i Fornés (1897-1987)

Gonçal López i Antoni Mas (eds.)

El present volum pretén homenatjar la figura de Joan Mascaró i Fornés, poeta, traductor i orientalista. També vol contribuir a divulgar la seva obra reproduint una petita mostra dels seus estudis més significatius.

Universitat de les Illes Balears
"Homenatges", 1

Llibre de geografantasia i contes

Pere Morey

El Llibre de geografantasia i contes és un recull de rondalles amb els ingredients que han fet popular el seu autor. En Pere Morey: aventura, misteri i molt d'humor. I a més hi ha una sorpresa: la Geografantasia, divertides històries sobre països tan sorprenents com Arràbia, Bomguai, Mè-xic, No ruega...

Editorial Moll

CINEMA

ESTRENES

'Subjudice' (Catalunya, 1998) de J. M. Forn, amb Sílvia Munt i Jordi Dauder.

J. M. Forn ha tornat a la direcció després de vuit anys amb "un film social amb personatges antissocials". I *Subjudice* és el seu treball més reeixit des de *La piel quemada* (1967). D'estructura coral i amb l'addició d'un judici, el film lliga el conflicte social amb els de parella, amb el sexe com a detonant; arrenca de la denúncia d'assetjament —caldrà dir d'exhibicionisme— a un empresari (Jordi Dauder) candidat polític, per part d'una ex-secretària (Iziar Bollaín) i l'advocada encarregada de l'acusació (Sílvia Munt) ha d'enfrontar-se a un poderós aparell encapçalat pel defensor de l'acusat (Josep M. Pou) i a l'hostilitat ambiental, inclosa la del seu company (Abel Folk).

A partir d'un guió de Dolores Payàs, tot i la precipitació de les seqüències inicials i les de l'impensat desenllaç, i l'error d'assignar el paper de jutjessa a una mediàtica barcelonina no actriu, i a més de doblar-la; el film, es beneficia de l'alt nivell dels intèrprets, incloent-hi Assumpta Serna i Pepa López, la fotografia de Tomàs Pladevall, la música de Santi Arisa i un tractament lingüístic versemblant.

Josep M. López Llaví

Barcelona mostra 600 productes audiovisuals al Mercat de Cinema

Els cinemes del Maremàgnum de Barcelona mostren del 26 al 29 de juny 600 de les produccions europees i nacionals més recents. N'hi ha de tot tipus, des de pel·lícules i documentals fins a sèries de ficció o programes infantils.

Es tracta d'una de les activitats que ofereix el Segon Mercat Europeu de Cinema i Televisió de Barcelona. Aquest mercat pretén ser una

Cartell del Mercat Europeu de Cinema i Televisió.

trobada de diferents professionals del món audiovisual per facilitar-los el comerç dels seus productes. Per això, a més de projeccions també es faran trobades financeres i seminaris de cinema.

Una de les novetats d'enguany són els premis de les "Lianes Europees", que pretenen ser un reconeixement per als millors talents del cinema. **Maria Ferrer**

FESTIVAL D'ARTS

Els artistes més joves mostren les seves obres a l'Stripart'

El districte d'Horta-Guinardó de Barcelona organitza del 26 de juny al 4 de juliol la tercera *Mostra de Joves Creadors Stripart*.

Aquest festival d'arts és l'escenari d'espectacles de dansa i teatre, d'exposicions i de projeccions de curt metratges i animacions per ordinador. Una exposició al Centre Cívic Guinardó mostra les

obres d'alguns dels 300 artistes que participen a l'*Stripart*, obres arriscades i provocatives de diverses tècniques, entre els quals: la fotografia, la pintura, el còmic, el grafit i les joies. Una de les propostes més originals de la mostra és la desfilada de tatuatges i maquillatge corporal que es farà el 4 de juliol a la piscina del Centre Cívic. **M. F.**

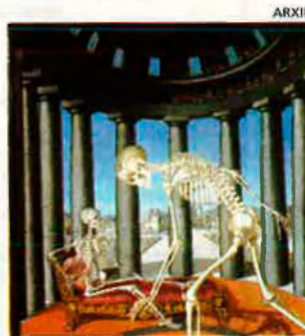

EXPOSICIONS

Paul Delvaux, una pintura de somnis i misteris, a la Pedrera

Cent anys després del naixement de Paul Delvaux, la Pedrera de Barcelona inaugura dimarts dia 30 una exposició d'alguns dels quadres d'aquest pintor belga, que es podrà visitar fins el 30 d'agost. L'obra de l'autor és una pintura de somni, enigma i misteri on hi apareixen figures i paisatges inquietants.

En les seves obres, Delvaux tendeix a la recerca constant

'L'esquelet i la petxina' (1944), de Paul Delvaux.

de la bellesa i pinta la realitat sense deixar-se'n cap detall. La seva pintura se submergeix en les arrels de la infantesa i en els seus records. A través del tema de la dona, el pintor va expressar l'essència de la seva obra: la incomunicació i la soledat humana. Els quadres que expressen més dramatisme són els d'esquelets, realitzats a partir de la dècada dels quaranta. **M. F.**

EXPOSICIONS

Toni Catany exposa 'Calotips i Fotografies' a Sa Nostra

El conegut i prestigiós fotògraf mallorquí Toni Catany exposa fins el 4 de juliol al Centre de Cultura de Sa Nostra, a Palma, una mostra del seu treball. La col·lecció que l'artista presenta procedeix de dos tre-

ARXIU SA NOSTRA

'San Francisco', 1980.

balls diferents. Hi són presents una trentena de fotografies de *Calotips*, un dels primers treballs de Catany, que es complementa amb una àmplia mostra de fotos de *Fotografies*, una col·lecció que va valer un nou reconeixement internacional al fotògraf mallorquí, en aquesta ocasió l'"European

ARXIU SA NOSTRA

'El daguerreotip', 1976

Publishers Award for Photography", en l'edició de 1997.

Els temes que presenta Catany són els habituals en l'obra del fotògraf mallorquí: retrats, natures mortes, paisatges, etc. Bona part de les obres, sobretot les que originàriament eren de petit format, han estat ampliades per a aquesta mostra mitjançant un procés de digitalització.

Toni Catany, un dels fotògrafs artístics més reconeguts internacionalment, amb aquesta mostra s'afegeix a la iniciativa *Fotògrafs de les Illes*, que ha creat l'Obra Social i Cultural de la Caixa d'Estalvis de Balears, a tra-

vés del Centre de Cultura. Una col·lecció que vol mostrar en exposicions acompanyades de l'edició del corresponent llibre-catàleg.

ARXIU SA NOSTRA

'Rose', 1980.

TELE

REPORTATGE

ARXIU

El Canal 33 dedica el programa *Música per a Camaleons* a un fenomen de la cançó francesa: Georges Brassens. Divendres dia 26 a les 12.30 hores s'emeta el reportatge *Georges Brassens. La bona reputació*, una aproximació a la faceta humana d'aquest músic i poeta francès.

El programa ofereix declaracions de Brassens sobre la vida, la política, les dones, la cançó i la poesia, entre d'altres temes. El seu amic, el periodista Victor Laville, també explica la faceta més personal del cantant.

El reportatge inclou actuacions de Brassens i un tema interpretat pel Trio Brassens, un grup que actualment es dedica únicament a interpretar les cançons de Brassens.

Els cucs de seda

Joan Francesc Mira

Els cucs de seda és la crònica del despertar a la vida d'un adolescent que, des de la seua innocència, va descobrint, en les seues narracions que componen el relat, tot el suggestiu món que l'envolta.

Editorial 3i4
"El Grill", 49

El punyal d'Abraham

Emili Piera

El punyal d'Abraham pren com a punt de partida les aspiracions legitimistes d'un presumpte aristòcrata rus exiliat a Londres, un més dels que quasi cada mes apareixen en la premsa reclamant-se hereus del tsar afusellat pels bolxevics.

Editorial 3i4
"El Grill", 48

Tombatossals

Josep Pascual Tirado

Introducció de Lluís Mestguer. Propostes didàctiques i glossari de M. Àngels Corbatón.

Aquesta és una obra d'autèntica ecologia. Hi trobareu una divertida història d'imaginació popular i descobrireu el llenguatge i els costums del vostre país.

Editorial 3i4
"El Grill", 50

LA BONA VIDA

Jaume Fàbrega

La medicalització de la cuina

Acabarem, potser, menjant munts de píndoles i complexos vitamínics, com fan tants nord-americans? Altrament, si veieu qualsevol producte alimentari envasat als Estats Units, veureu que la part més visible de l'etiquetat són les "Nutrition facts", o dades nutricionals, costum que ja comença a imposar-se aquí. No hi tenim res a dir —ans el contrari—, excepte que aquest costum és un reflex d'una tendència que va arribant a la "medicalització" de l'alimentació. Us imagineu un menú d'un restaurant que, en comptes de dir "paella" o "suquet de peix" hi posés "1 mil·ligram de riboflavina, indicis de colesterol, 10 mg de tocoferol, 1 mg de vitamina k1, 100 mg de magnesi"? De fet, en això anem convertint l'alimentació, en una religió de la dietètica: en una mena de recepta, sí, però no de cuina, sinó de farmàcia. Tanmateix, és evident que els aliments no els anem pas

a comprar a la farmàcia, ni les llaunes a la ferreteria, sinó al mercat.

Llavors, per què medicalitzar la cuina? Les respostes són diverses, però hi ha les modes de dietes i règims, i l'acció publi-

ARXIU / RAFA GIL

citària de la indústria de l'alimentació, amb poderoses multinacionals al darrere, que promouen un model determinat de "cos danone". Això ho podem veure en el discurs publicitari emprat per la publicitat alimentària. Fins als 50 —priva-

ció, postguerra, estraperlo— la cuina posava l'accent en el caràcter energètic dels aliments. Després varen sortir dues línies, de fet confluents: els productes "sans" i "naturals" i ja, ara, "lleugers" o "dietètics". El sùmmum ha estat el fet d'aplicar a la cuina —catalana o de pobles veïns— el concepte més restrictiu —a més d'abusiu— de "dieta mediterrània". Sovint, una recepta per a ignorants.

Un cava ideal per refrescar-se a l'estiu

'Parés Baltà Brut de Pacs' D. O. Cava. PVP. Aprox. 700 ptes.

A l'hora de triar un cava podem anar sobre segur i triar-ne un de les marques més conegudes que tots tenim al cap, o bé podem arriscar-nos

una mica i optar per un dels molts cavistes mitjans i petits del país.

La gent de Parés Baltà, cavistes de dimensions mitjanes, ens ofereixen aquest cava que se situa, per preu i elaboració, a un nivell mitjà en la seva gamma.

Amb uns tons daurats damunt d'un color preponderantment pàl·lid, ja s'anuncia com un cava lleuger, tot i que la bombolla, petita i amb un despeniment lent, ens demostra la correcta cria al celler.

El cupatge és el tradicional, amb macabeu, parellada i una part més gran de xarel·lo, deixat, aquest darrer, més temps de l'habitual amb la pell en la primera fermentació, cosa que li dona una personalitat més aromàtica i afruitada sense que calgui recórrer al chardonnay, una solució que a vegades dona caves poc sobris si no se'ls dona un molt més llarg envelliment.

Ja hem dit que és un cava lleuger, per això és adequat per aperitius i com a refresc.

En paraules de Pere Escudé, enòleg de les caves, és ideal a l'estiu per prendre'l en una terrassa. Això i el seu preu moderat conviden a obrir-ne una ampolla.

Joan Nebot

FESTES

Festacarrer d'Ondara, un projecte d'espai participatiu i obert

El III Festacarrer d'Ondara —el Tradicionari a les comarques centrals del País Valencià— presenta aquest any una extensa programació plena de música, folk, rondalles, nanos i gegants, dansa, cant d'estil i colles de dimonis. Serà del 25 al 28 de juny.

Aquesta peculiar festa inclou, a més de la música, la Fira, un espai on es troben representants una sèrie de grups

que, per raó de temps, no poden participar en el Festacarrer, però que faciliten informació sobre els seus espectacles. En la Fira es pot trobar material discogràfic abundant dels grups que fan música tradicional. La Nova Muixeranga, Urbàlia Rurana, Primera Nota, Tres fan ball, Biel Majoral o els Dimonis de Benimaclet seran alguns dels protagonistes d'enguany. R. M.

ARXIU / RAFA GIL

Urbàlia Rurana participa en el III Festacarrer d'Ondara.

IDEES

Marc Gandia guardonat amb el premi Saó

Marc Gandia i Silvestre, de Xàtiva, ha estat el guanyador del Premi Saó "Josep Espasa" que atorga cada any aquesta editorial valenciana. L'estudi guanyador és un projecte d'investigació sobre el Monestir de la Valldigna.

En l'acte de lliurament, el passat dia 19 de juny a València, també es va presentar el llibre *La fe en la paraula*, d'Enric Estrela, guanyador del premi l'any passat. **R. M.**

Torelló organitza un festival de cultura i oci per a joves

Torelló (Osona) celebra els dies 26, 27 i 28 de juny *Festus*, un festival de música, teatre, dansa, fotografia, cinema, internet, artesanía, cerques, esports i aventures fet per joves i destinat principalment als joves.

El festival de Torelló programa una sèrie d'activitats de cultura i oci perquè joves d'arreu de Catalunya puguin gaudir d'unes jornades fetes a la seva mesura.

Festus oferirà les actuacions de The Chancettes (teatre multimèdia), la Companyia Mar Gómez (dansa) i diversos concerts amb Adrià Puntí i amb grups locals com ara Lax'n'Busto, Soviets, Cafè Soul i Quico el Cèlio, entre d'altres. A més, es realitzen activitats paral·leles com ara el ral·li fotogràfic, el concurs de còmics, la fira d'artesanía i la mostra de noves tendències.

MATIAS CHIMIRRI

Lax'n'Busto participa en el festival de Torelló.

Lleida celebra l'arribada de la Flama del Canigó

Dimarts 23 arriba la Flama del Canigó a Lleida a partir de les 19 hores a la confluència entre la Nacional II i l'avinguda Garrigues.

Lleida celebra aquesta gran festa de la Flama a la Rambla Ferran amb el tradicional pregó, la foguera, les entremaliadures dels diables i els focs artificials, la música de banda, les sardanes i un homenatge al País Valencià.

Les fogueres d'Alacant celebren setanta anys de tradició

Les festes majors d'Alacant, declarades d'Interès Turístic Internacional, compleixen enguany setanta anys. 173 monuments repartits entre 84 districtes transformen la ciutat en un museu a l'aire lliure fins el 24 de juny, dia de Sant Joan.

Des de dilluns i fins a dimecres, a les vuit del matí hi haurà la tradicional despertada; a les dues del migdia, la mascletà; i a les onze de la nit,

ARXIU / RAFA GIL

173 monuments omplen de festa els carrers d'Alacant.

la revetlla. Dimecres 24 a les dotze de la nit tindrà lloc la crema i a partir de dijous i fins el 29 de juny, cada nit a les dotze, concurs de castells de focs.

Les fogueres són el fenomen social de masses més important d'Alacant. Hi participen activament més de 3.000 festers adults i 2.500 infants, a més de 3.000 músics que s'encarreguen d'animar la festa al carrer. **R. M.**

ACOSTA'T

La Universitat de València té molt a oferir als seus amics i antics alumnes.

Pots demanar el teu butlletí d'inscripció per telèfon, fax, e-mail o correu a:

Amics i Antics Alumnes
de la Universitat de València
Fundació General de la Universitat de València
Patronat Cinc Segles
Pl. Forn de Sant Nicolau, 4. 46001 València
Tel.: 96 398 32 70
Fax: 96 386 46 20
E-mail: amics@uv.es
http://www.uv.es/~csegles

Guitarres de dol

Llorenç Capella

El Barri Xinès és un món, regit per lleis pròpies, que no són alienes a la llei de la jungla. Amb el paisatge urbà de la marginació com a fil conductor, *Guitarres de dol* reflecteix un seguit de sentiments que van de la tendresa a l'odi, de la solidaritat a la delació.

Di7 Edició
"Veus baixes", 7

La dona discreta

Maria Jaén

El falcó maltès de Dashiell Hammett, *Afirma Pereira* d'Antonio Tabucchi, *L'agulla daurada* de Montserrat Roig, *Joana E. de Maria-Antonia Oliver*, *La dona discreta* de Maria Jaén, *Si això és un home* de Primo Levi. La gran literatura a preu petit.

Edicions 62
"Butxaca", 5

Dos per un

Mots encreuats a dos Temps

Instruccions d'ús

Per resoldre aquests dos mots encreuats en una sola graella haureu de fer servir llapis o dos exemplars d'EL TEMPS. Les dues solucions són diferents. Només comparteixen els quadres negres. Sort.

Deu minuts amb l'Anna Maria Genís

Horizontals: 1. Caus de mala mort. Soldats que apareixen per la porta falsa. 2. Parlaran. Sorral turístic de Mallorca. 3. Parella que porta la veu cantant. En carrega feines i responsabilitats. Combat la càries. 4. Inflamació d'algun istme. Amb el que s'entén la tailandesa. 5. Quart minvant. Ajudin. De moviments ràpids i lleugers. 6. La que no segueix el recte camí. Les més útils de la caixa. 7. Abric d'indigent. Creant un embolic adient. Sortint de l'atzucac. 8. Establiment que rep els visitants. Omple de mocadors el pati de butaques. 9. La fa el nen que enyora el xumet o l'indi que vol estar en pau. Elaborem. N'hi ha dues per barba. 10. Aliment de xenòfobs. Glacen sangs i ericen pèls. Contigu. 11. Carregada de manies. Despatxa. 12. Giny de guerra per abatre muralles. Es passa per comprovar les absències.

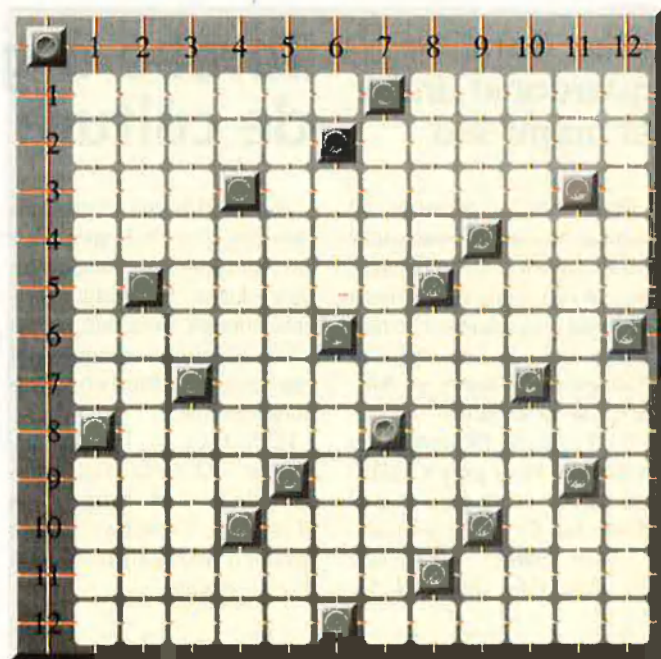
Verticals: 1. Enganxada a la

coca o a la xocolata. La fruita de la discòrdia. **2.** Llars avícoles. Patir amnèsia en un descuit. **3.** Cavalcar a bon pas. Doni el seu parer. **4.** Indicis de radioactivitat. Llegendària. Dies que es fan eterns. **5.** Massa unida a la dida. Bol amb capacitat. **6.** Cap de suro. Principi etimològic. Esperits de la mitologia escandinava. **7.** Arrenglera l'once titular. Conjunt d'eres. **8.** Les quinze hores. Fins l'arribada dels blancs, duïen una vida sense reserves. Angle recte. **9.** Canal de regatge. Entra malament en un dels primers caus. Parella gemegaire. **10.** Moviment de les ones. Estimats. **11.** Regal sota el braç del nadó. Casa de camp pots enlaire. Elaborat. **12.** D'entrada s'interposa entre el rei i el seu cavall. Habitació amb vistes a alta mar.

Mitja horeta amb en Màrius Serra

Horitzontals: 1. Les begudes
alcohòliques que deriven direc-

tament del pecat original. Farin-ge nasal. **2.** Es mogui la bandera empesa per la força del vent. Blancor virginal allunyada dels excrements porcins. **3.** Inicia la diferència. Xoriguers, també. Sofà. **4.** L'exèrcit alemany ho era per vocació durant la dècada dels quaranta. El bastó més televi-siu. **5.** Un bitllet verd. Tombis per aquí per allà. Guarda a l'ar-mari. **6.** Ili. Dit literàriament del vent que té una certa periodicitat anual. **7.** En capone. Si és de llengua és un error que pot pro-duir divertits malentesos. Davant Mans fa vint-i-quatre hores de fum. **8.** Tresor públic. Furtis. **9.** Substància mucilaginosa que s'extreu de les algues roges. Filla del Laci. Vint drets. **10.** Ase. Exquisida. Divinitat domèstica romana. **11.** Uns bar-res i dosos. Glaci el suplement de llibres d'*El Periódico de Catalunya*. **12.** Avorrit i gris i mediocre i gairebé peruà. Assenyalat amb el dit.

Verticals: 1. Pràctica sexual fonamentada en la penetració di-

ta anal. Quan és blanca talla, però també pot ser de foc. **2.** Mancat d'equitat i d'equilibri. Els ho deixen en herència. **3.** Esquivà. Tapa abundosa. **4.** Orgue que no vocalitza. Dir la seva el moixonet. Les dues dentals per antonomàsia. **5.** Guarir algú mitjançant pràctiques supersticioses que uneixen les oracions i certs medicaments empírics. Roig fosc com un cavall. **6.** Doble revolt perillós. Aversió profunda, idè? D'ell depèn que tinguem l'opció de tornar a tocar de peus a terra. **7.** Escrits que ocupen tota l'amplada del full. Pom que permet aferrar-se fermament a qui el llueix. **8.** Pell del sado. Otomana alcoholitzada. Vint dures. **9.** L'arma més vincladissa. No féu pas kkk. Matrícula de motorista que posa multes a la ciutat. **10.** Les motos que més piquen. Les perdudes destrueixen innocents i "els" perdudes s'esforcen a extraviar la innocència. **11.** A vosaltres. Refugi. L'extremitat més extrema. **12.** Xarxa. Tectejat.

SOLUCIONS:

MITJA HORETA AMB EN MARIS SERRA
 Xorres, L. 4. Ocupador. Pal. 5. M. Girs. Dosa. 6. Iltum
 Horeta. 1. Sidres. Cávum. 2. Oneg. Puresa. 3. Dif
 Acusat.

DEU MINUTS AMB L'ANNA MARIA GENIS.
Horizontals: 1. Antes. Tropical. 3. Duo.
Delega. F. 4. Isrmitas. Top. 5. C. A. Aldin. Agil. 6. Torta.
Ences. 7. Ab. Idcani. Ac. 8. Local. Drama. 9. Pipa. Fèlem
B. 10. Odi. Pors. Aff. 11. Maniosa. Aien. 12. Antel. Llista.

OLOT
Divendres, 26
Concert a càrrec del Trio Jess de Viena. Al Teatre Principal, a les 22 h.

MANRESA
Fins al 28 de juny
Exposició "Mali, un país de contrastos" del fotògraf Miquel Petit. A la Fundació Caixa Manresa.

SANT GUIM DE FREIXENET
Dies 27 i 28
Fira de l'ou de la Segarra amb mostra de productes artesans.

PERPINYÀ
Dissabte, 27
Comença la celebració de "La Marxa Medieval". A la plaça Gambetta, de 9.30 h. a 18 h.

CADAQUÉS
Fins al 3 de juliol
Exposició de pintures i joies de Teresa Casas. A la Galeria Lozano.

GIRONA
Fins al 10 de juliol
Exposició de pintures de Josep M. Llena. A l'Escola Municipal d'Art.

TERRASSA
Dilluns, 29
Representació d'*Elisir d'amore*, còctel vienès ballat. Al Teatre Alegria, a les 21.30 h.

REUS
Divendres, 26
Concert amb Elèctrica Dharma, Brams, Al Tall, Els Penjats i Skatobeat. Organitza el Casal Desperta Ferro. Al Parc de Sant Jordi, a les 21 h.

ALBORAIA
Dimarts, 23
Nit de Sant Joan amb foguera, correfoc i les actuacions de Drogo i Munlòs. A la platja de la Patacona (al costat del monòlit a Basset). Organitzen casals Jaume I de València.

BETXÍ
Divendres, 26
VII Aplec de la muntanya de Sant Antoni. Organitzat pel Casal Jaume I de Vila-real.

VALÈNCIA
Dimecres, 24
Conferència del director de cinema, guionista, actor i escriptor José Giovanni, que parlarà de la seua darrera novel·la *Le prince sans étoile*. Al Forum de la FNAC, a les 19 h.

BORRIANA
Fins al 31 de juliol
Exposició "Azorín y el fin de siglo (1893-1905)". Al Centre Municipal de Cultura La Mercè.

CARLET
Divendres, 26
Debat "Des de l'oposició de la política municipal a Carlet". Al Casal Jaume I, a les 20.30 h.

CASTELLÓ DE RUGAT
Divendres, 26
II Jornades Culturals de Castelló de Rugat i la III Nit dels Greixers. Fins a l'11 de juliol.

RAFELCOFER
Dijous, 25
Paco Munoz canta per als xiquets. A la Casa de la Cultura, a les 23 h.

DÈNIA
Dijous, 25
Concert de llaüt barroc per Hopkinson Smith. A l'església de les Agustines. 22.30 h.

EL TEMPS QUE CORRE per JOAN F. MIRA

Maestrat, Maestrazgo

***“I m’agradaria
saber,
m’agradaria
molt saber, què
hauria passat si
“els catalans”,
no els
aragonesos, ens
hagueren robat
així de finament
i pública un
nom tan
autènticament
nostre, tan
exclusivament
valencià, i tan
valuós per a la
història,
la cultura
i el turisme.
Ja veuen quines
meditacions
provoca una
simple excursió
a l'altra banda
de la ratlla, a
comprar pa
i embotits.”***

Sóc, com vostès han pogut endevinar a través d'aquests articles, un partidari decidit de repartir la vida entre la lectura domèstica i reposada i algun viatge per completar la instrucció i el coneixement del món. Josep Pla devia tenir una idea bastant pareguda sobre el repartiment del temps que ens és donat, i el profit que en va traure és bastant visible. Les lectures domèstiques poden ser literatura clàssica i moderna, història, una mica de filosofia, la premsa setmanal i diària, i algun text sagrat del patrimoni universal. Quant als viatges, la meua experiència és que els comarcals i regionals, si es fan amb atenció i deteniment, poden instruir tant com els remots i exòtics. Per exemple, una visita a la petita vila aragonesa de Puertomingalvo pot convertir-se en una lliçó d'història social, d'ideologia, cultura i misèria nacional. Intentaré explicar-me. Fa molts anys, quan jo conversava metòdicament i sistemàticament amb la gent del Maestrat i els Ports de Morella, vaig preguntar a un bon home, a Cincorres, quines muntanyes eren les que es veien al fons, i digué: “Allò és la frontera.” La frontera d'Aragó, volia dir. Les viles i pobles aragonesos de l'altre costat de la “frontera” són del tot diferents dels del costat d'ací: allà, per un misteri que ningú ha sabut explicar-me (devia ser cosa de la gran propietat, o de la llana), les poblacions tenen moltes més cases de pedra picada, edificis de gran presència arquitectònica, abundants casals amb escuts a la porta, i una impressió de solemnitat i potència que no tenen els pobles valencians de les comarques fronteres (a part de Morella, que no és un poble sinó una gran ciutat molt petita). Ací, o érem molt pobres, o molt democràtics: més aviat la primera cosa. A la part d'allà han començat a aprofitar la història i la bona pedra, a efectes de restauració del patrimoni, publicitat i atracció del turisme, i fan molt ben fet. El cas, però, és que el nom amb què funciona aquesta atracció històrico-turística és *El Maestrazgo*, i això ja no està tan clar.

El nom *Maestrat* ha patit, des de fa un segle i mig, algunes peripècies singulars. El Maestrat era el territori que administrava —no sé si “administrar” és el terme correcte, supose que no— el “gran mestre” de l'orde de Montesa, amb seu o *cambrà magistral* a Sant Mateu: la batlia de Cervera i les tinences de Culla, Benassal, Ares, les Coves, Vinaròs, Benicarló,

Alcalà de Xivert i Vilafamés (jo mateix vaig redactar l'article corresponent a la Gran Enciclopèdia). Fins ací, cap problema. Geogràficament, tampoc: l'Alt Maestrat i el Baix Maestrat són dues comarques bastant ben definides. Impossibles de confondre amb els Ports de Morella, per exemple, ni per la geografia ni per la història original. Resulta, però que durant les guerres carlines va existir una mena de “*región militar del Maestrazgo*”, o cosa semblant, amb mapes d'operacions i abundant publicitat a la premsa, que cobria aproximadament tot el territori que van ocupar en algun moment les forces del general Cabrera: part del Maestrat interior, Morella, part de la Terra Alta, el Matarranya, i part del “baix Aragó” entre Alcanyís i la vora d'Ademús. No sé per quina raó els militars espanyols li van posar a tot això el nom de *Maestrazgo*: potser perquè, durant un temps, també tenien el quarter general a Sant Mateu. Ara és el nom d'una divisió de cavalleria metàl·lica, mecànica, o cosa semblant.

I després ha passat el que ha passat. En ple franquisme, un governador de Castelló (o president de la diputació, no estic segur) que era d'aquelles parts d'Aragó, es va inventar una “*Mancomunidad Turística del Maestrazgo*” que comprenia les comarques d'una banda i altra de la ratlla. Morella, vés per on, resultà ser una mena de centre geogràfic d'aquest *Maestrazgo* inventat i inexistent. I a l'entrada de pobles i poblets —més els aragonesos que els valencians— van instal·lar una mena de capelletes de pedra, totes iguals, on posava el nom de l'invent. Fins que el franquisme s'acabà i la “*Mancomunidad*” quedà més o menys hivernada, amb poques mostres de vida oficial o real. Però els aragonesos li havien agafat gust al nom importat. I ara, a Puertomingalvo, fa algunes setmanes, he vist un mapa del “*Maestrazgo*” del qual són *exclòses* les comarques valencianes: *el Maestrazgo són només ells*, mitja província de Terol. És un mapa oficial. Amb segell del govern d'Aragó. I m'agradaria saber, m'agradaria molt saber, què hauria passat si “els catalans”, no els aragonesos, ens hagueren robat així de finament i pública un nom tan autènticament nostre, tan exclusivament valencià, i tan valuós per a la història, la cultura i el turisme. Ja veuen quines meditacions provoca una simple excursió a l'altra banda de la ratlla, a comprar pa i embotits.

XXXI

FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA INDEPENDENT

ELX 1998

del 27 al 30 de juliol

Seminari del Curtmetratge Espanyol

ELX • AULA DE CULTURA CAM • C/. Hospital, 18 - De 10 a 12 i de 18 a 20 hores.

Secció Oficial de cinema 35 mm.

ELX • Hort del Xocolater - A partir de les 22 hores.

Secció Oficial de vídeo

ELX • Gran Teatre - A les 19 hores.

Secció Oficial de cinema en 16 mm.

ELX • Gran Teatre - A les 20,30 hores.

día 31 de juliol

Gala de Clausura, homenatge i lliurament de premis

A les 22 hores.

Generalitat de Catalunya

Ara és demà

ENTRE TOTS, FEM ARA LA CATALUNYA DEL FUTUR

Si mires Catalunya amb els ulls posats en el demà veuràs un país capdavant a Europa. Sense cap mena de fronteres. Un país on poder gaudir de tots avenços en infraestructures i comunicacions. Com són l'arribada del tren d'alta velocitat o la fibra òptica. A Catalunya tenim nous reptes, importants projectes i molta feina feta. Però entre tots continuem treballant perquè el que fem faci que Catalunya demà sigui encara millor. Més acollidora i respectuosa amb la natura. Amb una cultura enfortida com a signe d'identitat d'un país amb capacitat d'influència en l'àmbit europeu i mundial. Un país a la nostra mida i a la de les generacions futures. **Perquè, a Catalunya, ara és demà.**